

LETNO POSLOVNO POROČILO 2022

en grad
MNOGO DOŽIVETIJ

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

POSLOVNO POROČILO

ZA LETO 2022

JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD

Kulturno-umetniški program

Služba za trženje

Služba za odnose z javnostmi

Služba za kadrovske in splošne zadeve

Finančno-računovodska služba

Služba za tehnične zadeve

Služba za obratovanje tirne vzpenjače

Hostel Celica – služba za hotelske namestitve in gostinstvo

Ljubljana, februar 2023

KAZALO:

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2022	5
SPLOŠNI DEL	5
1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD	5
1.1 Uvod	5
1.2 Organiziranost.....	5
1.3 Splošni akti	6
1.4 Dejavnost.....	6
2. JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD V LETU 2022	6
2.1 Turizem, kultura in industrija srečanj 2022 v številkah	7
2.2 Povzetek vidnejših rezultatov	7
3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD.....	9
3.1 Svet zavoda.....	9
3.2 Direktorica	9
3.3 Strokovni svet zavoda.....	10
POSEBNI DEL	10
4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2022	10
4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad.....	10
4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad	11
4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev.....	11
4.3.1 Program izvajanja javne službe	11
4.3.1.1 Kulturno-umetniški program.....	12
4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo	46
4.3.1.3 Oddajanje prostorov v upravljanju	47
4.3.2 Druge dejavnosti, namenjene izvajanju dejavnosti javne službe	49
4.4 HOSTEL CELICA.....	65
4.4.1 Namestitvena dejavnost.....	65
4.4.2 Gostinska dejavnost.....	67
4.4.3 Dodatne storitve.....	68
4.4.4 Nastanitev beguncev iz Ukrajine	69
4.5 TRAJNOSTNO DELOVANJE ZAVODA.....	69
4.5.1 Ljubljanski grad.....	69
4.5.2 Hostel Celica	72
4.6 Nastanek morebitnih nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa	73
4.7 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta.....	73
4.7.1 Program izvajanja javne službe	73
4.7.2 Program izvajanja drugih dejavnosti, namenjenih izvajanju dejavnosti javne službe.....	75
4.8 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja	76
4.9 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora	76
4.10 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli	80
4.11 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja.....	80
5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE TER OBRATOVANJE IN NAKUP OPREME	82
5.1 Investicije.....	82
5.2 Obratovanje ter tekoče in investicijsko vzdrževanje	82
5.3 Nakup opreme.....	84
5.4 Informacijska tehnologija	84
6. ANALIZA KADROVANJA.....	85
6.1 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu	86
6.2 Promocija zdravja na delovnem mestu	89
7. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2022	90
7.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2022	90
7.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2022	91
7.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2022	92

7.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2022	92
RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022.....	96
1. ZAKONODAJA, KI JE BILA UPOŠTEVANA PRI VODENJU POSLOVNIH KNJIG	96
1.1 Zakonske in druge pravne podlage	96
2. POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA	97
2.1 Sredstva	97
2.1.1 Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	97
2.1.2 Kratkoročna sredstva in kratkoročne časovne razmejitev	98
2.1.3 Zaloge (94.299 EUR)	99
2.2 Obveznosti do virov sredstev	100
2.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitev	100
2.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti.....	101
3. POJASNILA K IZKAZOM PRIHODKOV IN ODHODKOV	102
3.1 Analiza prihodkov	102
3.1.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi prihodki v letu 2022	103
3.2. Analiza odhodkov	103
3.2.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi odhodki v letu 2022	104
4. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2022	104

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2022

Splošni del

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

1.1 Uvod

V Javnem zavodu Ljubljanski grad organiziramo in izvajamo kulturne, umetniške, turistične in druge prireditve. Naš namen je oblikovati celovito kulturno in turistično ponudbo. V dejavnosti zavoda se prepletajo vsebine s področja ohranjanja kulturne dediščine ter različne zvrsti vrhunske sodobne umetnosti slovenskih in tujih ustvarjalcev. V okviru programov za otroke in mladino pripravljamo pedagoško-andragoške vsebine, povezane z Ljubljanskim gradom, njegovo zgodovino in okolico. Naše stalne muzejske postavitve so *Virtualni grad*, *Slovenska zgodovina*, *Kaznilnica*, *iLjubljana*, *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu*, *Lutkovni muzej* in *Grajsko orožje*.

Načrtujemo, oblikujemo in trži celovito turistično ponudbo na območju gradu in Grajskega griča. V turistično-informacijskem centru seznanjamo obiskovalce z vsemi prireditvami na območju Ljubljane. Ljubljanski grad upravlja tirno vzpenjačo in tako povezuje mestno jedro z Grajskim gričem, poleg tega pa programsko povezuje javne kulturne zavode, turistična društva in druge izvajalce kulturnih in turističnih prireditev, ki so v javnem interesu.

Ljubljanski grad od leta 2018 upravlja mladinski hotel na Metelkovi ulici 8, Ljubljana, in opravlja dejavnosti s področja promocije in razvoja prenočišč in mreže mladinskih prenočišč ter opravlja hotelske dejavnosti in oddaja namestitvene zmogljivosti potnikom, turistom in drugim gostom za krajši čas.

1.2 Organiziranost

Notranja organizacija dela omogoča kar najboljše izvajanje dejavnosti, ki jih zavod opravlja kot javno službo, in drugih dejavnosti, določenih s Sklepom o ustanovitvi, ter je urejena s Pravilnikom o notranji organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest.

V zavodu so naslednje notranje organizacijske enote oziroma službe:

- Kulturno-umetniški program,
- Služba za trženje,
- Služba za odnose z javnostmi,
- Služba za kadrovske in splošne zadeve,
- Finančno-računovodska služba,
- Služba za tehnične zadeve,
- Služba za obratovanje tirne vzpenjače,
- Hostel Celica – služba za hotelske namestitve in gostinstvo.

1.3 Splošni akti

V skladu z 38. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda se način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, notranja organizacija in druga vprašanja, ki so pomembna za delovanje zavoda, urejajo s pravilniki, poslovniki, organizacijskimi in drugimi notranjimi akti.

1.4 Dejavnost

Osrednja dejavnost zavoda je v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) razvrščena v skupino: R/90.040 Obratovanje objektov za kulturne prireditve.

2. JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD V LETU 2022

Leto 2022 je na osrednji turistični točki v mestu – Ljubljanskem gradu minilo v znamenju precej večjega obiska, kot je bil v prejšnjih dveh letih. O rastočem obisku priča znova presežen milijon obiskovalcev letno, kar se je zdelo po dveh letih pandemije še dokaj oddaljena številka. Ob tem velja že uvodoma izpostaviti, da gre zahvala ustanoviteljici – Mestni občini Ljubljana, da nas je izdatno podprla v letih 2020 in 2021, ko zaradi spremenjenih okoliščin nismo dosegali deleža lastnih prihodkov, kot smo ga v časih pred epidemijo. Na ta način smo lahko zadržali vsa delavna mesta, kar se je v lanskem letu, ko so se turizem, kultura in industrija srečanj ponovno začeli odvijati v precej večjem obsegu, izkazalo za pozitivno.

2.1 Turizem, kultura in industrija srečanj 2022 v številkah

Števci prehodov so zabeležili 1.004.349 obiskovalcev, kar je glede na leto poprej več kot podvojeno število (v letu 2021 460.355 obiskovalcev). Tirna vzpenjača, ki je v letu 2022 ponovno obratovala vse dni v letu, je prepeljala 428.892 potnikov (v letu 2021 142.274 potnikov); od začetka obratovanja do avgusta lani je prepeljala že pet milijonov potnikov.

V strukturi obiskovalcev se je še povečal delež tujih obiskovalcev, ki zdaj znaša dobrih 70 odstotkov. Med slednjimi, ki jih beležimo v statistiki prodanih turističnih vstopnic, so prevladovali obiskovalci iz Italije, Nemčije, Združenih držav Amerike, Francije, Velike Britanije, Nizozemske, Hrvaške, Španije, Madžarske in Avstrije.

Na kulturno-umetniškem področju – v okviru glasbenega, likovno-galerijskega, izobraževalnega, uprizoritvenega, filmskega programa ter tradicionalnih dogodkov – smo lani izvedli 220 dogodkov. V drugi polovici leta smo zaznali vnovično obuditev industrije srečanj; drugi organizatorji so tako izvedli še 131 dogodkov. Skupno je bilo torej lani v grajskih prostorih 351 dogodkov, ob tem pa še 397 poročnih obredov. Če navedeno seštejemo, se je leta 2022 na gradu odvilo 748 dogodkov, ki jih zajema okvir lastnega kulturno-umetniškega programa, družabnih in protokolarnih dogodkov drugih organizatorjev ter porok. Če k temu prištejemo še 839 izvedenih vodenih ogledov, se podoba Ljubljanskega gradu znova izraža v živahnem utripu skozi vse leto.

2.2 Povzetek vidnejših rezultatov

Na kulturno-umetniškem področju velja izpostaviti: *Jazz Club Ljubljanski grad* in pet let njegovega uspešnega delovanja s pogosto razprodanimi petkovimi koncertnimi večeri; odmevno osrednjo poletno fotografsko razstavo *Ulija Webra* v Stanovski dvorani in Palaciju, ki si jo je v dveh mesecih ogledalo nekaj manj kot 24.000 obiskovalcev; *Film pod zvezdami*, ki ga pripravljamo skupaj s Kinodvorom in ki se je z 16.167 obiskovalci že povsem približal obisku iz leta 2019; raznolike *programe za otroke*, v katerih dogodki, vodenja in delavnice večinoma temeljijo na lastni produkciji in zgodbah, povezanih z Ljubljanskim gradom.

Pred poletjem smo razvili nov produkt – *Kulinarični časovni stroj*, doživljajski vodeni ogled s šestimi kulinaričnimi postajami in vinsko spremljavo, vse v povezavi s posameznim obdobjem, ki je zaznamovalo zgodovino gradu in našega mesta – tokrat še v povezavi s kulinariko.

Pod blagovno znamko *Izbrani grajski užitki*, povezano z grajsko kulinariko in vinsko zgodbo, smo leta 2022 izvedli peto trgatv v Grajskem vinogradu, iz katere bo letos napolnjenih približno 1200 steklenic belpina in rdečegrajca.

Najprestižnejšo nagrado na področju kulinarike – Michelinovo zvezdico – je lani prejela restavracija Strelec na Ljubljanskem gradu in njen chef Igor Jagodic, kar Ljubljanskemu gradu prinaša utrditev prepoznavnosti izvrstnih kulinarčnih doživetij, ki jih ponujajo grajski gostinci.

Tako na spletni strani www.ljubljanskigrad.si kot na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram, Twitter in LinkedIn za poslovno javnost), kakor tudi na družbenih omrežjih grajske maskote Friderik (Facebook, Instagram, TikTok) smo lani zaznali povečano število ogledov in sledilcev. Zasledili smo 9.219 omemb Ljubljanskega gradu v domačih in tujih medijih ter na družbenih omrežjih, kar je rezultiralo v dosegu več kot deset milijonov uporabnikov.

Za namen promocije in utrditve blagovne znamke Ljubljanski grad smo lani posneli nov video En grad, mnogo doživetij.

Modra in Bela dvorana Ljubljanskega gradu sta z začetkom leta 2022 znova postali redni lokaciji Upravne enote Ljubljana za sklepanje zakonskih oziroma partnerskih zvez, kar je prispevalo k precej večjemu številu poročnih obredov.

Za Hostel Celico in za Ljubljanski grad smo uspešno obnovili trajnostni certifikat Zeleni ključ, in tako še najprej ostajamo del Zelene sheme slovenskega turizma. V letu 2022 smo prejeli tudi certifikat Družini prijazno podjetje.

Na področju investicij smo s sredstvi ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana nadaljevali obnovo *Kazemat*. Mestna občina Ljubljana je v začetku leta dokončala dela na objektu *Stolba*. V del stavbe, ki je namenjen upravnim prostorom, se je preselil del zaposlenih, s čimer smo ublažili prostorsko stisko pisarniških prostorov na Ljubljanskem gradu.

Hostel Celica, ki je v upravljanju Javnega zavoda Ljubljanski grad, je bil za obiskovalce odprt skozi celo leto. Od aprila naprej smo beležili 80-odstotno zasedenost ležišč, v glavnih treh poletnih mesecih pa že 95-odstotno. Največ gostov je bilo iz Velike Britanije, Nemčije, Italije, znova pa tudi iz Združenih držav Amerike. Med letom smo tam izvedli 81 kulturno-umetniških dogodkov, konec leta

pa postavili še nadstrešek na letnem vrtu, kar bo v prihodnje omogočalo lažjo izvedbo dogodkov na prostem.

Skladno s povečanim obiskom gradu ter izvajanjem vseh dejavnosti, kakor tudi ob vnovičnem zagonu industrije srečanj, smo uspeli ponovno ustvariti večji tržni delež, ki ga namenjamo za pokrivanje programskih stroškov, stroškov plač ter materialnih stroškov, kar nam sicer v določeni meri prispeva naša ustanoviteljica – Mestna občina Ljubljana, ki pa v celoti krije stroške investicij.

3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

V skladu z 8. členom Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad so organi zavoda:

- svet zavoda,
- direktor,
- strokovni svet.

3.1 Svet zavoda

Svet zavoda v skladu z 9. členom Sklepa o ustanovitvi sestavlja pet članov. Štiri imenuje ustanoviteljica, Mestna občina Ljubljana, izmed strokovnjakov s področja dela zavoda, financ in pravnih zadev, enega pa kot svojega predstavnika izvolijo zaposleni. Maja 2019 je svet zavoda nastopil nov mandat v naslednji sestavi: Krištof Mlakar (predsednik), Tanja Dodig Sodnik (podpredsednica), članice dr. Marta Bon, Mojca Škrinjar in mag. Simona Kokalj (predstavnica delavcev).

Naloge in pristojnosti sveta zavoda so opredeljene v 16. členu Sklepa o ustanovitvi, mandat članov pa traja štiri leta.

3.2 Direktorica

Mestni svet Mestne občine Ljubljana je po predhodnem soglasju sveta zavoda in strokovnega sveta na 26. seji z dne 18. oktobra 2021 sprejel sklep o imenovanju Mateje Avbelj Valentan za direktorico Javnega zavoda Ljubljanski grad, in sicer za mandatno obdobje petih let (tretji mandat), ki ga je direktorica začela 26. oktobra 2021.

Direktorica zastopa, predstavlja in vodi zavod ter je odgovorna za njegovo zakonito in strokovno delo.

3.3 Strokovni svet zavoda

V skladu s 30. členom Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad strokovni svet zavoda sestavlja šest članov. Maja 2019 je strokovni svet zavoda nastopil nov mandat v sestavi: Blaž Peršin (Muzej in galerije mesta Ljubljane), predsednik, in člani mag. Petra Stušek (Javni zavod Turizem Ljubljana), Janoš Kern (Kulturniška zbornica Slovenije), Irena Vesel (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije). Predstavnik zaposlenih v strokovnem svetu zavoda sta Marko Brunskole (podpredsednik) in Katarina Damjanov.

Mandat članov strokovnega sveta traja štiri leta; njegove naloge in pristojnosti so opredeljene v 31. členu Sklepa o ustanovitvi.

Posebni del

4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2022

4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad

Delovanje Javnega zavoda Ljubljanski grad bistveno opredeljujejo naslednje pravne podlage in splošni akti:

- Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad (Uradni list RS, št. 105/2010, 50/2016, 6/2017, 9/2018 in 58/2021);
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 7/2007 – odl. US, 53/2007, 65/2007 – odl. US, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011 – odl. US, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 – ZNOrg, 49/2020 – ZIUZEOP, 3/2022 - ZDeb);
- druga zakonodaja s področja javnega sektorja, delovanja javnih zavodov in delovnopravna zakonodaja;

- notranji akti zavoda, s katerimi so urejeni način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, notranja organizacija in druga vprašanja, pomembna za delovanje zavoda.

4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad

Dolgoročni cilji, ki se nanašajo na program izvajanja javne službe Ljubljanskega gradu, so:

- dosežati naslov najbolj obiskanega gradu in najbolj obiskane turistične točke v Sloveniji, hkrati pa zaradi pestre in celovite ponudbe postati eden najbolj prepoznavnih gradov v Evropi; na letni ravni želimo preseči 1.500.000 obiskovalcev;
- promovirati Ljubljanski grad kot enega ključnih ponudnikov kulturnih prireditev v mestu in državi ter kot nosilca pri predstavljanju kulturne dediščine Slovenije; smernicam v kulturi ne bi zgolj sledili in jih izvajali, ampak jih s kakovostnim kulturno-umetniškim programom tudi dejavno ustvarjali;
- načrtovati, oblikovati in tržiti celovito turistično ponudbo, ki jo zaokrožujejo ponudba informacijskega centra, grajske trgovine in tirna vzpenjača na Ljubljanski grad;
- povezovati se z javnimi kulturnimi zavodi, turističnimi društvi ter drugimi izvajalci kulturnih in turističnih prireditev doma in v tujini;
- postati kulturno in družabno stičišče vseh generacij;
- Hostel Celica naj postane najbolj obiskan nastanitveni objekt za potnike, turiste in druge goste Ljubljane za krajši čas in najbolj prepoznaven hostel s kulturno-umetnostno vsebino in zgodovinsko preteklostjo v Ljubljani.

4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Letne cilje, ki smo jih zastavili v Programu dela za leto 2022, nam je v Javnem zavodu Ljubljanski grad uspelo v celoti uresničiti navkljub nekaterim omejitvam pri izvedbi dejavnosti v začetku leta zaradi epidemioloških razmer. Povzeli jih bomo v nadaljevanju.

4.3.1 Program izvajanja javne službe

4.3.1.1 Kulturno-umetniški program

Za leto 2022 smo si zastavili cilje na naslednjih področjih programskih vsebin: glasbeni, likovno-galerijski, uprizoritveni, izobraževalni program, tradicionalne prireditve, muzejsko-razstavni program ter kulturno-umetniški program v Hostlu Celica. Navajamo jih po posameznih programskih sklopih:

- glasbeni program: zagotoviti kontinuirano izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin ter s profiliranim programom ohraniti prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot prizorišča za tovrstni program;
- likovno-galerijski program: utrditev Ljubljanskega gradu kot širše prepoznavnega in referenčnega razstavišča s pripravo likovno kakovostnih in hkrati vizualno privlačnih razstav, prilagojenih strukturi obiskovalcev Ljubljanskega gradu;
- uprizoritveni program: z uprizoritvijo pripovedovalsko-glasbenih predstav uveljavljenih pripovedovalcev pravljic in s pripravo in izvedbo lastnih otroških predstav, ki se navezujejo na grad in teme, povezane z njim, privabiti čim več mladih obiskovalcev gledaliških uprizoritev;
- izobraževalni program: z izvedbo novih in obstoječih programov obiskovalcem približati nesnovno in snovno kulturno dediščino Ljubljanskega gradu in prek vodilnih tem kulturno-umetniškega programa v letu 2022 približati snovno in nesnovno kulturno dediščino v povezavi s slovenskim pripovednim izročilom in kulinariko;
- tradicionalne prireditve: kontinuirana izvedba in nadgradnja utečenih tradicionalnih programskih vsebin ter z njimi obiskovalcem predstavljati posebnosti mesta Ljubljana v povezavi z Ljubljanskim gradom;
- filmski program: krepiti prepoznavnost tradicionalne prireditve Film pod zvezdami, nanj privabiti še več tujih obiskovalcev in v času prireditve Grajski grič razbremeniti stoječega prometa;
- muzejsko-razstavni program: celovito in kakovostno predstaviti premično in nepremično kulturno dediščino, krepiti prepoznavnost programa tudi zaradi njegove pedagoške vrednosti ter povečati število domačih in tujih obiskovalcev;
- Hostel Celica: z vzpostavitvijo dolgoročnih partnerskih sodelovanj in umestitvijo lastnih vsebin ohraniti status odprtega prostora umetniškega ustvarjanja in prostora izmenjave znanj ter postati prostor, kjer se predstavljajo mladi ustvarjalci, in k obisku programa privabiti stanovalce v hostlu.

a. Glasbeni program

Eden izmed dolgoročnih ciljev Ljubljanskega gradu je zagotoviti kontinuirano izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin in s profiliranim programom ohraniti prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot prizorišča za tovrstni program. V tem obdobju smo vsak konec tedna od januarja do aprila in od septembra do decembra izvajali koncertne večere Jazz Cluba Ljubljanski grad. Zaradi omejitev, povezanih s koronavirusom, smo v januarju in februarju koncertne večere izvajali v Hribarjevi dvorani s sedišči ter predpisanimi razdaljami med njimi. Po sprostitvi ukrepov in preklicu epidemije, marca in aprila, smo izvedbo programa preselili nazaj v Skalno dvorano. Septembra smo otvorili novo koncertno sezono in z dvema zaporednima koncertoma praznovali petletnico delovanja Jazz Cluba Ljubljanski grad.

V začetku junija smo izvedli festival sodobne avtorske in etno glasbe Godibodi, v juliju smo v sodelovanju z Imago Sloveniae priredili koncert Mladinskega simfoničnega in pihalnega orkestra prestižne srednje šole Saratoga (ZDA), avgusta smo po dveh letih prekinitve zaradi epidemije lahko ponovno izvedli Piknikconcerte na prostem v Obrambnem jarku, septembra pa v sodelovanju z RTV SLO podelitev Arsove lastovke – natečaj za najboljšo kratko zgodbo 3. programa Radia Slovenija Ars – in decembra razglasitev Imena leta 2022 Vala 202.

Kratke predstavitve izvedenih prireditev:

Jazz Club Ljubljanski grad (vsak konec tedna od januarja do aprila in od septembra do decembra 2022), Skalna in Hribarjeva dvorana

Izvedbo glasbenih nastopov v sklopu Jazz Cluba Ljubljanski grad so v letu 2022, januarja in februarja še narekovali ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusa, zato smo koncerte izvajali v Hribarjevi dvorani s sedišči s predpisanimi razdaljami med njimi. Program smo nato marca, po prekinitvi epidemije, nadaljevali brez omejitev v Skalni dvorani ter ga tako izvajali do konca aprila in nato med septembrom in decembrom. Septembra smo otvorili novo jesensko koncertno sezono in praznovali petletnico delovanja Jazz Cluba Ljubljanski grad, ki smo jo obeležili z dvema koncertoma priljubljenih zasedb, nastopila sta Janez Bončina - Benč in predskupina Greg Black & The Bad Notion.

Program izvedenih koncertov Jazz Cluba Ljubljanski grad:

- 7. 1.: **Masaž** (groovy/funky);

- 14. 1.: **Chirike** (latin traditional);
- 21. 1.: **Marina Martensson: Elementrio** (electro acustic);
- 28. 1.: **Sunnysiders** (blues);
- 4. 2.: **Peter Lovšin in Skalarji** (rock);
- 11. 2.: **1 na 1: Gušti & Tomi M.** (rock);
- 18. 2.: **Mia Žnidarič kvartet** (jazz);
- 25. 2.: **Jure Pukl – Broken Circles** (jazz);
- 4. 3.: **Jon Onabowu trio** (jazz/fusion);
- 11. 3.: **Re.Chat** (jazz);
- 18. 3.: **Full Moon Collective** (jazz/funk/soul);
- 25. 3.: **Nejc Škofic Trio: Fidelio** (jazz/fusion);
- 1. 4.: **Marko Črnčec Dhamana feat. Femi Temowo** (world music/jazz),
- 6. 4.: **Vazz** (hip hop);
- 8. 4.: **P’Jays** (fusion);
- 15. 4.: **Zali & Band** (pop/soul);
- 20.4.: **Masaž** (indie pop);
- 22. 4.: **Zlatko in optimisti** (hip hop);
- 29. 4.: **Balkan Boys** (balkan pop fusion);
- 9. 9.: **Janez Bončina - Benč** (rock), predskupina **Greg Black & The Bad Notion** (blues/rock/funk);
- 16. 9.: **Batista Cadillac** (soul/funk);
- 23. 9.: **Sekou Kouyate Experience** (afrobeat);
- 30. 9.: **Manouche** (electro gipsy swing);
- 7. 10.: **Jazz Exchange: Wckd Nation & Luciana** (soul/funk/hiphop/jazz/indie soul);
- 14. 10.: **Prismojeni profesorji bluesa** (rock/blues);
- 21. 10.: **Jungle Fever feat. Maja Keuc** (funk/soul);
- 28. 10.: **John Stowell in Marko Čepak Quartet** (jazz);
- 4. 11.: **Koala Voice** (indie rock);
- 11. 11.: **Uroš Perić & The Bluenote Quartet** (jazz/soul);
- 18. 11.: **Anika Horvat feat. Klemen Klemen** (pop/rap);
- 25. 11.: **Samuel Lucas & The Groove Station** (pop/rock);
- 2. 12.: **Tinkara Kovač** (pop/rock);

- 9. 12.: **Blaž Mencinger** (indie soul);
- 16.12.: **Funk Fact** (funk);
- 23. 12.: **Hauptman** (neosoul);
- 30. 12.: **Cherry Wine – Amy Winehouse tribute band** (soul).

Festival Godibodi (2.–4. 6. 2022), Hribarjeva dvorana

Festival sodobne avtorske in etno glasbe Godibodi je že od leta 2008, od svoje prve izvedbe, sopomenka za kakovostno glasbo ter za celovito koncertno doživetje, ki vseskozi odpira prostor sveži in še ne uveljavljeni slovenski glasbi. Edinstven glasbeni projekt je v minulih letih delovanja pod taktirko Janeza Dovča, vsestranskega glasbenika in umetniškega vodje festivala, ter v produkciji Ljubljanskega gradu povezal številne vrhunske slovenske glasbenike. Letošnja petnajsta izvedba festivala se je odvila v prvih junijskih dneh s koncerti naslednjih zasedb: Popevke in pravljice s Klaro Veteršek in Urško Supej, AKA Neomi, Zajtrk, Noreia z Janijem Kovačičem, Toj'To in Jazoo.

Mladinski simfonični in pihalni orkester iz Saratoge (12. 7. 2022), Grajsko dvorišče

Saratoška srednja šola v Kaliforniji goji bogato glasbeno tradicijo in skoraj 40 odstotkov dijaškega telesa sodeluje v eni od mnogih glasbenih aktivnosti, ki jo šola organizira. K nam sta prispeli njihov 260-članski pihalni in simfonični orkester pod taktirko Michaela Boitza in Jasona Shiuana. Brezplačni koncert smo izvedli v sodelovanju z ustanovo Imago Sloveniae.

PikniKoncert (10. in 11. 8. 2022), Obrambni jarek

PikniKoncert je drugačna oblika preživljanja prostega časa, saj ponuja kakovostno kulturno doživetje v prepletu s sproščenim druženjem in ekološko ozaveščenostjo. V sodelovanju s Hišo otrok in umetnosti smo izvedli dva koncerta na Grajski planoti, natančneje v Obrambnem jarku za obzidjem Ljubljanskega gradu. Ob poslušanju zasedb Ena od sedmih milijard in Počeni škafi so se obiskovalci lahko popoldne umaknili pred poletno vročino in se odpravili na Ljubljanski grad, položili odejo za piknik in se sprostili ob poslušanju brezplačnih koncertov etna in folka.

Arsova lastovka (15. 9. 2022), Hribarjeva dvorana

V sodelovanju z Radiotelevizijo Slovenija od leta 2019 izvajamo koprodukcijske prireditve. V letu 2022 je bila v Hribarjevi dvorani podeljena Arsova lastovka ob natečaju za najboljšo kratko zgodbo 3. programa Radia Slovenija – programa Ars.

Ime leta 2022 (22. 12. 2022), Zgornji lapidarij

V sodelovanju z radiem VAL 202 smo izvedli dogodek *Ime leta 2022*; nagrajenka je bila dr. Vida Drame Orožim, vodja pro bono ambulante za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja.

V letu 2022 smo na področju glasbenega programa pripravili 47 prireditev, ki se jih je skupno udeležilo 5255 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Z izvedbo kakovostnega glasbenega programa smo dosegli namen, saj Ljubljanski grad ostaja prepoznaven ponudnik tovrstnih vsebin v mestu, kar dokazujeta visoka raven nastopajočih in hvaležen odziv občinstva.

Kriterij učinkovitosti: Finančni vložki, potrebni za izpeljavo programa, se v osnovi ne razlikujejo od vložkov za primerljive projekte, ki jih lahko obiščemo drugod v mestu. Vložek se z vstopninami ne povrne, tudi zaradi omejenih zmogljivosti prireditvenih prostorov in številnih ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa, vendar to ni namen programa; njegov poglobilni cilj je namreč poslušalcem ponuditi kakovostne glasbene prireditve.

Kriterij primernosti: Sama pojavnost gradu skozi stoletja in njegov simbolni pomen za mesto terjata odgovoren odnos do njegovih danosti. Glasba, ki jo ponujamo, je izbrana, raznolika in izvedena na visoki kakovostni ravni ter nagovarja široko občinstvo.

Kriterij dostopnosti: V želji, da bi tovrstno glasbo približali čim širšemu krogu ljubiteljev, smo cene vstopnic določili tako, da so dostopne ciljnemu občinstvu, vanjo pa smo vključili še prevoz s tirno vzpenjačo.

b. Likovno-galerijski program

V letu 2022 smo na Ljubljanskem gradu izvedli vse likovne razstave, ki smo jih predvideli v sklopu Programa dela, hkrati pa v program umestili še dve dodatni (razstavo ilustracij Ejti Štih: *Kokošji rod* in razstavo likovnih del učencev OŠ Dragomelj ob obletnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika). Vse razstave so bile pripravljene v skladu z usmeritvami zavoda – likovno kakovostne, vizualno privlačne in obenem razumljive kar najširšemu spektru obiskovalcev. S tovrstnimi razstavami Ljubljanski grad nadaljuje svojo predstavitev kot širši javnosti prepoznavno in referenčno razstavišče v Mestni občini Ljubljana, v Sloveniji in v svetu.

V letu 2022 smo med drugim nadaljevali nekatera tesna sodelovanja iz preteklih let: v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije smo na ogled postavili fotografsko razstavo, ki je bila posvečena 150. obletnici rojstva Jožeta Plečnika. Prav tako smo pripravili dve razstavi v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, in sicer prostorsko postavitev umetnice Svetlane Jakimovske Rodić ter skupinsko razstavo uveljavljenih umetnikov, članov društva ob njegovi 40-letnici obstoja. V Peterokotnem stolpu smo pripravili razstavo z naslovom *Hana Stupica: Ilustracije*, razstavo izbranih ilustracij iz knjige *Zajčkova hišica* in ilustracij za znamko vinske hiše Fedora. V poletnem času smo v Palaciju in Stanovski dvorani razstavljali fotografije osebnosti, konjeništvu in avtomobilizmu znanega fotografa nemškega rodu Ulija Webra. V jesenskem času so bile v Peterokotnem stolpu postavljene naslednje razstave: stripovska razstava Mikija Mustra, razstava ilustracij Ejti Štih: *Kokošji rod* in dobrodelna razstava Unicefa v Peterokotnem stolpu (kjer je bilo v času njenega trajanja posvojenih 253 punčk iz cunj), v Galeriji »S« pa fotografska razstava National Geographica *Spektakel: redke in osupljive fotografije*.

Predstavitev posameznih razstav po prostorih

Palacij in Stanovska dvorana

Trenutki – Uli Weber, fotografska razstava (1. 7.–4. 9. 2022)

Eden izmed grajskih vrhuncev v letu 2022 je bila razstava nemškega fotografa Ulija Webra. Najbolj je znan po svojem delu na področju mode, oglaševanja in portretne fotografije. Po besedah Ivana Shawa, mednarodnega kritika in nekdanjega direktorja fotografije za ameriški Vogue, lahko Webrovo mojstrsko in umetniško tehniko primerjamo s tistimi znanih mojstrov, kot sta Henri Cartier-Bresson in August Sander. Njegov opus so opazili v številnih revijah, od Vogua do revije GQ, od Sunday Timesa do La Repubblica, razstavljen pa je bil v velikih muzejih, od Muzeja Viktorije in Alberta do galerije Saatchi. Razstava je bila posvečena trem sklopom na podlagi treh njegovih knjig: *Portraits*, *The Allure of Horses* in *Goodwood Revival*, in jo je obiskalo 23.629 oseb, o avtorju pa je kustosinja med drugim tudi zapisala: »Karierno je danes enako močan, kot je bil pred več kot 25 leti, ko je posnel svojo prvo naslovnico s Stingom v rdečem krznenem plašču Katharine Hamnett. Še vedno sem enako navdušena nad njegovim talentom, kot sem bila, ko sem ga spoznala.«

Kustosinja razstave: Chloe Beeney

Galerija »S«

Jože Plečnik (1872–1957), fotografska razstava (3. 2.–10. 4. 2022)

Jože Plečnik je zagotovo eden izmed največjih slovenskih arhitektov. Rodil se je 23. januarja 1872. Leta 2022 smo tako praznovali njegovo 150. obletnico rojstva. Dodaten razlog za slavje ob pomembni obletnici je bilo zagotovo tudi dejstvo, da so bila nekatera njegova dela pred kratkim uvrščena tudi na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Razstava je prek fotografij, ki jih hranijo v Muzeju novejše zgodovine Slovenije, Slovenskem etnografskem muzeju in Plečnikovi hiši, predstavila Plečnikovo Unescovo dediščino v Ljubljani. Fotografije so predstavljale prostor pred Plečnikovim posegom, potek gradnje objektov in njihovo vlogo v urbanem prostoru.

Kustos razstave: Domen Kaučič, Muzej novejše zgodovine Slovenije

Razstavo smo pripravili v sodelovanju z Muzejem novejše zgodovine Slovenije.

Tendence v abstrakciji: Sistemi, tehnorganizmi, informacije, skupinska razstava članov Društva likovnih umetnikov Ljubljana ob njegovi 40-letnici (14. 4.–5. 6. 2022)

Koncept abstrakcije v sodobnosti zavzema bistveno drugačen odnos do resničnosti od idejnih tokov, ki jih je zastopala umetnost klasičnega in povojnega modernizma. Slednji so vzpostavljali subjektiven odnos do zunanosti skozi njeno simbolno, estetsko, utopično reinterpretacijo in likovno redukcijo, danes pa je abstrakcija inherentni del vsakdanjega življenja in njegovih abstrahiranih rutinskih operacij. Namesto formalne inovacije abstraktno formo osmišlja tematska evolucija, ki se v umetnosti odziva na nevidno abstraktno strukturo operacijskih sistemov, tehnoloških naprav, algoritmov in kibernetike infrastrukture, pa tudi na geometrijo urbanega okolja, hipotetične objekte znanosti, dinamične ekonomske in biološke sisteme. Umetniki na razstavi so se skozi različna tematska izhodišča in medije odzvali na te izzive sodobnosti, pri tem pa je abstrakcija ponovno aktualna kot območje za nove vstopne v dojemanje in razkrivanje procesov in mehanizmov, ki določajo realnost; še vedno ustvarja alegorične podobe sveta, le da se je ta bistveno spremenil.

Razstavljali so: Uršula Berlot Pompe, Suzana Brborović, Boštjan Drinovec, Duša Jesih, Roman Makše, Tobias Putrih, Mojca Zlokarnik

Kustosinja razstave: dr. Nadja Gnamuš

Razstavo smo pripravili v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana.

Žalik žene, razstava trajnostnega oblikovanja (9. 6.–9. 10. 2022)

Razstavo *Žalik žene* sta soustvarili modni oblikovalki Julia Kaja Hrovat (JKH identity) in Janja Videc (Witches Sisterhood). Odstirali sta nam vpogled v ustvarjalni proces nastajanja kolekcije oblačil in s tem dovolili, da smo vstopili v njun kreativni svet. Oblikovalki je poleg trajnostnega pristopa povezovalo črpanje navdiha iz slovenske nesnovne kulturne dediščine. Tokrat sta si za izhodišče postavili skupno zgodbo o žalik ženah, ki jih je vsaka interpretirala skozi svoje oči. Čarobna bajeslovna bitja so v ljudskih pripovedkah dobre vile, ki živijo v votlini, imajo lepe dolge lase in so od glave do peta oblečene v belo; ta barva v staroslovanski kulturi pomeni barvo žalovanja in hkrati vnovičnega rojstva. Žalik žena se pokaže takrat, ko jo človek najbolj potrebuje.

Spektakel: redke in osupljive fotografije, fotografska razstava (13. 10. 2022–12. 2. 2023)

Vsak fotograf sanja, da bi ujel trenutek, ko se svetloba, kompozicija in dogajanje zlijejo v nepozabno, veličastno podobo. Takšne fotografije so redki dragulji. Na razstavi *Spektakel: redke in osupljive fotografije* so bile predstavljene vrhunske fotografije motivov, zamrznjenih v času, ki so nam se za vselej vtisnile v spomin. Razkrivale so osupljive življenjske oblike in predstavljale naš čudežni planet v vsej njegovi raznovrstnosti – tudi z namenom, da bi v ljudeh zbudile željo, da bi ga varovali in ohranili. Ob vsaki od teh poučnih in hkrati navdihujočih podob so se lahko obiskovalci čudili raznolikemu, zapletenemu in čarobnemu planetu, na katerem živimo. Razstavo fotografij, ki so jih posneli vrhunski fotografi National Geographica, so sestavljali štirje sklopi: Kaos, Presenečenje, Lepota, Veličastnost. Za vsak posnetek so bili potrebni načrtovanje, resnična zavzetost, veliko vztrajnosti in pazljivosti, včasih gola sreča ... in ščepec čarovnije.

Kustos razstave: Arne Hodalič

Razstavo smo pripravili v sodelovanju z National Geographicom Slovenija in National Geographic Society Washington.

Peterokotni stolp

Svetlana Jakimovska Rodić: Ženska v gozdu, prostorska postavitev (27. 1. –8. 5. 2022)

Svetlana Jakimovska Rodić je s svojo prostorsko postavitvijo *Ženska v gozdu* zaključila cikel, ki ga je začela leta 2019 z razstavo *Narejeno v gozdu* in nadaljevala s serijo del, naslovljeno *Človek v gozdu*. V tem ciklu je umetnica raziskovala naravno okolje in človekov odnos do njega. Ne preseneča, da je za rdečo nit cikla izbrala gozd, saj so gozdovi izvir življenja, človekova pljuča, branik pred podnebnimi spremembami, zibelka avtohtone favne in flore, prostor počitka in kontemplacije in še

kaj. S serijo *Narejeno v gozdu* se je postavila v vlogo posrednika med mikrosvetom gozda in gledalcem. V seriji *Človek v gozdu* raziskuje človekov odnos do gozda, ki je praviloma funkcionalističen. Zadnji del cikla *Ženska v gozdu* je intimnejši, saj z vpeljavo svetlobe in posledično barve vnaša vidik, ki ga v temačnost gozda/sveta prinaša Ženska.

Kustosinja razstave: mag. Breda Škrjanec

Razstava je bila pripravljena v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljane.

Hana Stupica: Ilustracije, razstava ilustracij (12. 5.–11.9. 2022)

»Rišem že vse življenje, moje ilustratorsko delo pa se je pojavilo spontano.« To so besede ene izmed najmlajših dobitnic nagrade Hinka Smrekarja Hane Stupica. Za svoje ilustratorsko poslanstvo trdi, da ni »podloženo« samo s slikarskim izročilom, ampak da je zanj pomembno tudi obvladovanje ustrezne obrti. Je predstavnica generacije, ki je zrastle za računalnikom, vendar jo še vedno mika brskanje po umetnostnozgodovinski literaturi, rada obišče znane muzejske zbirke slikarstva preteklih obdobj. Na razstavi v Peterokotnem stolpu so bile razstavljene ilustracije iz knjige *Zajčkova hišica* avtorice Anje Štefan, ki je bila leta izdana pri Mladinski knjigi, ter večkrat nagrajene ilustracije za etikete vina Fedora.

Kustos razstave: Iztok Premrov

Miki Muster, razstava stripov (15. 9.–20. 11. 2022)

Redkokdo že v času življenja postane legenda. Mikiju ni uspelo samo to, njemu je uspelo več! Postal je pojem. Njegove stripe o Zvitorepcu, Lakotniku in Trdonji prebira že tretja generacija, prav tako slikanice o Lupinici, Medvedku Neewi, Poslednjem Mohikancu ... Julija 2022 je minilo 70 let od prve objave *Zvitorepca in tovarišev*, pa je strip še vedno priljubljen. Ko nam kdo omeni njegovo ime, se spomnimo na njegove TV-reklame, koledarje, plakate, zloženke, logotipe in Mordillove risanke ... Za celih 10 ur risank je zrisal prek 36.000 sličic, zrisal je okoli 40 slikanic in 45 epizod Zvitorepca, pa karikature, ilustracije za knjige, učbenike ... Kot rock zvezdo so ga ustavljali in prosili, ali mu lahko stisnejo roko. Dosegel je, da še v starejših letih čutimo otroka v sebi. Prvič pa si ga je bilo mogoče na razstavi na Ljubljanskem gradu ogledati tudi v barvah, ki sta jih že pred leti izbrala Miki Muster in akademski slikar Jože Trobec, pobarvali pa njegova hči Neža Trobec ter Uroš Horvat in Igor Ribič.

Razstavo smo pripravili v sodelovanju s Strip.Art.nico Buch.

Ejti Štih: Kokošji rod, razstava ilustracij po knjigi *Kokošji rod* Josipa Ribičiča (22. 11.–11. 12. 2022)
Josipu Ribičiču je uspelo pred davnimi leti napisati knjigo, ki je aktualna in poučna še po sto letih. Ponosen bi bil na knjigo, kakršna je danes v primerjavi s prvo izdajo izpred sto let. Kdo bi si mislil, da je mogoče živalskim likom vdihniti človeške značaje in počutja, in to brez govora, videa in glasbe. Neverjetna je ustvarjalna moč čopiča, kadar za njim stoji Ejti Štih. Na razstavi v Peterokotnem stolpu je obiskovalcem pričarala pravo simfonijo različnih značajev tragičnih junakov sedmih zgodb ter njihovih čustvenih stanj. Podobe junakov kokošnjega rodu zaživijo pred nami in izražajo žalost in veselje, ponižnost in upornost, jezo in obup, nestrpnost do drugačnih, gospodovalnost in prevzetnost, potrtnost in zmagoslavje, kot da gre za človeški rod.

UNICEF-ove punčke iz cunj, dobrodelna razstava (15. 12.–29. 12. 2022)

Punčko iz cunj poznajo vse kulture sveta. Marsikomu je v otroštvu delala družbo, v Unicefovem projektu pa predstavlja otroka iz države v razvoju, ki potrebuje našo pomoč. V Peterokotnem stolpu smo v sodelovanju z Unicefom Slovenija pripravili dobrodelno razstavo, na kateri so si obiskovalci lahko izbrali unikatno punčko ali fantka iz cunj. Z donacijo v višini 20 evrov, kolikor stane cepljenje enega otroka proti šestim nalezljivim boleznim v državah v razvoju, so prejeli čudovito punčko, rešili otroško življenje in razveselili izdelovalko. S projektom Punčka iz cunj je Unicef Slovenija omogočil cepljenje že skoraj 20.700 otrok v državah v razvoju.

Stopnišče Razglednega stolpa

Jože Plečnik gre na sprehod po Ljubljani, razstava likovnih del učencev OŠ Dragomelj (16. 6.–31. 12. 2022)

Na Osnovni šoli Dragomelj imata umetnost in spodbujanje ustvarjalnosti učencev posebno mesto. Vsako leto se razveselijo festivala ustvarjalnosti Zlata paleta pod mentorstvom učiteljice likovne umetnosti Saše Žust. Gre za poseben dogodek, ko vsi učenci od 1. do 9. razreda cel dan namenijo ustvarjanju na določeno temo, nato pa na šoli pripravijo veliko razstavo in podelijo nagrade za ustvarjalnost. Na razstavi na Ljubljanskem gradu je bil predstavljen jagodni izbor likovnih izdelkov Zlate palete 2022. Posvetili so jo našemu priznanemu arhitektu Jožetu Plečniku ob 150. obletnici njegovega rojstva.

V letu 2022 smo v sklopu likovno-galerijskega programa postavili 11 razstav (eno prostorsko postavitev, eno skupinsko, eno likovno, tri fotografske, eno dobrodelno, eno stripovsko, eno

trajnostnega oblikovanja in dve razstavi ilustracij). Razstavo *Trenutki – Uli Weber* je v letu 2022 obiskalo 23.629 obiskovalcev, število obiskovalcev ostalih razstav je brez primerne tehnologije nemogoče oceniti.

Kriterij uspešnosti: V obravnavanem obdobju so bile izvedene razstave, ki so bile zastavljene v programu dela s ciljem, da so vizualno privlačne in prilagojene strukturi siceršnjih grajskih obiskovalcev. Programski sklop ocenjujemo kot uspešen, ker je bil izveden v sodelovanju s strokovno usposobljenimi institucijami in posamezniki.

Kriterij učinkovitosti: V zadnjih nekaj letih se je število razstav v letu zmanjšalo v korist kakovosti. Glede na razmere nam je uspelo po najboljši močeh in pod nekoliko spremenjenimi pogoji kakovostno izpeljati zastavljeni program.

Kriterij primernosti: Odziv umetnikov, institucij ter domačih in tujih obiskovalcev na razstave, ki so postavljene v različnih grajskih prostorih, je večinoma pohvalen. Kot primerna se zdi navezava nekaterih drugih programskih vsebin na posamezne večje razstavne projekte.

Kriterij dostopnosti: Obisk večine razstav je brezplačen. Pri plačljivih razstavah pa višino vstopnine določimo tako, da so te dostopne širšemu krogu obiskovalcev ali pa je ta že vključena v splošno grajsko vstopnico. Likovno-galerijski program zaradi tega doseže v normalnih razmerah zelo raznoliko občinstvo.

c. Uprizoritveni program

Pomembna novost v sklopu uprizoritvenega programa v letu 2022 je bil program *Friderikovi pravljичni dopoldnevi: Ljudskosnedke*. Gre za cikel štirih različnih lutkovno-pripovednih dogodkov, ki so nastali v režiji Ljubljanskega gradu. Na igriv in zabaven način sta tako izkušen pripovedovalec Žiga Bunič ter animatorka lutk Vanja Kretič z otroki delila znane in manj znane slovenske ljudske pravljice, ki pripovedujejo o hrani. Izbor slovenskih ljudskih pripovedk in pravljič je pripravila Irena Cerar, pripovedovalka ljudskih pravljič ter avtorica priljubljenih družinskih izletniških vodnikov.

Nadaljevali smo z uprizoritvami že uveljavljene predstave *Friderik, grajska podgana*, ki je nastala po prigodah, zapisanih v slikanici *Friderik, grajska podgana*. Pripravili smo jo v sodelovanju z Ireno Rajh in Anžetom Virantom. Premierna uprizoritev je bila 3. oktobra 2020. V letu 2022 smo s

predstavo uspešno izvedli tudi prvi gostovanji. V decembru pa smo vse uprizoritve predstave ponovno izvedli še z obiskom in pozdravnim nagovorom dedka Mraza.

Tudi v letu 2022 smo se povezovali z uveljavljenimi zunanjimi izvajalci, tako smo gostili Anjo Štefan, s katero tesno sodelujemo že nekaj let. Tokrat se je predstavila z literarno-glasbeno predstavo *Bobek in barčica*, ki jo je uprizorila skupaj z Markom Hatlakom. Za najmlajše pa smo za grajskimi zidovi gostili tudi lutkovni kabaret *Čuk na palici*, ki uprizarja zbirko uglasbenih pesmi Svetlane Makarovič.

Friderik, grajska podgana, lutkovna predstava, 3+

V januarških in februarških terminih smo zaradi ukrepov za obvladovanje epidemije covid-19 omejili število vstopnic. Od marca smo število povečali in oba spomladanska termina sta bila razprodana, prav tako pa smo zabeležili zelo dober obisk tudi na jesenskih terminih predstave.

Predstava je bila že drugo leto zapored umeščena v program Poletnega lutkovnega pristana, ki poteka v Mestnem parku v Mariboru. S predstavo smo gostovali tudi na Kongresnem trgu v Ljubljani, v sklopu 16. mednarodnega festivala Igraj se z mano. Zaradi izjemnega interesa smo decembrske termine predstave z obiskom dedka Mraza predstavili iz prvotno predvidenega Grajskega gledališča v večjo Hribarjevo dvorano, od katerih sta bili dve razprodani, pri preostalih dveh pa je ostalo na voljo le nekaj vstopnic.

Izvedeni termini:

- v Grajskem gledališču: 9. 1., 15. 1., 13. 2., 13. 3., 9. 4., 2. 10., 6. 11. 2022;
- gostovanje: 27. 5. 2022 v sklopu 16. mednarodnega festivala Igraj se z mano ter 7. 8. 2022 v sklopu Poletnega lutkovnega pristana;
- z obiskom in pozdravom dedka Mraza v Hribarjevi dvorani: 10. 12., 11. 12., 17. 12. in 18. 12. 2022.

Friderikovi pravljичni dopoldnevi: Ljudskosnedke

Rdeča nit vseh štirih lutkovno-pripovedovalskih dogodkov, ki smo jih premierno uprizorili med februarjem in majem 2022, je bila hrana. V glavni vlogi nastopata popotnik Žiga in namizna lutka Friderik, grajska podgana, ki iz leta v leto postaja vedno bolj prepoznaven in uveljavljen lik med najmlajšimi obiskovalci. Z njimi sta delila številne zanimive in poučne zgodbe o hrani, ki jih je za ta namen izbrala uveljavljena pripovedovalka Irena Cerar. Žiga je dogajanje še dodatno popestril s pripovedmi o doživetjih iz svojih popotovanjih, Friderik, pa z vragolijami in lumparijami, za katere mu nikoli ne zmanjka novih domislic.

Izvedeni termini:

- 19. 2. 2022 (prestavljeno s 5. 2. 2022): *Najlepši cvet*,
- 5. 3. 2022: *Začimbe in zeli za okusne jedi*,
- 2. 4. 2022: *Zdravilni sadež*,
- 7. 5. 2022: *Več soli kot pameti*.

Čuk na palici, otroški lutkovni kabaret, 3+, 5. 5. 2022 (prestavljeno s 13. 4. 2022)

Dogodek smo zaradi bolezni v ansamblu morali premakniti na ugodnejši termin, uspešno je bil izveden 5. maja. Prodali smo 124 vstopnic, kar je rekordna prodaja za gostujoče predstave na Ljubljanskem gradu. Obiskovalci so si na otroškem lutkovnem kabaretu ogledali oživiljene protagoniste v lutkovni podobi in uprizoritve zbirke uglasbenih pesmi Svetlane Makarovič, ene najbolj priljubljenih slovenskih avtoric za otroke.

Bobek in barčica, literarno-glasbena predstava, 3+, 27. 9. 2022 (prestavljeno s 4. 10. 2022)

Tudi ta dogodek smo morali prestaviti, teden dni pred predvidenim terminom smo ga razprodali. Poslušali smo zgodbo *Bobek in barčica*, ki jo je pripovedovala Anje Štefan ob spremljavi izvrstnega harmonikarja Marka Hatlaka.

V sklopu uprizoritvenega programa smo v letu 2022 izvedli 19 prireditev, ki se jih je skupno udeležilo 1287 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Predstave, ki so nastale v režiji Ljubljanskega gradu ocenjujemo za zelo uspešen projekt, kar se kaže tudi v številu prodanih vstopnic.

Kriterij učinkovitosti: Dosežen je bil dolgoročni cilj, da bi obiskovalci prepoznali Ljubljanski grad tudi kot ponudnika tovrstnih kakovostnih vsebin, kamor se z veseljem vračajo.

Kriterij primernosti: Vsebine vseh predstav so skrbno izbrane, hkrati pa skrbimo tudi za njihovo dosledno izvedbo. Na podlagi pozitivnih odzivov obiskovalcev ocenjujemo, da produkcija gledaliških predstav, ki tematsko sovpadajo z grajskimi vsebinami, pomeni dodano vrednost kulturno-umetniškega programa Ljubljanskega gradu.

Kriterij dostopnosti: Ceno vstopnic za vse dogodke smo določili tako, da je konkurenčna glede na preostale ponudnike na trgu. Predstava *Friderik, grajska podgana* tudi nadalje ostaja vključena v ponudbo pedagoških programov za predšolske in osnovnošolske skupine, na novo pa smo vanjo vključili v nekoliko prilagojeni obliki lutkovno-pripovedovalski dogodek *Najlepši cvet*, in sicer pod naslovom *Friderik, povej mi zgodbo!*.

č. Izobraževalni program

V stalni skrbi za ohranjanje nepremične in premične kulturne dediščine smo pripravili kulturno-umetniške vsebine, ki smo jih predstavili na način, ki je blizu širši javnosti. Izobraževalni program je tako v letu 2022 temeljil na gastronomiji in na ljudskem pripovednem izročilu.

Temi gastronomija smo se posvetili z zgodovinskega vidika v povezavi z gradom in bogato kulinarčno zgodovino. Knjigo *Jedi časov – časi jedi*, ki je bila izdana v letu 2021, je napisal Janez Bogataj, kuharske recepte pa so prispevali Igor Jagodic (Restavracija Strelec in Grajska vinoteka Strelec), Luka Jezeršek in Ana Šušteršič (Gostilna na gradu in Grajska kavarna), smo v letu 2022 oplemenitili z bogatim kulinarčnim programom. Pomembna novost je doživljajski vodeni ogled, pri katerem gre za nadgradnjo doživljajskega vodenega ogleda *Časovni stroj s kulinariko*. Z vodnikom in novimi kostumiranimi karakterji, ki smo jih vključili v program, smo v sodelovanju z vrhunskimi kuharskimi mojstri na Ljubljanskem gradu obiskovalce popeljali na edinstveno in nepozabno kulinarčno popotovanje v preteklost. Kulinariki je bil posvečen tudi cikel predavanj dr. Svetlane Slapšak, ki se je dotaknil prelomnih obdobij, ki so zaznamovala zgodovino Ljubljanskega gradu in razvoj mesta pod njim. Cikel je bil izveden v dveh sklopih, od katerega se je vsak zaključil s pogovornim večerom, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Boštjanom Gorencem - Pižamo, Anžetom Tomičem in izbranim gostom.

Še naprej negujemo slovensko pripovedno izročilo. V preteklem letu smo prvič izvedli dogodek za otroke *Noč pravljic na gradu*, kjer so otroci v večernih urah, ko se za obiskovalce grajska vrata zaprejo, iskali sledi pravljичnega doživetja ter po uspešni pustolovščini prespali na gradu. Na začetku ter ob koncu leta pa smo že drugo leto zapored izvedli *Pravljični sprehod po gradu* z Ireno Cerar in Zvezdano Novaković, ki sta družinam pričarali posebno pravljično doživetje.

Otrokom smo na zanimiv in zabaven način približali kulturno dediščino Ljubljanskega gradu, kulinariko, slovensko ljudsko izročilo ter likovno umetnost. V tednu pred težko pričakovanim

pustnim rajanjem smo v času zimskih počitnic izvedli celotedenski program *Predpustne grajske norčije*, kje smo raziskovali zgodovino mask celega sveta, otroci pa so vsak dan izdelali unikatne tematske maske.

Dva termina poletnih počitnic smo namenili likovnemu programu *Stripovski junaki* in gostili striparja Cirila Horjaka, ki nas je popeljal v čudovit svet grafičnega pripovedovanja. Nismo pozabili tudi na legende o zmajih, zato smo teden dni pod naslovom *Skrivnostno zmajevo izginotje* posvetili zmaju – mitološkemu bitju, ki je eden izmed najbolj prepoznavnih simbolov mesta Ljubljane in tudi Ljubljanskega gradu. Kulinarične delavnice so potekale v času jesenskih počitnic pod krovnim naslovom *Kulinarična detektivka skozi čas*. Otroci so raziskovali jedi in vsakdan naših prednikov, od prazgodovine do srednjega veka, ter si vsak dan na koncu pripravili pravo pojedino.

Odraslim smo tudi v preteklem letu želeli približati vsebine, kjer se skozi poučevanje prepleta ohranjanje rokodelskih in umetniških veščin. Primer dobre prakse je tako *Tečaj kaligrafije*, ki smo ga zaradi velikega interesa v letu 2022 umestili v program že šesto leto zapored. Tečajniki so se v sklopu tečaja naučili veščine pisanja v eni izmed najbolj razširjenih srednjeveških pisav. Poleg tega smo že drugo leto zapored v sodelovanju s kaligrafom Mirom Knezom organizirali tudi *Delavnico izdelovanja kaligrafskih voščil*.

V sklopu prazničnih delavnic je bila izvedena *Velikonočna delavnica izdelovanja pirhov*, kjer so se izdelovale prekmurske remenke pod vodstvom rokodelke Eve Tivadar. V prazničnem duhu smo izvedli *Delavnico adventnih venčkov*, na kateri so udeleženci preizkusili ročne spretnosti in si okrasili domače mize s svojim adventnim venčkom.

Nadaljevali smo z doživljajskimi delavnicami v sklopu *Šole zmajeslovja*, ki je primer dobre prakse, saj so bili po šestih letih vsi termini razprodani. Najbolj prepoznavna obraza delavnic ostajata profesor zmajeslovja in pustolovka, nadgradili pa smo tudi vlogo čarodejke, sestre profesorja zmajeslovja, ki vedno znova poskrbi za številne pripetljaje in zaplete. Še naprej uspešno izvajamo rojstnodnevne programe po gradu in v Zmajevem brlogu, ki je namenjen izključno pedagoškim in izobraževalnim vsebinam. Da bi bili dostopnejši širši javnosti in socialno šibkejšim skupinam, ponujamo brezplačen program in dan odprtih vrat za Prešernov dan, *Ta veseli dan kulture*, ter s predstavitvijo na Festivalu Bobri.

Kratke predstavitev izvedenih prireditev

Počitniški programi

Med zimskimi počitniškimi delavnicami smo ves teden raziskovali zgodovino mask in maskiranja, izvedeli, s kakšnimi verovanji, šegami in navadami so povezane ter katere so se ohranile vse do danes. V času poletnih počitnic smo v dveh terminih gostili striparja Cirila Horjaka, pod čigar mentorstvom so otroci ustvarili plakat stripovskega junaka. Vsa dela so poleti krasila spodnji nivo Peterokotnega stolpa, saj se je zadnji dan varstva zaključil s postavitvijo razstave. Teden počitniškega varstva smo namenili tudi zmajem in tako ponovno obudili zmajeslovje, to čudovito vedo o zmajih smo povezali z izročilom ljubljanskega zmaja, ki varuje grad in mesto Ljubljana pod njim. Otroci so velik del časa preživeli v okolici Ljubljanskega gradu in v grajskem gozdu, kjer so bili deležni številnih iger, preizkusov in gozdnih norčij. Med jesenskimi počitniškimi delavnicami smo na kulinarčni detektivki iskali skrivne sestavine ter pomagali popotniku Žigi, ki je bil ujet v preteklosti, tako smo raziskovali pradavnino, Rimljane in srednji vek ter si vsak dan spekli tipične jedi iz teh obdobj.

Izvedeni termini počitniških programov:

- *Zimske počitniške delavnice – Predpustne grajske norčije*, 21.–25. 2. 2022 (od 10.30 do 13.30);
- *Poletno počitniško varstvo – Stripovski junaki*, 6+, 4.–8. 7. in 1.–5. 8. 2022 (od 7.30 do 16.30);
- *Poletno počitniško varstvo – Skrivnostno zmajevo izginotje*, 6+, 25.–29. 7. 2022 (od 7.30 do 16.30);
- *Jesenske počitniške delavnice – Kulinarična detektivka skozi čas*, 6+, 2.–4. 11. 2022 (od 10.30 do 13.30).

Jedi časov – časi jedi, cikel strokovnih kulinarčnih predavanj in humorna pogovorna večera

Cikel kulinarčnih dogodkov, petih strokovnih predavanj in dveh humornih pogovornih večerov na temo kulinarike smo poimenovali *Jedi časov – časi jedi* po istoimenski knjigi, ki smo jo v letu 2021, ko je Slovenija nosila naziv evropska gastronomska regija, pripravili v sodelovanju s priznanim slovenskim etnologom dr. Janezom Bogatajem.

- **Strokovna kulinarična predavanja:**

V sodelovanju z dr. Svetlano Slapšak smo v sklopu spomladanskega cikla strokovnih predavanj odkrivali okuse rimskega imperija ter srednjeveške kuhinje, v sklopu jesenskega cikla smo na kulinaričnem popotovanju skozi čas raziskovali najrazličnejša kulinarična področja: od vrhunske

francoske kulinarike do preprostih jedi na žlipo za rešetkami grajske kaznilnice in drugih jedi iz 19. stoletja, za konec pa smo prihranili predavanje o pregrešnih slasteh, kar nas je popeljalo v 20. stoletje.

Izvedeni termini:

15. 3. 2022 ob 17.30: *Rimska kuhinja*,

19. 4. 2022 ob 17.30: *Srednjeveška kuhinja*,

15. 9. 2022 ob 17.30: *Francoska kuhinja*,

20. 10. 2022 ob 17.30: *Kuhinja 19. stoletja*,

17. 11. 2022 ob 17.30: *Kuhinja 20. stoletja*.

Humorna pogovorna večera, 10. 5. 2022 in 13. 12. 2022

Na prvem humornem pogovornem večeru *Na žlipo in nož*, ki smo ga organizirali po zaključku spomladanskega cikla kulinaričnih predavanj, sta Boštjan Gorenc – Pižama in Anže Tomić skupaj z gostjo Evo Košak predstavila nenavadne jedi in pravila lepega vedenja za mizo od starega Rima prek srednjega veka vse do renesanse.

Na drugem, *Zakaj so te vilice?*, pa sta v goste povabila Boštjana Napotnika in z njim najprej čez prizmo humorja obravnavala vplive francoske kuhinje pri nas, dotaknili so se jedilnika v jetniških celicah v 19. stoletju, na koncu pa še prehrane meščanskih družin v 20. stoletju.

Tečaj in rokodelske delavnice:

Tečaj kaligrafije

V sodelovanju z Mirom Knezom, izkušenim grajskim pisarjem, smo za ljubitelje lepopisja različnih starosti v letu 2022 organizirali tri sklope tečajev kaligrafije. Udeleženci so lahko izbirali med štirimi različnimi pisavami. Poučili so se o osnovnih potezah izbrane pisave ter njenih elementih, malih in velikih črkah, številkah in ločilih ter ustvarili svoj prvi kaligrafski izdelek, na koncu pa so prejeli še priznanje za uspešno opravljeni tečaj.

Izvedeni termini:

– 1. sklop: 10. 1., 17. 1., 24. 1., 31. 1. 2022;

– 2. sklop: 23. 5., 30. 5., 6. 6., 13. 6. 2022;

– 3. sklop: 3. 10., 10. 10., 17. 10., 24. 10. 2022.

Velikonočna delavnica izdelovanja pirhov, 12. 4. 2022

Izvedli smo delavnico prekmurskih pisank, remenk, z rokodelko Evo Tivadar, ki je prejemnica številnih priznanj in nagrad ter sodeluje na različnih razstavah po Sloveniji in tujini. Udeleženci so spoznali tehniko batik, ki je značilna prekmurska tehnika okraševanja velikonočnih jajc.

Delavnica adventnih venčkov, 24. 11. 2022

Na delavnici smo v uvodnem delu govorili o božiču, šegah in navadah v adventnem času ter simboliki, povezani z zimzelenimi venčki. Sledila je delavnica, kjer so si udeleženci v prazničnem vzdušju, ki smo jim ga pričarali, izdelali svoj adventni venček in ga okrasili s štirimi simbolnimi svečami, ki predstavljajo štiri nedelje pred božičem.

Delavnica izdelovanja kaligrafskih voščilnic, 26. 11. 2022

Da bi znova obudili lepo navado pisanja ročno pisanih voščil, smo na Ljubljanskem gradu organizirali tečaj izdelave novoletnih voščilnic. Pod mentorstvom kaligrafa Mira Kneza so udeleženci izdelovali ročno pisane kaligrafske čestitke in se preizkusili v kaligrafskih inicialah.

Slovensko ljudsko pripovedništvo:

Noč pravljic na gradu (pripovedovanje pravljic, 7+), s sobote, 19. marca, na nedeljo, 20. marca 2022, od 18.00 do 10.00

Dogodek, v sklopu katerega so otroci na gradu prespali, smo izvedli prvič. Otroke so skozi zgodbo o skrivnostnem izginotju simbola Tutamore, ki že od nekdaj varuje pred slabimi sanjami, popeljali grajski animatorji. Ko smo uspešno rešili vse namige in našli simbol, smo se počasi odpravili k počitku in prespali v Zmajevem brlogu.

Pravljični sprehod po gradu z Ireno Cerar in Zvezdano Novaković (praznično pravljичno srečanje za družine, 5+), 15. 2. in 20. 12. 2022

Oba dogodka sta potekala v večernem času – tako smo obiskovalcem omogočili edinstveno doživetje sprehoda po gradu. Z zgodbami in zgodovinskimi drobtinicami nas je po grajskih prostorih popeljala pripovedovalka Irena Cerar, za glasbeno spremljavo pa je poskrbela harfistka, performerka in pevka Zvezdana Novaković.

Doživljajski programi:

Šola zmajeslovja so doživljajske delavnice s profesorjem zmajeslovja, pustolovko in sestro profesorja zmajeslovja – čarodejko. Program, ki je namenjen družinam, je v letu 2022 potekal že šesto leto zapored. Zasnovan je v obliki treh pustolovskih srečanj, v sklopu katerih je čarodejka, profesorjeva sestra, pripravila različne preizkušnje in uganke, pri reševanju izzivov pa sta otrokom pomagala profesor zmajeslovja in pustolovka. Otroci so tako prek različnih izzivov poleg značilnosti različnih zmajev in zgodovine gradu spoznavali tudi skrivnosti in zanimivosti iz sveta narave ter opravili številne poskuse, s pomočjo katerih so uspešno opravili zastavljene naloge in rešili vse zapletene uganke.

Izvedeni termini:

- 10. 9. 2022 ob 11.00: *Planet zmajev*,
- 15. 10. 2022 ob 11.00: *Prerokba o pogubi zmajev*,
- 12. 11. 2022 ob 11.00: *Vrhovna čarovnica*.

Kulinarični časovni stroj, doživljajski vodeni ogled po Ljubljanskem gradu, 8. 8. in 12. 9. 2022

Poleti smo premierno izvedli nov doživljajski vodeni ogled, na katerem obiskovalci skupaj z grajskim vodnikom ter nastopi kostumiranih likov odpotujejo skozi šest prelomnih obdobj, ki so zaznamovala zgodovino Ljubljanskega gradu. Na vsaki izmed kulinaričnih časovnih postaj obiskovalce pričaka zgodovinska osebnost, ki jim reprezentativne jedi iz posameznih obdobj v sodobni preobleki grajskih kuharskih chefov (Restavracija Strelec, Grajska vinoteka, Gostilna na Gradu in Grajska kavarna) ter izbrano vinsko spremljavo postreže na način, kot se za določeno obdobje spodobi, hkrati pa поблиžje predstavi svoj vsakdan, navade in običaje.

Dnevi odprtih vrat in brezplačni dogodki:

Prešernov dan, 8. 2. 2022

Na osrednji slovenski kulturni praznik je Ljubljanski grad tudi v letu 2022 obiskovalcem ponudil brezplačen ogled kulturnih vsebin. Ob tej priložnosti smo pripravili naslednje brezplačne vodene ogleda: *Pot na Šance in arhitekt Jože Plečnik* (dva termina), klasično vodstvo po Ljubljanskem gradu (dva termina), *Časovni stroj – Od Emone do mestnega simbola* (en termin). Za najmlajše obiskovalce pa smo organizirali interaktivna vodena ogleda *Friderikove preizkušnje* (en termin) in *Pridruži se Zmajski družini* (en termin).

Festival Bobri, 29. 3. 2022 in 6. 4. 2022

Osrednji temi 14. festivala Bobri, ki je potekal med 26. marcem in 9. aprilom 2022, sta bili pripovedovanje in ilustracija. V ta namen smo brezplačno izvedli dva progama; v marčnem terminu smo za družine v sodelovanju z Ireno Cerar in Zvezdano Novaković pripravili *Pravljični sprehod po Gradu*, v aprilskem pa smo za vrtčevske otroke uprizorili lutkovno-pripovedovalsko predstavo *Friderik, povej mi zgodbo!*, po predstavi pa so se udeležili še kulinarične delavnice, na kateri smo poustvarjali srednjeveške jedi po receptu, ki ga je zaupal Friderik, grajska podgana.

Kulturni bazar, 31. 3. 2022

V Cankarjevem domu v Ljubljani je v letu 2022 potekal že štirinajsti Kulturni bazar. Prireditev je namenjena javnim zavodom in izobraževalnim ustanovam iz celotne Slovenije, na kateri predstavijo svoje delo na področju kulturno-umetnostne vzgoje. Osrednja tema je bila tokrat »Kultura in umetnost/blagostanje družbe in posameznika«. Ljubljanski grad je na svoji stojnici predstavljal ponudbo pedagoških programov, ki smo jih pripravili za šolsko leto 2021/2022. Veliko poudarka je bilo tudi na promociji dogodkov za otroke in družine.

Viteška šola, gostovanje v sklopu Art kampa, v Mestnem parku Maribor, 26. 6. 2022

V sklopu zelenega festivala ustvarjanja Art kamp, ki je potekal v Mestnem parku Maribor za družine in otroke, smo pripravili celodnevno brezplačno doživljajsko delavnico, v sklopu katere je grajski animator, preoblečen v viteza, otrokom približal svet viteštva. Vsi otroci so imeli tudi možnost, da si izdelajo svoj leseni viteški meč, se preizkusijo v njegovem vihtenju, nekateri med njimi pa so celo zbrali pogum, da so se z vitezom pomerili v mečevanju.

Ta veseli dan kulture (3. 12. 2022)

Ob obletnici rojstva našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, na dan odprtih vrat slovenskih kulturnih ustanov, smo tradicionalno omogočili brezplačen ogled stalnih grajskih vsebin za vse obiskovalce. Kot dodatno ponudbo smo organizirali naslednje brezplačne vodene ogledde: *Friderikove preizkušnje*, klasično vodstvo po Ljubljanskem gradu, *Pobeg viteza Erazma* (za otroke od 6. leta) in *Časovni stroj*.

Programi za praznovanje rojstnih dni

V Zmajevem brlogu uspešno izvajamo rojstnodnevne programe, saj nam novi prostor omogoča, da smo ponudbo popestrili s pogostitvijo v organizaciji Ljubljanskega gradu.

Tematski programi zabavnega in poučnega praznovanja rojstnega dneva »po grajsko«:

- *Viteško zmagoslavje*: viteški rojstni dan (5+);
- *Zarota grajskega prestola*: princeskin rojstni dan (5+);
- *Izginotje zmajske melodije*: zmajski rojstni dan (5+);
- *Turnirski rojstni dan*: zmajski turnir (4+);
- *Friderik in lov na zaporniško številko*: Friderikov rojstni dan (6+).

V letu 2022 smo v sklopu Izobraževalnega programa izvedli 70 prireditev, ki se jih je udeležilo 857 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Izobraževalni program v letu 2022 ocenjujemo kot zelo uspešen, kar se kaže v številu prodanih vstopnic ter razprodanih dogodkov.

Kriterij učinkovitosti: Glede na odzive obiskovalcev ocenjujemo, da smo v skladu z danimi možnostmi dosegli zastavljene cilje za izvedene programe.

Kriterij primernosti: Ocenjujemo, da so vsebine primerne, saj skrbimo za ohranjanje kulturne dediščine, šeg in navad, starih obrti, slovenskega ljudskega izročila ter izvajamo programe, ki bogatijo otroško domišljijo in so povezani s kulturno dediščino Ljubljanskega gradu. Za vse programe je bilo doslej dovolj zanimanja med različnimi generacijami.

Kriterij dostopnosti: Prizadevamo si, da bi s ponujenimi vsebinami pritegnili vse starostne skupine. Pri plačljivih prireditvah ceno vstopnice določimo tako, da je dostopna širšemu krogu obiskovalcev, zato smo ponudili kar nekaj brezplačnih vsebin in prireditev. Za večjo dostopnost si prizadevamo tudi z udeležbo na različnih festivalih ali dnevih odprtih vrat, kakršna sta na primer festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, Prešernov dan in Ta veseli dan kulture.

d. Tradicionalne prireditve

Tradicionalne prireditve na Ljubljanskem gradu so namenjene širšemu krogu ljudi – tudi naključnim domačim in tujim obiskovalcem. Njihova vsebina večinoma temelji na slovenskih običajih in zgodbah, ki so neposredno ali pa tesno povezani z Ljubljanskim gradom, Ljubljano in Slovenijo.

Kratke predstavitev izvedenih prireditev

Lov na pirhe, 16. 4. 2022

Šega iskanja pirhov je danes razširjena po vsej Evropi, pri nas so nekdam na Gorenjskem otrokom skrivali pirhe na vrtu pod grmovjem in tudi v hlevu. V Ljubljani so poleg pirhov otroci dobili tudi darila in knjige, ki so jih starši skrili po kotih sob v stanovanju, v nekaterih meščanskih družinah pa so otroci dobili darila kar v košarici, ki je bila postavljena na mizi. Da bi ohranili stare šege, tradicionalno pripravljamo lov na pirhe, ki jih okoli gradu in v njegovi okolici skriva Friderik. Iskanju pirhov je sledila lutkovno-pripovedovalska predstava, ki jo vsako leto pripravljamo v lastni režiji.

Jurjevanje, 23. 4. 2022

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu ima v Ljubljani zelo dolgo tradicijo. Ljubljanci so v preteklosti praznik zaznamovali na dva načina: najprej s slovesno mašo v čast sv. Juriju, zavetniku mesta Ljubljane, nato pa s prijetnim druženjem na Ljubljanskem gradu.

Grajski piskači (v sodelovanju z zavodom Turizem Ljubljana), 18. 6.–24. 9. 2022

Na lesenem podestu, ki je bil speljan okoli Stolpa piskačev (prvič je bil omenjen leta 1544), so grajski piskači vsak dan ob 11. uri zatrobili na tri pozavne in en kornet in s tem meščanom naznanili, da se bliža 12. ura, tj. ura kosila. Ta običaj je Ljubljanski grad v sodelovanju z javnim zavodom Turizem Ljubljana obudil leta 2010. Tudi v letu 2022 se je projekt izvajal ob sobotah ob 11.30 od junija do septembra.

Grajski dnevi, 21. 5. in 22. 5. 2022

Z Grajskimi dnevi se tradicionalno spominjamo pomembnega dneva v zgodovini Ljubljanskega gradu: 16. maja 1905 je takratni ljubljanski župan Ivan Hribar v imenu mesta odkupil trdnjavo od državnih oblasti za 60.200 kron in jo tako rešil pred nadaljnjim propadanjem. V sklopu Grajskih dni smo tako v letu 2022 že enajsto leto zapored izvedli pester brezplačen program, primeren za vso družino.

V soboto, 21. maja 2022, smo na Grajskem griču in za grajskimi zidovi organizirali številne celodnevne doživljajske delavnice, na katerih so obiskovalci lahko doživeli delčke vsakdana iz prelomnih obdobij, ki so pomembno zaznamovala zgodovino Ljubljanskega gradu in razvoj našega mesta. Tako so na primer lahko spoznavali načine pridobivanja in priprave hrane v prazgodovini, obiskali rimski tabor, se zabavali s srednjeveškimi dvornimi norčki, na časovni postaji od Ilirskih provinc izkusili, kako je tedaj potekala učna ura, na naslednji časovni postaji so se znašli »Ujeti za rešetkami«, kjer so izdelali zapestnico iz gumbov, na zadnji pa so v spomin na 20. stoletje, ko so bila

na gradu skromna stanovanja za socialno ogrožene meščane, na ustvarjalni delavnici izdelovali punčke iz cunj. Na glavnem odru na Grajskem dvorišču pa je ves dan potekal pester program glasbenih in gledaliških uprizoritev.

Nedeljsko dogajanje je popestril srednjeveški vrvež v Grajskem parku. Z viteškimi dvoboji, s plesnimi nastopi v maniri evropskih dvorov iz 14., 15. in 16. stoletja ter s predstavitvijo veččin obrtnikov iz tistega časa smo pričarali pravo srednjeveško vzdušje. Poleg viteških turnirjev in praznovanj je bilo v srednjem veku zelo priljubljeno tudi sokolarstvo. Te izjemne in veličastne ujede so tokrat prvič zavlada nebu nad grajskimi zidovi ter pričarale nepozabno doživetje. Na ta dan smo tudi na široko odprli grajska vrata in omogočili obiskovalcem brezplačen ogled Ljubljanskega gradu, tudi Razgledni stolp, Virtualni grad, stalno razstavo Slovenska zgodovina in Lutkovni muzej.

Izveden program po dnevih:

Iz jame do mize, 21. 5. 2022 od 9.30 do 18.00

- 9.30 Zdravilni sadež, lutkovno-pripovedovalski dogodek – Grajsko gledališče,
- 9.30–11.30: Kuhar na hoduljah in kuhar z mobilnim štedilnikom – Teater Cizamo,
- 10.00 Potovanje po glasbi iz obdobja rimskega imperija – KD društvo Vespazijan,
- 10.30 Kar skuhaš, to poješ, predstava – Žonglerska skupina Čupakabra,
- 12.00 Grajska pojedina – Arbadakarba,
- 13.00–14.30 Tovarna milnih mehurčkov – Teater Cizamo,
- 14.30 Pasja grofica, srečanje z Napoleonovo večno prijateljico – Dramatično društvo Idrija in Mala gledališka šola GJV Idrija,
- 15.00 Zlati ključek – pripovedno gledališče gdč. Bazilike,
- 16.00 Hokus pokus cirkus – Čarodej Sam Sebastian,
- 17.00 Otroška kuharska predstava Knedl,
- 17.30 Zažgana mal'ca, ognjena predstava – Žonglerska skupina Čupakabra, Grajsko dvorišče.

Srednjeveški tabor in Dan odprtih vrat, 22. 5. 2022 med 10.00 in 18.00:

- 9.30 Slavnostno odprtje pred cesarjem Friderikom III. Habsburškim in njegovo ženo Elenoro Portugalsko,
- 9.45 Zmajev zajtrk, predstava – žonglerska skupina Čupakabra,
- 10.00 Nastop sokolarjev – sokolarska skupina sv. Bavona, Grajsko dvorišče,

- 11.00 Časovni stroj, od Emone do mestnega simbola, vodeni ogled za odrasle v slovenščini in angleščini, Ljubljanski grad,
- 11.00 Obrambni zid – Viteški red sv. Nikole,
- 11.15 Vitezova vrnitev domov – nastop skupine Red kraljevega orla,
- 11.45 Viteški turnir – nastop KD igralske skupine viteza Gašperja Lambergarja,
- 12.15 Viteška šola – KUD Klati vitez,
- 12.45 Plesni nastop – KUD Galliarda,
- 13.00 Časovni stroj, od Emone do mestnega simbola, vodeni ogled za odrasle v slovenščini in angleščini, Ljubljanski grad,
- 13.15 Iskanje cekinov – Društvo vitezi otoški,
- 13.45 Obrambni zid – Viteški red sv. Nikole,
- 14.10 Sladka pojedina, predstava – žonglerska skupina Čupakabra,
- 14.30 Slavnostni sprevod in poklon cesarju Frideriku III. Habsburškemu in njegovi ženi Eleonori Portugalski,
- 15.00 Turški sultan na Ljubljanskem gradu – nastop KD igralske skupine viteza Gašperja Lambergarja,
- 15.30 Predstavitev mečevalskih tehnik – Red kraljevega orla,
- 15.45 Plesni nastop – KUD Galliarda,
- 16.00 Poslednja bitka – nastop skupine Viteški red sv. Nikole,
- 16.30 Nastop sokolarjev – Sokolarska skupina sv. Bavona, Grajsko dvorišče,
- 17.30 Ognjeni meč – nastop KD igralske skupine viteza Gašperja Lambergarja.

Zgodba grajske trte

V sklopu prireditve, ki jih sicer izvajamo pod skupno oznako *Zgodba grajske trte*, smo izvedli tri prireditve, in sicer aprila ob obletnici zasaditev Grajskega vinograda, septembra smo opravili trgatve v Grajskem vinogradu, novembra pa smo po nekaj letih premora spet priredili tradicionalno *Grajsko martinovanje*.

Izvedene prireditve:

- *Obletnica grajskega vinograda*, 21. 04. 2022,
- *Trgatev*, 19. 9. 2022,
- *Grajsko martinovanje*, 15. 11. 2022.

V letu 2022 smo v sklopu tradicionalnih prireditev izvedli 48 prireditev, za katere je nemogoče oceniti število obiskovalcev, saj so bile večinoma izvedene na prostem.

Kriterij uspešnosti: Število prireditev v sklopu tradicionalnih prireditev se je v primerjavi s preteklimi leti nekoliko zmanjšalo, so pa izvedene prireditve v letu 2022 naletele na odličen odziv obiskovalcev, zaradi česar ta programski sklop ocenjujemo kot uspešen.

Kriterij učinkovitosti: Zaradi brezplačnih vsebin v tem sklopu se finančni vložek ne povrne neposredno z vstopnino, vendar so rezultati dolgoročni, saj prireditve zajamejo raznoliko občinstvo, na katero prenašamo védenje o tradiciji in običajih, povezanih z Ljubljanskim gradom, našim mestom in državo.

Kriterij primernosti: Tradicionalne prireditve praviloma izhajajo iz dediščine Ljubljanskega gradu, Ljubljane in slovenskih običajev, kar se je že v preteklosti pokazalo kot zanimivo, predvsem zaradi pozitivnih odzivov obiskovalcev posameznih prireditev.

Kriterij dostopnosti: Večina prireditev, ki so bile izvedene v tem sklopu, so bile brezplačne, posledično torej široko dostopne.

e. Film

Tradicionalni filmski večeri na Grajskem dvorišču ostajajo eno najbolj priljubljenih in obiskanih poletnih dogajanj v prestolnici in pomemben del njenega kulturnega turizma. Organizatorja *Filma pod zvezdami* sta poleg Javnega zavoda Ljubljanski grad tudi Kinodvor in Mestna občina Ljubljana.

Film pod zvezdami 2022, Grajsko dvorišče, 14. 7.–6. 8. 2022:

- četrtek, 14. 7., otvoritev: **Inventura**,
- petek, 15. 7.: **Zgodba z zahodne strani**,
- sobota, 16. 7.: **Vzporedni materi**,
- nedelja, 17. 7.: **Vojvoda**,
- ponedeljek, 18. 7.: **Morena**,
- torek, 19. 7., 19. 7.: **Pravi moški**,
- sreda, 20. 7., Peugeotova predpremiera: **Tajni agent 117: Iz Afrike z ljubeznijo**,
- četrtek, 21. 7.: **Najbolj grozen človek na svetu**,

- petek, 22. 7.: **Elvis**,
- sobota, 23. 7.: **Drive My Car**,
- nedelja, 24. 7.: **Kupe št. 6**,
- ponedeljek, 25. 7.: **Francoska depeša**,
- torek, 26. 7.: **Vse povsod naenkrat**,
- sreda, 27. 7.: **Prasica, slabšalni izraz za žensko**,
- četrtek, 28. 7.: predpremier: **Dobri šef**,
- petek, 29. 7.: **Hiša Gucci**,
- sobota, 30. 7.: **Dune: peščeni planet**,
- nedelja, 31. 7.: **Jagnje**,
- ponedeljek, 1. 8.: **Spencer**,
- torek, 2. 8.: **Snežni leopard**,
- sreda, 3. 8., premiera slovenskega filma: **Orkester**,
- četrtek, 4. 8.: **Sladičeva pica**,
- petek, 5. 8.: **Ulica nočnih mor**,
- sobota, 6. 8.: predpremier: **Nak**.

Leta 2022 smo v sklopu filmskega programa prikazali 22 filmov, med njimi dve predpremieri in eno premiero. Dve projekciji sta bili zaradi slabega vremena odpovedani. Projekcije si je na Grajskem dvorišču skupno ogledalo 16.167 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Od 24 smo na Grajskem dvorišču prikazali 22 projekcij, med katerimi sta bili dve predpremieri in ena premiera slovenskega filma. Dve projekciji smo zaradi slabe vremenske napovedi odpovedali in izvedli dve nadomestni projekciji v Kinodvoru.

Kriterij učinkovitosti: Razmerje med vloženimi sredstvi in rezultatom je bilo pozitivno.

Kriterij primernosti: Vsako leto se povpraševanje po filmih, predvajanih na Grajskem dvorišču, povečuje, s tem pa tudi prepoznavnost programa ne samo v prestolnici, ampak tudi širše. Po dveh letih omejitev v povezavi s koronavirusom se je ponovno izkazalo, da so filmski večeri na Grajskem dvorišču eno najbolj priljubljenih in obiskanih poletnih dogajanj v prestolnici.

Kriterij dostopnosti: Filmske projekcije si je na gradu ogledalo 16.167 obiskovalcev, v povprečju 735 obiskovalcev na predstavo. Med obiskovalci je bilo opaziti tudi znaten delež tujcev, saj je bila večina filmov v angleškem jeziku s slovenskimi podnapisi.

f. Muzejsko-razstavni program

Muzejsko-razstavni program Ljubljanskega gradu sega na različna področja, a hkrati pomeni zaokroženo celoto, kar obiskovalcem omogoča boljše razumevanje zgodovinskega razvoja gradu ter njegove ožje in širše okolice. Vanj spada sedem stalnih postavitev. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* pregledno in jedrnato predstavi zgodovinski razvoj območja med Alpami in Jadranom, *Virtualni grad* pa se osredotoča na predstavitev zgodovine in razvoja Ljubljanskega gradu. Stalna postavitve *Kaznilnica* obravnava obdobje, ko je bil Ljubljanski grad preurejen v ustanovo za izvajanje prostostnih kazni, stalna postavitve *iLjubljana* umešča Grajski grič v kontekst mesta pod njim, stalna postavitve *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu* pa prikazuje obnovo gradu. Lutkovni muzej celostno prikazuje stoletno dediščino in zgodovino lutkarstva na Slovenskem, na razstavi *Grajsko orožje* ob verodostojno rekonstruiranih primerkih spoznamo, kakšno je bilo videti orožje, ki so ga v slovenskem prostoru uporabljali ob koncu srednjega veka. Ljubljanski grad, razstavo *Slovenska zgodovina* in Lutkovni muzej si je mogoče ogledati tudi s sistemom avdiovođenja, ki je na voljo v štirinajstih jezikih.

Muzejsko-razstavni program populariziramo tudi z izvedbo rednega kostumiranega vodenega ogleda *Časovni stroj*, s pustolovsko igro z elementi escape rooma *Grajski pobeg*, z aplikacijo *Modrosti o grajski trti in vinu* ter igrivim družinskima produktom *Friderik in lov na zaporniško številko*, ki ponuja priložnost za raziskovanje Ljubljanskega gradu in Grajskega griča skozi naloge in izzive. V letu 2022 smo kot novost pripravili nov doživljajski produkt *Kulinarični časovni stroj*, kjer se grajska zgodovina prepleta s kulinariko izpod pridnih rok grajskih gostincev.

Osvežili smo nabor pedagoških programov, ki jih izvajamo za izobraževalne ustanove. Med 23 programi, ki so namenjeni različnim starostnim skupinam, smo na novo umestili doživljajsko kulinarično delavnico *Grajski Chef*, na kateri se na koncu tudi pogostimo s pripravljeno jedjo. Program je namenjen predšolskim otrokom ter učencem prve in druge triade osnovne šole. Novost v ponudbi je tudi lutkovno-pripovedovalska predstava *Friderik, povej mi zgodbo!*, ki temelji na slovenskih ljudskih pravljicah po izboru Irene Cerar ter v izvedbi Vanje Ive Kretič in Žige Buniča. Predstava je namenjena predšolskim otrokom in učencem prve triade osnovne šole. Ogled predstave

je na voljo tudi v kombinaciji z izbranim pedagoškim vodenim ogledom Ljubljanskega gradu. Nekatere programe tudi letos v prilagojeni obliki izvajamo v sklopu programa *Grad na obisku*.

Virtualni grad

Virtualni grad, dvanajstminutni virtualni sprehod po grajski zgodovini, obiskovalcem kratko in strnjeno predstavi celotno zgodovino Ljubljanskega gradu, njegov arhitekturni razvoj in arheološka spoznanja vse od prazgodovine, pozne bronaste dobe, antike, zgodnjega srednjega veka, srednjega veka, novega veka pa do 20. stoletja; ponuja bogato znanje in razmislek o razvoju, namembnosti in kulturni dediščini Ljubljanskega gradu. Avdioposnetek je na voljo v slovenščini in 13 tujih jezikih.

Stalna razstava Kaznilnica

Kaznilnica se s svojo predstavitevijo osredotoča na 19. in začetek 20. stoletja, ko je bil Ljubljanski grad preurejen za potrebe delovanja mestne kaznilnice. Razstava je na ogled v nekdanjih prostorih kaznilniških samic pod dvorano Palacij. Postavitev temelji na prepletu stavbne dediščine samic in vsebin, ki pojasnjujejo vlogo celotnega grajskega poslopja v tem obdobju; sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Ljubljanskega gradu kot neločljivega člena v urbanem razvoju Ljubljane, kompleksa, ki je v stoletjih spreminjal svojo podobo in namembnost. Predstavitev je privlačna predvsem zaradi razstavljenega izvirnega stavbnega pohištva, kronološkega pregleda kaznilniških obdobj in navidezne resničnosti – holograma, ki ga spremlja generirani zvok. Vsebine na razstavi so na voljo v osmih jezikovnih različicah.

Stalna razstava Slovenska zgodovina

Razstava *Slovenska zgodovina* vsebinsko zajema tematsko in geografsko široko območje današnje Slovenije in ima pomembno vlogo, saj obiskovalce usmerja tudi v druge slovenske muzejske ustanove, katerih muzealije jo dopolnjujejo. Gre za temeljit pregled slovenske zgodovine, kulture in etnologije, hkrati pa razstava krepi nacionalno zavest pri domačih obiskovalcih in prepoznavnost Slovenije pri tujih. Vsebina, zanimivo predstavljena multimedijsko, je obiskovalcem na voljo v šestih jezikih (prek sistema avdiovođenja v 14 jezikih), ogled pa je prilagojen tudi gibalno in senzorno oviranim.

Lutkovni muzej

Stalna razstava Lutkovnega muzeja s podnaslovom »Podobe slovenske lutkovne umetnosti, 1910–1990«, ki smo jo odprli 26. maja 2015, celostno prikazuje stoletno dediščino slovenskega lutkarstva. Postavljena je v dveh sklopih. Prvi je namenjen začetkom lutkovne umetnosti na naših tleh in njenemu

razvoju do leta 1968, ko je umrl Jože Pengov, prvi ravnatelj Mestnega lutkovnega gledališča Ljubljana, v drugem pa sta prikazana razvoj in modernizacija slovenskega lutkarstva, pri katerih so sodelovali tudi sodobni literarni in likovni ustvarjalci. Stalno postavitve vsebinsko dopolnjujejo eksponati iz sodobnih lutkovnih predstav. Razstava je zasnovana interaktivno. Poleg multimedijskih vsebin so obiskovalcem na voljo lutkovni odri, kjer se lahko preizkusijo v oživljanju marionet ter ročnih in senčnih lutk. Vsebine so na voljo v petih jezikih (prek sistema avdiovođenja v 14 jezikih) in so dostopne tudi gibalno in senzorno oviranim obiskovalcem.

iLjubljana

Ljubljanski grad je ob dvatisoči obletnici ustanovitve rimskega mesta Emona postal bogatejši za novo stalno razstavo *iLjubljana* na Razglednem stolpu, ki obiskovalce vabi k raziskovanju mesta v 4500 letih poselitve. Izjemna strateška lega z dobrimi prometnimi povezavami je omogočala kontinuirano poselitev ožjega središča mesta, posamezni zgodovinski dogodki pa so ga stoletja tudi dodobra preoblikovali. Razstava z vizurami in pogledom na Ljubljano prikazuje glavne poselitvene preseke v njenem razvoju, s posebnim poudarkom na prostorskih danostih in urbanizmu, ter obiskovalce usmerja na posamezne lokacije v mestu. Hkrati dopolnjuje manjkajoči člen stalnih razstav na Ljubljanskem gradu z umestitvijo Grajskega griča v kontekst mesta pod njim.

Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu

Na stalni postavitvi v Spodnjem lapidariju je predstavljeno fotografsko gradivo, opremljeno z ustreznimi komentarji, ki prikazuje obnovo in revitalizacijo Ljubljanskega gradu. Proces je potekal v treh fazah: raziskave, obnova in revitalizacija. Gradivo, ki je na ogled, je iz arhivov arhitekturnega biroja Ambient, ki so ga v šestdesetih letih 20. stoletja na javnem razpisu izbrali za projektanta obnove.

Grajsko orožje iz poznega srednjega veka

Na razstavi v pritličju Peterokotnega stolpa lahko obiskovalci ob verodostojno rekonstruiranih primerkih, razstavljenih v Erazmovem stolpu Ljubljanskega gradu, spoznajo, kakšno je bilo videti orožje, ki so ga v slovenskem prostoru uporabljali ob koncu srednjega veka. Postavitve je umeščena na Ljubljanski grad, ki je kot vojaška utrdba dolga stoletja varoval mesto in pokrajino pod seboj. Za njegovim obzidjem je domovala tudi velika orožarna, v kateri so hranili raznovrstno bojno opremo, topništvo, strelivo in druge potrebščine za obrambo dežele. Od te vojaške opreme so se ohranili le skromni ostanki. Vsebine na razstavi so na voljo v štirih jezikovnih različicah.

Kriterij uspešnosti: Zaradi celovite in kakovostne predstavitve premične in nepremične kulturne dediščine ocenjujemo programski sklop kot uspešen, na drugi strani pa je bil zaradi nekaterih ukrepov, predvsem v prvi polovici leta, še vedno opazen upad obiska posameznikov in organiziranih skupin v primerjavi z obdobjem pred epidemijo.

Kriterij učinkovitosti: Učinkovitost muzejsko-razstavnega programa je po dveh letih epidemije zaradi izbruha koronavirusa ponovno narasla, vsebine tega programskega sklopa so dobro obiskane, ogledajo si jih posamezniki ter tudi organizirane turistične in šolske skupine. V drugi polovici leta se je ponovno dvignil obisk tujih gostov, obisk šolskih skupin pa je presegel obisk iz leta 2019.

Kriterij primernosti: Glede na dejstvo, da stalne postavitve na Ljubljanskem gradu predstavljajo široko področje kulturne dediščine in imajo veliko pedagoško vrednost, hkrati pa pomenijo dodano vrednost v celotni kulturni ponudbi, je primernost tega programskega sklopa očitna.

Kriterij dostopnosti: Ocenjujemo, da je muzejsko-razstavni program med vsemi programskimi sklopi najdostopnejši, saj je obiskovalcem na voljo vse dni v letu (z izjemo zaprtja gradu v začetku leta). Zajema vse starostne skupine, z izvedbo pedagoških programov, ki se vsebinsko navezujejo na različne teme, pa smo poseben učinek dosegli prav pri tej starostni skupini. S sistemom avdiovođenja v slovenskem in 13 tujih jezikih ima programski sklop široko dostopnost med domačimi in tujimi obiskovalci.

g. Hostel Celica

Leto 2022 je bilo zaradi izboljšanja epidemiološke situacije prijaznejše za organizatorje kulturnih vsebin, saj smo nemoteno lahko izvajali kulturne vsebine skoraj vse leto. Leto 2022 je bilo pomembno leto za koncertno ponudbo Hostla Celica, saj smo začeli svoj cikel koncertnih dogodkov *Celica špila*, vsi koncerti cikla pa so bili dobro sprejeti med domačim in tudi tujim občinstvom.

GLASBA

Sozvočja sveta

V letu 2022 smo v sodelovanju s KUD Sestava izvedli tradicionalne torkove dogodke pod imenom *Sozvočja sveta*. Glasbeni večeri Sozvočja sveta so bili v povprečju dobro obiskani, predvsem v

spomladanskem in poletnem času, ko so bili koncerti na Letnem vrtu, koncerti v jesensko-zimskem obdobju nekoliko manj obiskani.

Izvedeni koncerti:

- 22. 2. 2022: **Fiddle Gang Jam,**
- 15. 3. 2022: **Kavč festival,**
- 22. 3. 2022: **Bossanoga,**
- 29. 3. 2022: **X.U.L.,**
- 5. 4. 2022: **Sukič Resnik Berger Trio,**
- 12. 4. 2022: **Dirty Sanchez,**
- 19. 4. 2022: **Hamlet Express,**
- 26. 4. 2022, **BorZ,**
- 3. 5. 2022: **Teo y la Mar,**
- 10. 5. 2022: **Kanalizacija,**
- 17. 5. 2022: **Vito Marenče Trio,**
- 24. 5. 2022: **Mousak Makam,**
- 31. 5. 2022: **Ivana Novak,**
- 7. 6. 2022: **Divje jezero,**
- 14. 6. 2022: **Dih z vzhoda,**
- 21. 6. 2022: **JG30,**
- 28. 6. 2022: **Rok Zalokar & Žiga Smrdel,**
- 5. 7. 2022: **Wouter Vandenabeele – Hiraeth,**
- 12. 7. 2022: **Širom,**
- 19. 7. 2022: **Jan Alexander Tomšič,**
- 26. 7. 2022: **Embryo,**
- 2. 8. 2022: **Kontrabant,**
- 9. 8. 2022: **Wild Strings Trio,**
- 16. 8. 2022: **Gugutke,**
- 23. 8. 2022: **Zajtrk,**
- 30. 8. 2022: **Augmented Unison,**
- 6. 9. 2022: **Banko, Dovč & Krmac,**
- 13. 9. 2022: **Duo Harmelagic,**
- 20. 9. 2022: **Hizbut Jamm,**
- 27. 9. 2022: **Jana Beltran in Chris Eckman,**

- 4. 10. 2022: **Aritmija,**
- 11. 10. 2022: **Terrafolk Violin Duo,**
- 18. 10. 2022: **Prepletanja,**
- 25. 10. 2022: **Ana Kravanja,**
- 8. 11. 2022: **Ravhi Shrestha & Miha Petric,**
- 10. 11. 2022: **Spominski večer,**
- 15. 11. 2022: **Flores del Sur,**
- 22. 11. 2022: **Terrafolk Violin Duo,**
- 29. 11. 2022: **Brodnica,**
- 1. 12. 2022: **Sevdah, pita, hit do hita,**
- 6. 12. 2022: **Kačis,**
- 13. 12. 2022: **Kukavičja trava,**
- 20. 12. 2022: **Fiddle Gang Jam.**

Celica špila

V juliju in avgustu smo tudi začeli z izvedbo lastnega koncertnega cikla *Celica špila*. Namen tega cikla je razširiti koncertno ponudbo in se glasbeno povezati z okoljem, v katerem je Hostel Celica, prav tako pa želimo tudi prikazati Hostel Celica kot zanimivo koncertno prizorišče za tuje glasbene izvajalce.

Izvedeni koncerti:

- 7. 7. 2022: **Pantaloons Trio,**
- 14. 7. 2022: **ŠKM Banda in Iztok Koren,**
- 21. 7. 2022: **Blaž in ManMachine,**
- 28. 7. 2022: **Monstramental,**
- 11. 8. 2022: **Pavlov in Uryan,**
- 18. 8. 2022: **Rush to Relax in Samuel Blues,**
- 25. 8. 2022: **Mart.**

RAZSTAVE

V letu 2022 je bilo v galeriji Srečišče Hostla Celica izvedenih sedem razstav, štiri od njih smo pripravili v sodelovanju s KUD Sestava, eno pa v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana.

Seznam izvedenih razstav:

- 13. 12. 2022–7. 1. 2023: **Ljubomir Zidar: Oda drevesu** (v sodelovanju s KUD Sestava);
- 17. 5. 2022–19. 6. 2022: **Bojan Stepančič: Prepletanja**;
- 21. 6. 2022–1. 7. 2022: **Krajina** (v sodelovanju s KUD Sestava);
- 19. 7. 2022–21. 8. 2022: **Alja Horvat**;
- 30. 8. 2022–11. 9. 2022: **5L22** (v sodelovanju s KUD Sestava);
- 12. 10. 2022–6. 11. 2022: **Anita Indihar Dimic: Barve življenja** (v sodelovanju s KUD Sestava);
- 8. 11. 2022–4. 12. 2022: **Urša Toman: Puloverji** (v sodelovanju z DLUL).

IZOBRAŽEVANJE

V sklopu izobraževalnih vsebin smo v Hostlu Celica v letu 2022 organizirali vodene ogledе, potopisna predavanja v sklopu Potopisnih ponedeljkov, sodelovali smo z DokuBazaarjem – neodvisnim ljubljanskim festivalom dokumentarnih filmov, v sodelovanju s KUD Sestava pa smo organizirali tudi osem pogovornih večerov.

Potopisni ponedeljki

V letu 2022 smo ponovno nadaljevali cikel potopisnih ponedeljkov v živo, saj verjamemo, da popotniške izkušnje ne morejo priti do pravega izraza prek spletnih prenosov. Odziv je bil nad pričakovanji, v letu 2022 pa smo izvedli pet potopisnih predavanj:

- 17. 10. 2022: **Namibija**,
- 24. 10. 2022: **Turčija Roadtrip**,
- 14. 11. 2022: **Sicilija**,
- 28. 11. 2022: **Islandija**,
- 12. 12. 2022: **Tajska med korono**.

Predavanja, literarni in filmski večeri

V letu 2022 smo v sodelovanju s KUD Sestava izvedli številne pogovorne in literarne večere, s katerimi smo nagovarjali predvsem domače občinstvo in bogatili našo kulturno ponudbo v Hostlu Celica.

Izvedeni dogodki:

- 30. 3. 2022: **Ana Pepelnik: Treš,**
- 21. 4. 2022: **Nataša Velikonja: Prostor sredi križišč,**
- 25. 4. 2022: **Večer češkega, poljskega in slovaškega kratkega filma,**
- 23. 5. 2022: **Narodni zakladi: Jože Plečnik – med Prago in Ljubljano,**
- 6. 2022 – 3. 6. 2022: **EUROPANORAMA 2022,**
- 22. 6. 2022: **Pisava življenja,**
- 28. 9. 2022: **Kristina Sočan: Selišča,**
- 13. 10. 2022: **19. Mednarodni festival Revija v reviji,**
- 20. 10. 2022: **Žalik žene,**
- 11. 11. 2022: **Sarival Sosič – pogovor o knjigi *Ne morem ven,***
- 21. 12. 2022: **Barbara Jurša: Milje do Trsta.**

Vodeni ogledi

Vodeni ogled *Umetniška svoboda* je še vedno dobro obiskan del naše turistične ponudbe, ki je namenjen predvsem učencem tretje triade, srednješolcem in študentom, ki jih zanima alternativna preobrazba in ponudba nekdanjih vojaških zaporov.

V letu 2022 smo v Hostlu Celica izvedli 82 prireditvev, ki se jih je udeležilo 3844 obiskovalcev. V to številko niso vključeni obiskovalci razstav, saj je njihovo število nemogoče določiti.

Kriterij uspešnosti: Glede na novo pridobljeno in hitro vračajoče se občinstvo v primerjavi z obdobjem v času epidemije lahko ta programski sklop označimo kot uspešen, saj si kot uspeh štejemo kontinuirano izvedbo dogodkov tudi v obdobju, ko je bila njihova izvedba glede na omejitvene ukrepe okrnjena.

Kriterij učinkovitosti: Finančni vložki, potrebni za izpeljavo programa, se v osnovi ne pokrijejo, tudi zaradi dejstva, ker so vse prireditve brezplačne. Dodano vrednost v izvedbi programa na tej lokaciji vidimo predvsem v dejstvu, da nam je tudi v letu 2022 uspelo Hostel Celica ohraniti kot eno izmed točk živahnega kulturnega dogajanja.

Kriterij primernosti: V Hostlu Celica smo pripravili prireditve, ki nagovarjajo mlajšo in srednjo generacijo, ki Hostel Celica dojema kot odprt prostor ustvarjalnosti in se zaradi tega rada vrača na to prizorišče. Primernost se je povečala tudi na račun večjega deleža obiskovalcev, ki so bili hkrati nastanjeni v hostlu.

Kriterij dostopnosti: Glede na raznoliko domače in tudi tuje občinstvo ter predvsem zaradi dejstva, da so bile vse izvedene prireditve brezplačne, menimo, da je kriteriju dostopnosti povsem zadoščeno.

h. Število medijskih objav

V letu 2022 smo v okviru klasičnih medijev (domačih) zaznali 3486 člankov, povezanih z delovanjem Ljubljanskega gradu, tirne vzpenjače, programskih vsebin in Hostla Celica. Ob tem pa še 1360 objav na domačih spletnih medijih in 1020 na tujih.

4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo

V letu 2022 beležimo 365 dni obratovanja tirne vzpenjače. Skupno smo prepeljali 428.892 potnikov, kar je trikrat več kot v enakem obdobju leta 2021.

Obratovalni čas tirne vzpenjače se je prilagajal odpiralnemu času Ljubljanskega gradu. Zatorej smo obratovali:

- 10.00–19.00 januarja, februarja, marca in novembra,
- 9.00–20.00 aprila, maja in oktobra,
- 9.00–22.00 junija, julija, avgusta in septembra ter
- 10.00–20.00 decembra.

Vse leto so se izvajala redna vzdrževalna dela na napravi, ki se opravljajo v skladu z Zakonom o žičniških napravah za prevoz oseb, standardom SIST EN 1709 in navodili proizvajalca naprave (Garaventa).

Glede na načrtovani program dela za leto 2022 beležimo nekatera odstopanja pri končnem poslovnem izkazu:

- dvakrat več opravljenih prevozov potnikov;
- dvakrat več prihodkov iz prodaje vozovnic;
- zmanjšanje dotacij,
- zmanjšanje stroškov dela,
- povečanje stroškov uprave in splošnih stroškov,
- povečanje stroškov investicijskega vzdrževanja,

- strošek posebnega večletnega pregleda zajema pripravljala dela na posebni večletni pregled, ki bo v letu 2024.

Stroške in prihodke Tirne vzpenjače za leto 2022 vodimo ločeno na posebnem stroškovnem mestu. Rezultat izkaza poslovnega izida izvajanja gospodarske službe prevoza potnikov s tirno vzpenjačo je prikazan v spodnji tabeli.

	REALIZACIJA 2021	REALIZACIJA 2022	NAČRT 2022	Realizacija 2022 Načrt. 2022
Št. potnikov	142.274	428.892	199.184	215 %
Prihodek od prodaje	335.444	961.724	489.469	196 %
Transfer za posebni pregled	60.000	0	0	/
Dotacije (neto) (MOL in državna pomoč)	118.271	66.166	80.000	83 %
PRIHODKI SKUPAJ	513.714	1.027.890	569.469	180 %

Stroški dela	250.687	277.101	320.000	87 %
Stroški obratovanja, splošni stroški, oprema in amortizacije	172.439	402.621	170.000	237 %
Strošek posebnega večletnega pregleda	0	220.000	0	/
Investicijsko vzdrževanje	105.662	66.350	50.000	133 %
STROŠKI SKUPAJ	528.787	966.072	540.000	179 %
Poslovni izid	-15.073	61.819	29.469	

Tabela 1: Izkaz poslovnega izida izvajanja gospodarske javne službe prevoza potnikov s tirno vzpenjačo

4.3.1.3 Oddajanje prostorov v upravljanju

V letu 2022 je bilo izvedenih 131 dogodkov drugih organizatorjev. Izvedli smo več dogodkov kot leto poprej, kljub temu da je bilo zaradi zdravstvenih omejitev na področju industrije srečanj v prvih mesecih leta manj povpraševanja. Večina dogodkov je bila tako izpeljanih od marca naprej. Največ povpraševanja in s tem izvedenih dogodkov je bilo oktobra in novembra, decembra pa je bil poudarek na novoletnih druženjih.

Med drugim smo gostili tudi nekaj večjih, znanih in družbeno pomembnih dogodkov: Prostor za vse (Center za izobraževanje rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne Ljubljana),

Forum Ljubljana, izbor sommeliera Slovenije, obletnica Rdečega križa, Slovenski ambadorski program, BIG SEE podelitev nagrad meseca oblikovanja itd.

Grajsko dvorišče je vedno zanimivo poletno prizorišče, kjer so se v letu 2022 zvrstili naslednji dogodki: v okviru svetovnega kolesarskega srečanja Velo City, ki je potekal v Ljubljani med 14. in 17. junijem, smo gostili gala večerjo z 800 gosti. Ansambel Saša Avsenika je ob dnevu državnosti razprodal svoj koncert. V avgustu je bil uspešno izveden festival stand-up komedije Panč organizatorja Ceh za smeh.

Ljubljanski grad ostaja privlačna lokacija za izvedbo protokolarnih dogodkov, kar potrjuje tudi dejstvo, da je bilo zaznati veliko povpraševanja ambasad, ministrstev in drugih ustanov, kar je zagotovo dokaz uspešno izvedenih prireditev v preteklosti na najvišji državni ravni. Najemniki grajskih prostorov cenijo celostno pomoč pri organizaciji in izpeljavi dogodka, pomoč pri organizaciji prevoza obiskovalcev, pomoč pri tehnični izvedbi dogodka ter povezovanje z ostalimi zunanjimi izvajalci (catering, nastopajoči ...).

Novost na področju najemov dvoran v letu 2022 je bila tudi ta, da smo v sodelovanju z LPP omogočili organizacijo prevoza z avtobusi na metan, kar je bila dobrodošla dopolnitev pri večernih dogodkih, ko tirna vzpenjača ne obratuje več.

Za namen promocije in večje prepoznavnosti naših dvoran smo se tudi v letu 2022 udeležili Kongresne borze Conventa, ki je septembra potekala v Ljubljani.

4.3.2 Druge dejavnosti, namenjene izvajanju dejavnosti javne službe

4.3.2.1 Turistična dejavnost

Ljubljanski grad je v letu 2022 ohranil svoj položaj med najbolj prepoznavnimi in obiskanimi slovenskimi kulturnimi in turističnimi znamenitostmi doma in v tujini. V letu 2022 se je nadaljeval trend rasti, saj smo beležili porast pri številu prodanih vstopnic, pri povprečni ceni prodane vstopnice ter pri deležu obiskovalcev, ki so ob obisku gradu kupili eno izmed vstopnic. Po rezultatih se bližamo letu 2019, ki je bilo najuspešnejše doslej.

V letu 2022 smo prodali 669.627 različnih vstopnic, kar je 183 odstotkov več kot leta 2021, in od tega ustvarili za 219 odstotkov več prihodkov. V strukturi obiskovalcev se je še povečal delež tujih obiskovalcev, ki zdaj znaša dobrih 70 odstotkov. Med slednjimi, ki jih beležimo v statistiki prodanih turističnih vstopnic, so prevladovali obiskovalci iz Italije, Nemčije, Združenih držav Amerike, Francije, Velike Britanije, Nizozemske, Hrvaške, Španije, Madžarske in Avstrije.

Povprečna vrednost prodane vstopnice se je v letu 2022 dvignila za pet odstotnih točk glede na leto 2021. Nadaljeval se je trend rasti števila napovedi turističnih agencij in upada odpovedi skupin. Spremembe pri turističnih skupinah so bile zaznane kot zmanjševanje števila obiskovalcev v posameznih skupinah. Ker so se potovalne navade spremenile, je bilo zaznati več napovedi v zadnjem trenutku, t. i. »last minute najav«. Vrnile so se tudi skupine gostov s križark, ki so bile številčno še vedno manjše kot leta 2019, vendar že občutno večje kot leta 2021.

V začetku delovanja samostojnega Javnega zavoda Ljubljanski grad, v letu 2011, je bil delež obiskovalcev, ki so kupili katero od grajskih vstopnic, 28,68-odstoten. V letu 2019 je bil omenjeni delež na ravni 64,18 odstotka, leta 2022 pa smo ta delež preseгли in je znašal 66,67 odstotka.

V letu 2022 smo se udeležili najpomembnejših sejmov in borz s področja turizma v Sloveniji, Evropi in ZDA:

- februar: turistična delavnica na Dunaju v organizacija STO;

- marec: sejem za prosti čas Freizeit v Celovcu;
- april: Poslovna konferenca Texas meet Slovenija in predstavitve STO v Dallasu ter borze RDA v Kölnu;
- maj: turistična borza SIW v Ljubljani;
- avgust: Conventa v Ljubljani in Blejski strateški forum;
- september: borza IFTM TOP RESA v Parizu in Festival za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani;
- november: borza WTM London, poslovna konferenca Slovenski dnevi v Istanbulu in Dnevi slovenskega turizma v Laškem.
- december: borza ILTM v Cannesu.

V sredini leta 2022 smo lansirali novo kulinarično doživetje *Kulinarični časovni stroj* na podlagi kulinarične knjige *Jedi časov – časi jedi*, ki je bila izdana leta 2021. Kulinarični vodeni ogled obiskovalce v družbi vodnika in kostumiranih likov popelje na popotovanje skozi šest prelomnih obdobj, ki so zaznamovala grad in Ljubljano. Na vsaki časovni postaji jih pričaka jed iz posameznega zgodovinskega obdobja, ki jo pripravijo grajski kuharski chefi iz Restavracije Strelec, Gostilne na Gradu, Grajske vinoteke in Grajske kavarne. Nov produkt sledi trendom zeleno, butično, lokalno in avtentično ter ima močno izraženo izkustveno noto.

Posebno pozornost smo v letu 2022 namenili tudi aktivnostim in dogodkom v Grajskem vinogradu, kjer smo v poletnih mesecih nadaljevali z *Večerjo v vinogradu* v sodelovanju s chefom Igorjem Jagodicem, prejemnikom Michelinove zvezdice za leto 2022. Z namenom pridobivanja novih pokroviteljev vinskih trt smo v septembru izvedli *Dan odprtih vrat*, kjer so obiskovalci lahko spoznali grajsko vinsko zgodbo ter okušali slovenska vina po izboru Grajske vinoteke.

Tudi za obstoječe pokrovitelje smo pripravili nekaj druženj. Organizirali smo tradicionalno grajsko trgatev ter v novembru nadaljevali z martinovanjem, kjer smo pokrovitelje grajskih trt razvajali z novim letnikom Grajskega vina, makroni, narejenimi iz Grajskega vina, ter omejeno izdajo paštete Argeta izpod rok chefa Igorja Jagodica.

Vinsko zgodbo in kulinarična doživetja smo promovirali tudi na blogu »Gospoda«, kjer sta David Urankar in Jure Godler na igriv in humoren način predstavila Grajski vinograd in prednosti pokroviteljstva nad grajskimi trtami.

S Turizmom Ljubljana smo sodelovali pri projektu *Teden ljubljanskega turizma*, ki je potekal med 24. in 30. septembrom. V sklopu projekta smo pripravili posebne vodene ogleda za domače obiskovalce, ki so si imeli priložnost ogledati tiste grajske prostore, ki niso vse leto odprti za javnost, spadajo pa v celoto ponudbe Ljubljanskega gradu. Vsi ogledi so bili brezplačni. V Tednu ljubljanskega turizma je za vse obiskovalce gradu veljala enotna, znižana cena povratne vozovnice za tirno vzpenjačo.

V ospredju letošnjega svetovnega dneva turizma, 27. septembra, je bila trajnostna plat turizma in med trajnostne oblike prihoda na Ljubljanski grad zagotovo spada tudi vzpenjača. Kot upravitelji edinstvenega hostla v mestu – Hosta Celica – smo ob svetovnem dnevu turizma ponudili tudi vodene ogleda po Hostlu Celica.

V sodelovanju z Ljubljanskim potniškim prometom (LPP) in restavracijo Vodnikov hram smo pripravili poseben paket za upokoјence, ki želijo doživeti Ljubljano nekoliko drugače. Lansirali smo ga 1. oktobra 2022, na mednarodni dan starejših, in ga predstavili na Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Paket vključuje vožnjo z električnim vlakcem Urbanom, Časovni stroj na Ljubljanskem gradu in kosilo v restavraciji Vodnikov hram ter bo v ponudbi tudi v letu 2023.

V času največjega športnega dogodka v Sloveniji v letu 2022, Evropskega rokometnega prvenstva za ženske, Women's EHF EURO 2022, ki je potekal v dvorani Stožice v Ljubljani in dvorani Zlatorog v Celju, smo tudi na Ljubljanskem gradu pripravili nekaj ugodnosti in aktivnosti za domače in tuje obiskovalce. Ker je bil poseben poudarek prvenstva namenjen trajnosti, smo skupaj z LPP za imetnike vstopnic Ljubljanskega gradu in vstopnic za rokometno prvenstvo v Stožicah organizirali brezplačne prevoze z avtobusi na metan z Ljubljanskega gradu do Stožic. V skladu s trajnostno naravnostjo prvenstva in Ljubljanskega gradu smo se pridružili prodaji ročno izdelanih zapestnic iz starih rokometnih dresov in žog, ki so jih izdelali v socialnem društvu Smetumet. In ker so v Hostlu Celica veliki podporniki športa in športnih dogodkov v prestolnici, so vsem strastnim navijačem podarili 15-odstotni popust na vse neposredne rezervacije.

Arhiv: Smetumet

V letu 2022 smo na področju oglaševanja poskrbeli predvsem za ohranjanje in nadgradnjo pomembnih segmentov oglaševanja na področju dolgoročnih partnerstev (AP Ljubljana, Fraport Slovenija ipd.). Obudili smo oglaševanje na klopih na Obali in digitalno komunicirali skozi vse leto. Na Italijanskem trgu nas je zastopal Lovely Trips. Že tradicionalno smo se priključili TAM TAM-ovi akciji *Korak do kulture* ter oglaševali v francoskem vodniku Petit Fute. Poskrbeli smo tudi za turistični obisk in t. i. awareness domače javnosti, in sicer z radijskim oglasom, ki se je vrtel vse leto, ter umestili video za *Časovni stroj* na vlakec Urban, ki ima eno izmed postajališč tudi na Ljubljanskem gradu. V tisku smo se pojavljali redko, predvsem v publikacijah, ki so bile predstavljene na večjih svetovnih borzah (npr. Luxury Slovenia magazin). Oglas je bil prvič natisnjen tudi na pahljači in so jo obiskovalci Ljubljanskega gradu zelo dobro sprejeli.

Klopi na obali, sezona 2022

Pahljača Hello Ljubljana, leto 2022

Korak do kulture, poletje 2022

4.3.2.2 Sklepanje zakonskih zvez in zarok

Ljubljanski grad je z letom 2022 postal redna lokacija za sklepanje zakonskih in partnerskih zvez ob četrtkih, petkih in sobotah. V sklopu tega je bilo izvedenih 383 poročnih obredov na redni lokaciji. Poleg redne lokacije pa so se obredi izvajali tudi v sklopu izredne lokacije. Kljub omejitvam v prvih mesecih leta se je za poročni obred odločilo presenetljivo veliko parov. Ljubljanski grad pa ni bil zanimiv samo za izvedbo poročnih obredov, temveč tudi za izvedbo slavnosti.

V novembru smo ponovno gostili Poročni sejem organizatorja Poročni kotichek, ki je bil rekordno obiskan. Ravno zaradi velikega povpraševanja in obiska se v prihodnje razmišlja tudi o organizaciji tovrstnega dogodka dvakrat v letu oziroma enkrat v večjem obsegu.

Ponudbo poročnih obredov smo promovirali na spletnih straneh različnih ponudnikov poročnih storitev, v revijalnem tisku ter na plakatnih površinah. Oglaševali smo tudi prek zakupa ključnih besed v okviru Google Grats. V ponudbi še vedno ostaja ugodnost, da par pri najemu dvorane za sklenitev zakonske/partnerske zveze in slavlja pridobi brezplačen enourni najem dvorane, in obdržali smo paket *Od Zaroke do poroke*.

Poroka na Ljubljanskem gradu

Mudra dvorana

Bela dvorana

Hibernijska dvorana

Veliki Gradski dvorani

Exterior stoli

Dvorana Palacy

Slovenska dvorana

Gradijski dvorani

Trobarvni stoli

Le meta jantari naša želja srečati svojih porok na Ljubljanskem gradu. Tudi za letna opravila naša želja stoji. Ampak kako prid do prave udobnosti? Različje kot je upravičeno kariera dvorana verna je glasna na kralju.

1. Kakšno je vaša poročna poroka?
 A. Klasična poroka, za svoj budget želimo modernizirati. Pogostje moderniziramo in tradicionalno. V dogajalnem prostoru želimo in moderni poročna dvorana.
 B. Klasična poroka v modernem stilu, vse isto elegantno, vendar poročna oblika bo celo druga, z drugo obliko in tipki.
 C. Klasična romantična poroka in v temo razpisati, želimo se ljubiti v obliki obred in poročilo na stari mestu.
 D. Klasična romantična poroka, zelo modern in elegantni poročni prostor.
 E. Želimo se porok in najem v ljubljanskem gradu.
 F. Dvornik poroka, želimo se ljubiti v stari mestu.

2. Kakšno letno čas in lokacija za vašo poroko?
 A. Menjava poročna.
 B. Želimo se porok v poroki.
 C. Srečujemo se, poroko poroko.
 D. Želimo.
 E. Poroko.
 F. Želimo.

3. Kakšno želimo bo na vaši poroki?
 A. Na obredni obred bo najem 20 oseb.
 B. Želimo se porok na najem 100 oseb.
 C. Majo več kot 10 oseb, želimo se, da imamo obred na poroki.
 D. Imamo več kot 100 oseb.
 E. Želimo se porok na poroki, celo želim poroko na kralju porokom.
 F. Svoje poroko, da imamo kralju na najem.

4. Še nekaj, kar želimo, kaj želimo je moja poroka poroka oblika?
 A. Imamo se si bolj v poroki, saj želimo, da imamo samo našo poroko.
 B. Želimo biti poroko za en dan, z dolgo vlogo, na obredni obred, oblika bo poroko.
 C. Imamo poroko oblika z dolgo in dolgo oblika.
 D. Tako, da imamo v svoji poroki celo naš, poroko za imamo našo poroko.
 E. Svoje poroko, in poroko imamo na kralju, včasih na poroki imamo.
 F. Želimo se, da imamo več poroko imamo.

Več informacij:
 01 304 42 29
 jantina.ponozar@ljubljanaskigrad.si
 www.ljubljanaskigrad.si

Ljubljanski grad
 Ljubljana
 SLOVENIJA

Oglesi (od leve proti desni): na Ljubljanskem gradu, v reviji Moja poroka., kviz v Poročnem informatorju.

4.3.2.3 Grajska trgovina Friderik

Grajska trgovina Friderik je z letom 2022 vstopila v peto leto poslovanja. Skladno z vladnimi ukrepi je bila odprta vse dni v letu. Veljavnost odloka, ki je omogočal odprtje turistično-informacijskih trgovin ob nedeljah in praznikih, se je iztekla 31. 12. 2022, ta je bil podaljšan z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o trgovini (ZT-1C) za nedoločen čas (Uradni list RS 161/2022 dne 15.12.2022).

V primerjavi z letom 2021 se je promet v letu 2022 v trgovini povečal za 143 odstotkov. Med letom 2022 smo v trgovino vključili 76 novih izdelkov. Ob razvoju novih linij je naša usmeritev še vedno usmerjena k trajnosti, lokalnim oziroma slovenskim oblikovalcem in izdelovalcem.

V tem letu smo za vse, ki si želijo z gradu odnesti poseben spominek, razvili *Grajsko linijo izdelkov*. Ilustracijo Ljubljanskega gradu smo upodobili na majicah, magnetih in torbah.

V povezavi s športnim dogajanjem v Ljubljani smo za športne navdušence oblikovali linijo izdelkov s sloganom »Navijamo glasno & ponosno« oziroma v angleščini »Cheer Loud & Proud«. Izdelki so uporabni in priročni pri vseh vrstah športnih aktivnosti.

Ob začasnih razstavah na Ljubljanskem gradu smo ponudbo razširili z omejenimi linijami izdelkov:

- ob razstavi *Žalik žene*: nogavice, beležke in unikatne majice;
- ob razstavi stripov Mikija Mustra: knjige in stripi;
- ob razstave ob 150. obletnici Plečnikovega rojstva, *Jože Plečnik (1872–1957)* in *Jože Plečnik gre na sprehod po Ljubljani*: čokolade, kava, nakupovalne torbe in beležke;
- ob razstavi ilustratorke Hane Stupice: knjige in pripovedke z avtoričinimi ilustracijami.

Spletna trgovina Friderik je v letu 2022 praznovala dve leti delovanja. Za vsak letni čas smo pripravili posebno promocijsko akcijo. V prazničnem prednovoletnem času smo v ponudbo trgovine in stojnice v sklopu Grajskega decembra dodali tudi posebno linijo darilnih izdelkov, namenjenih za obdarovanje najbližjih.

V sklopu linije *Izbrani grajski užitki* smo v novembru ponudili novo letino grajskega vina rdečegrajc in relpin ter makrone, narejene iz vina rdečegrajc. V ponudbo pa smo dodali tudi omejeno izdajo paštete Argeta chefa Igorja Jagodica.

Ker smo se zavezali k trajnosti, smo tudi v Grajski trgovini Friderik uvedli novost za kupce izdelkov, ki se lahko odločijo za izdajo brezpapirnih računov prek mobilne aplikacije NoPrintz. Cilj uvedbe aplikacije je zmanjšati porabo papirja za izdajo računov.

Prisotnost Friderikove blagovne znamke smo gradili na družbenih omrežjih Facebook in Instagram. Friderik pa je bil tudi glavni protagonist na TikToku, kjer sta prišla do izraza njegov navihani značaj in svobodomiselni način razmišljanja.

Imetnikom Visa kartice smo omogočili praznične ugodnosti.

4.3.2.4 Blagajniško poslovanje

Na področju blagajniškega poslovanja smo v letu 2022 izvedli javno naročilo »Uporaba in vzdrževanje integrirane informacijske platforme za upravljanje naravne in kulturne dediščine z integracijo v distribucijsko prodajno mrežo«.

Do konca junija smo sprejemali BON21, ki je bil namenjen odpravi posledic epidemije in spodbujanju slovenske kulture in turizma. BON21 so lahko obiskovalci poleg rednih vstopnic v prodaji (tj. grajska vstopnica, Časovni stroj, tirna vzpenjača) izkoristili tudi za delavnice, rojstne dneve, letno kartico Royal in vse prireditve v organizaciji Ljubljanskega gradu.

Ker je Ljubljanski grad imetnik certifikata Zeleni ključ, smo tudi na področju prodaje vstopnic obiskovalce usmerjali k spletnim nakupom print@home vstopnic, s katerim si prizadevamo za brezpapirno poslovanje. Vstopnice kot medij pa smo izkoristili tudi za to, da smo z njimi obiskovalce ozaveščali o trajnosti in pomembnosti ločevanja odpadkov.

Dobrodošli na Ljubljanskem gradu Welcome to Ljubljana Castle

Pri nas ločujemo odpadke.
Vstopnico po uporabi
odložim v koš za papir.

We separate waste.
Please place your ticket
in the wastebin for paper
after use.

**THINK.
ACT.
SHARE.**

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

Gibanje na
območju
Grajskega
griča na lastno
odgovornost.

Visitors circulate
in the area of
the Castle Hill
at their own
responsibility.

Tudi v letu 2022 smo sodelovali v programu ugodnosti kartice Visa. Kupci so prejeli 10-odstotni popust pri plačilu s plačilno kartico Visa pri naslednjih vstopnicah: za *Grajski pobeg*, grajski vstopnici z avdiovodnikom, za *Modrosti o grajski trti in vinu*, za *Časovni stroj* do pet oseb in za *Ljubljanski grad za vas*.

Ker je bil Ljubljanski grad v poletnih mesecih zelo dobro obiskan, so na najbolj obljudenih točkah obiskovalce pričakali informatorji, katerih glavna naloga je bila pomoč pri hitrem nakupu prek QR-kode, predstavitvi palete različnih doživetij in čim bolj prijetni in prijazni izkušnji obiska gradu za obiskovalce.

V nabor storitev smo dodali tudi polnjenje mobilnih naprav in tabličnih računalnikov, zato smo v prostor z garderobnimi omaricami namestili polnilno postajo napolnite.si.

4.3.2.5 Oglaševanje

Pred visoko turistično sezono je bilo oglaševanje programskih vsebin prilagojeno razmeram, ki niso omogočale izvedbe prireditev v živo. Še več je bilo digitalnega oglaševanja in povezovanja s sponzorji.

V prvi polovici leta smo sodelovali s platformo Tretji oder, na kateri smo predvajali dogodke (in s tem sodelovali tudi pri oglaševanju). Dogodki, izvedeni s skupno močjo, so bili: polovica sezone jazzovskih koncertnih večerov; lutkovna predstava *Friderik, grajska podgana*; spremljevalni program razstave *Za devetimi gorami* in hibridno izveden festival *Godibodi*. Junija smo v celoti začeli z organizacijo dogodkov, razstav in doživetij v živo. Ponudili smo nov doživljajski produkt *Friderik in lov na zaporniško številko*, na Grajskem dvorišču je ljubitelje filmov ob večerih v juliju in avgustu razveseljeval projekt *Film pod zvezdami*, prav tako smo imeli vse poletje na ogled fotografsko razstavo Alana Gelatija *I Shadow*. Jeseni smo začeli novo sezono jazza in izvedli *10. Grajske dneve*. Prav tako smo v letu 2021 ob *10-letnici delovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad* pripravili kampanjo in mesečne nagradne igre. Vsi večji projekti so bili podprti z oglaševanjem – največkrat je bilo to radijsko, zunanje in digitalno oglaševanje, ki smo ga lahko najhitreje prilagodili razmeram. V letu 2021 smo nadaljevali tudi oglaševanje na Googlu – prek Display Networka in z zakupom ključnih besed v okviru Google Grants. Z oglaševanjem ustrezno podpiramo tudi posebne segmente našega delovanja (na primer spletno trgovino *Friderik*, turizem, poroke in najeme), zato so ti v poročilu predstavljeni posebej.

Do začetka visoke turistične sezone je bilo oglaševanje programskih vsebin prilagojeno razmeram, ki še niso omogočale izvedbe prireditev brez omejitev (zmogljivosti, gostinske ponudbe ipd.). Zato je bilo več digitalnega oglaševanja.

V prvi polovici leta smo izvedli nadomestne in redne jazzovske koncertne večere, popestrili program za otroke v času zimskih počitnic, organizirali *Noč pravljic na gradu*, predstavili *Ljudskosnedke*; otroške predstave na različne teme itd.

Oglaševalsko podprti pa so bili tudi tradicionalni dogodki in začasne razstave. Maja so potekali *Grajski dnevi*, junija *Godibodi*. Na Grajskem dvorišču so v juliju in avgustu na svoj račun lahko prišli ljubitelji filmskih večerov v sklopu *Filma pod zvezdami*, prav tako smo imeli vse poletje na ogled fotografsko razstavo Ulija Webra *Trenutki*.

Ponudili smo nov doživljajski produkt *Kulinarični časovni stroj*, za upokojence pa smo pripravili poseben doživljajski paket za seniorje v sodelovanju z LPP. Jeseni smo vstopili v novo sezono jazza in praznovali petletnico delovanja, na ogled pa postavili atraktivno fotografsko razstavo *Spektakel*, ki je bila plod sodelovanja med Ljubljanskim gradom in National Geographicom Slovenija. Vsi ti večji projekti so bili podprti z oglaševanjem – največkrat je bilo to radijsko, zunanje in digitalno

oglaševanje. V letu 2022 smo nadaljevali tudi oglaševanje na Googlu – z zakupom ključnih besed v okviru Google Grants.

Naj omenimo tudi to, da smo v letu 2022 odprli LinkedIn račun, na katerem predstavljamo in promoviramo projekte in dogodke, ki so namenjeni predvsem poslovni javnosti.

Nekaj primerov oglaševanja različnih projektov leta 2022:

Tiskani OOH glasi (od leve proti desni): Jedi časov, časi jedi, Ljudskosnedke, Spektakel

Citylighti (od leve proti desni): Uli Weber: Trenutki, Godibodi 2022, Jazz Club Ljubljanski grad

Bannerj(od leve proti desni): Lov na pirhe

TAM TAM plakati: Grajski dnevi, Godibodi 2022

Oglaševanje na avtobusu (od zgoraj navzdol):Grajski december, korporativna podoba Ljubljanskega gradu (Zeleni ključ)

Spremembi razmerja med domačimi in tujimi gosti se je prilagodilo tudi oglaševanje. V letu 2022 so tako prevladovali enojezični oglasi v domačih medijih. Še vedno pa smo se z oglaševanjem osredotočali in želeli približati vsebino Ljubljanskega gradu vsem tistim, ki spoštujejo kulturno dediščino, a jo vedno znova želijo doživeti na nov, privlačen način. Naše vodilo je bilo predvsem povezo(ov)ati moderno s tradicionalnim – z velikim poudarkom in noto trajnosti, ki bo v prihodnosti vedno pomembnejša pri pripravi novih vsebin in turističnih produktov.

V letu 2022 smo s pridobljenimi sredstvi iz razpisov opremili dva avtobusa na metan s podobo Ljubljanskega gradu.

a. Oglaševanje Hostla Celica

Programski del ponudbe Hostla Celice smo v letu 2022 oglaševali predvsem na Facebooku.

Digitalno oglaševanje za nastanitveno dejavnost pa poteka na specializiranih spletnih platformah Hostelworld in Hostelgeeks.

V poletnih mesecih smo obudili projekt *Celica špila*, prav tako smo ponovno začeli oblikovati mesečne plakate.

4.3.2.6 Projekti

a. Grajski december

Ljubljanski grad se je tudi v letu 2022 pridružil projektu prazničnega decembra v Ljubljani v času med 25. novembrom 2022 in 8. januarjem 2023. Grajsko dvorišče smo tradicionalno okrasili z živimi božičnimi drevesi v loncih, notranje prostore pa s trajnostnimi lesenimi smrekami.

V sklopu okrasitve in prazničnega sejma smo postavili tri stojnice s ponudbo darilnega programa Grajske trgovine Friderik in gostinskega programa Grajske vinoteke in Grajske kavarne.

Na gradu se je bilo mogoče povzpeti na Razgledni stolp in si praznično prestolnico ogledati z najvišje točke v mestu. V Grajski kapeli si obiskovalci lahko med 25. novembrom 2022 in 2. februarjem 2023 ogledajo jaslice, lesene skulpture v naravni velikosti avtorja Mira Rismonda. V Grajski kapeli je bila 24. decembra 2022 izvedena božična sveta maša.

V Peterokotnem stolpu je med 15. in 29. decembrom 2022 potekala dobrodelna prodajna razstava, Unicefove punčke iz cunj, na kateri so obiskovalci lahko kupili/posvojili punčke.

V sklopu posebnega prazničnega dogajanja naj omenimo lutkovno predstavo za otroke, *Friderik, grajska podgana*. V decembru smo podjetjem ponudili različne programe, ki so vključevali obisk Dedka Mraza z obdarovanjem.

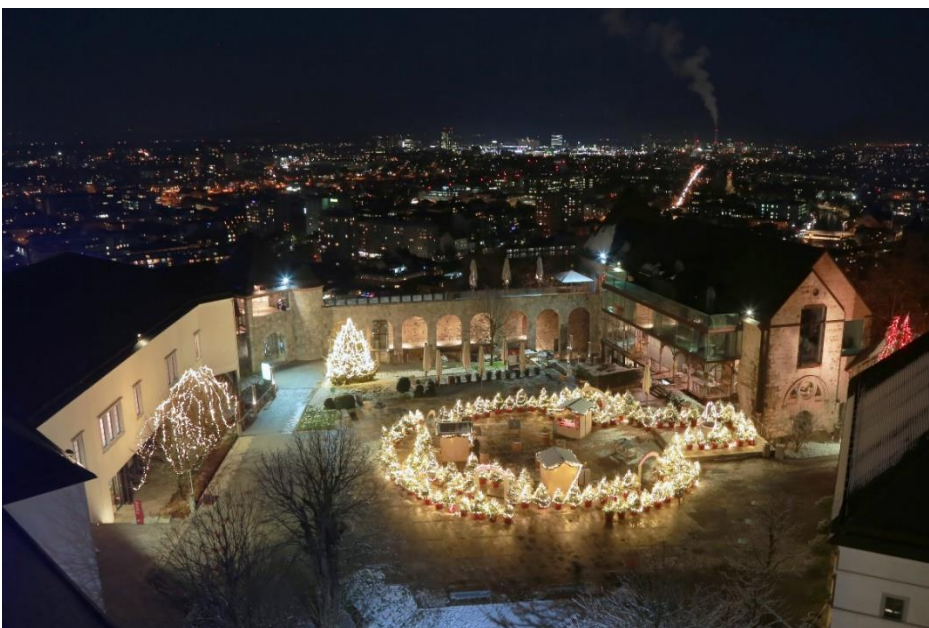

Foto: Miha Mally

4.4 HOSTEL CELICA

Po dveh zanimivih in za turizem izredno burnih letih se turistična dejavnost počasi spet postavlja na noge. V letu 2022 so bila naša vrata vseskozi normalno odprta. Prvi meseci leta so bili še vedno pod vplivom koronarazmer, ki so omejevale prehod med državami, zato je bil turistični obisk tujih gostov še vedno majhen. Prav tako se je marca ob začetku vojne v Ukrajini sprožil nov val beguncev in po zgledu več svetovnih in evropskih organizacij smo tudi mi, skupaj z MOL, izvedli akcijo za zagotovitev pomoči v obliki brezplačnih prenočitev in toplih obrokov. Po sprostitvi vseh koronaukrepov in odhodu beguncev pa je hostel ponovno zaživel in beležil številke, že skoraj primerljive s predkoronskim letom 2019.

4.4.1 Namestitvena dejavnost

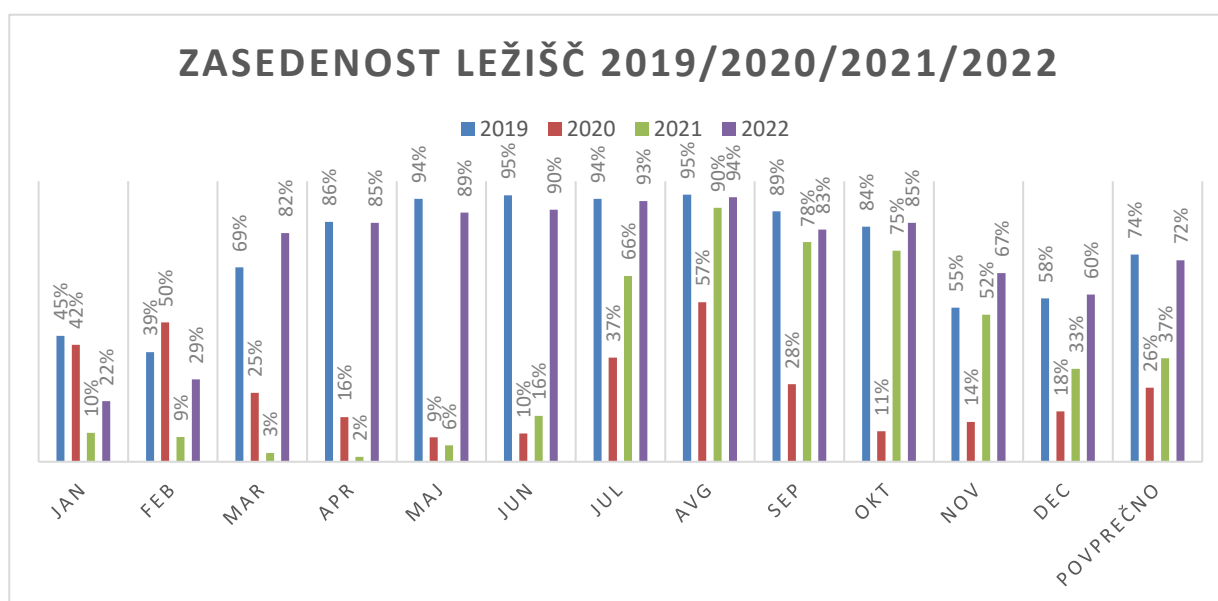
Hostel Celica ima 29 sob in 92 ležišč z recepcijo, odprto 24 ur na dan vse dni v letu. Je eden redkih s stalno aktivno recepcijo, kar nam zagotavlja dodano vrednost naših storitev in nas uvršča med nadstandardne hostle.

V letu 2022 smo nadaljevali dobro vpeljane sisteme na recepciji, prav tako smo redno oddajali vsa potrebna poročila in statistike prek sistema e-Turizem. Skupno smo v letu 2022 zaračunali 64.305

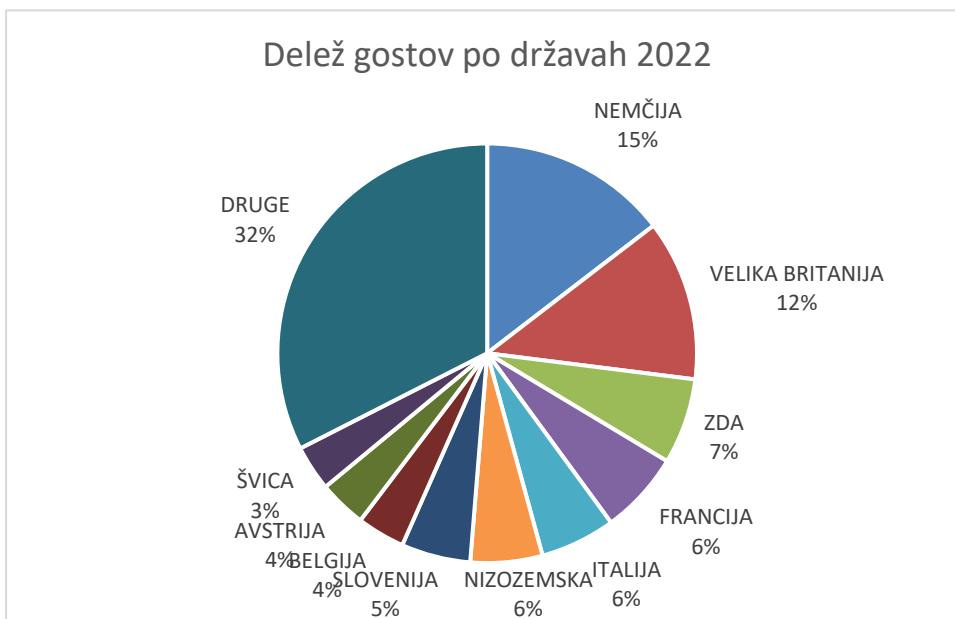
EUR turistične takse in jo poravnali MOL (2021: 30.400,09 EUR, 2020: 21.783,99 EUR, 2019: 66.034,99 EUR).

Hostel Celica je v letu 2022 z vključeno namestitvijo beguncev iz Ukrajine zabeležil povprečno 72-odstotno zasedenost ležišč (lani 37 %). Gostili smo 12.619 gostov (2021: 6535, 2020: 4490, 2019: 14.623 gostov) iz 109 različnih držav. Skupno smo ustvarili 24.125 prenočitev, od tega so ukrajinski begunci predstavljali 4,77 odstotka prenočitev.

Skupno smo v nastanitvenem delu ustvarili 487.674 EUR prihodkov (2021: 346.315 EUR, 2020: 146.555 EUR, 2019: 545.779 EUR). V primerjavi z letom 2019 prihodki zaostajajo le še za 12 odstotkov.

Glede na to, da se številke v turizmu opirajo in primerjajo predvsem z letom 2019, smo v statistiko zasedenosti ležišč vključili vsa štiri pretekla leta, in kot je vidno z grafa, se je leto 2022 že zelo približalo letu 2019. Prva dva meseca sta bila še pod vplivom koronaukrepev, zaradi katerih je bila povprečna zasedenost še vedno slaba. Marec pa od drugih let izstopa zaradi namestitve beguncev, ki so pomenili dobro polovico prenočitev v tistem mesecu. Od aprila se je stanje normaliziralo, nekoliko pa se je podaljšala tudi doba bivanja, saj so gostje v povprečju pri nas bivali 1,93 noči (2021: 1,89 noči, 2020 1,68 noči, 2019: 1,72 noči).

Največji delež gostov v letu 2022 je bil iz Nemčije (15 %), sledijo gostje iz Velike Britanije (12 %), ZDA (7 %), Italije (6 %), Nizozemske (6 %), Slovenije (5 %) in Belgije (4 %). Tudi v tem letu se je ohranila podobna struktura nacionalnosti gostov kot leto prej, za nekaj malega pa se je povečal delež obiska Angležev in Američanov.

Gostje so nam na spletnih portalih, kjer se oglašujemo (booking.com in hostelworld.com), namenili lepe ocene, posebej so poudarili osebje, čistočo, storitev in varnost. Na Hostelworldu je bil rating ob koncu leta 9,2 (2021: 9,4, 2020: 9,2), kar je posledica večjega števila obiskovalcev in večjega števila podanih ocen. Na platformi Booking pa že nekaj časa ohranjamo oceno 8,7, kar je tudi posledica različne klientele gostov, saj se ti razlikujejo glede na to, kje opravijo rezervacijo.

4.4.2 Gostinska dejavnost

Po precejšnji spremembi gostinske dejavnosti v letu 2021 in prilagoditvi ponudbe spremenjenim razmeram na trgu smo pozornost namenili predvsem namestitvenim gostom. Oblikovali smo stalno in kakovostno ponudbo bifejskega zajtrka, v poletnem obdobju smo poskrbeli za večerne kulinarčne piknik dogodke, v zimskem obdobju pa organizirali nekaj tematskih kulinarčnih dogodkov za goste hostla. Med letom se je v hostlu zvrstilo kar nekaj večjih skupin, ki smo jim zagotovili polni penzion, prav tako smo poskrbeli za obroke na počitniškem varstvu otrok na gradu.

Poskrbeli smo, da je preprost samopostrežni zajtrk vključen v ceno nastanitve in da je sestavljen iz kar se da kakovostnih sestavin domače dobave. Dobra ponudba zajtrka je prav tako velika dodana vrednost našim nastanitvam in je pri gostih zelo pozitivno sprejeta, zato si zanjo prizadevamo ves čas.

Gostinski del je bil, kljub ukinitvi kosil v letu 2021, še vedno odprt za zunanje goste, in sicer s ponudbo lokalnih alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter prigrizkov v obliki pic in toplih sendvičev. Gostinsko ekipo smo med letom nekoliko povečali z občasnimi sodelavci (študenti), kar je bilo za dobro speljano poletno sezono in zadovoljstvo gostov tudi nujno potrebno.

Prihodki od prodaje v gostinstvu so v letu 2022 znašali 182.347 EUR (2021: 79.127 EUR, 2020: 101.432 EUR, 2019: 256.009 EUR). V decembru je bilo speljano tudi novo javno naročilo dobave živil za dveletno obdobje 2023–2024.

4.4.3 Dodatne storitve

Ker vsako namestitveno dejavnost dopolnjujejo tudi dodatne storitve, smo jih že v prejšnjih letih vpeljali kar nekaj in jih uspešno tržili tudi v letu 2022. Na recepciji tako ponujamo ugoden nakup vstopnic za Ljubljanski grad, izposojajo koles, prevoz z letališča in nanj, najem avtomobila, pomoč pri organizaciji izletov po Sloveniji, pralnico in shranjevanje prtljage, sef, brezplačni dostop do spleta, Turistično kartico Ljubljana, info točko in prodajo trajnostnih spominkov naše zelene znamke THINK.ACT.SHARE.

V letu 2022 je bilo prodanih dodatnih storitev in spominkov skupno za 11.991 EUR (2021: 12.192 EUR, 2020: 8203 EUR, 2019: 15.271 EUR).

Galerija Srečišče je poleg galerijskega dela še naprej opravljala vlogo manjše večnamenske konferenčne sobe, ki jo je mogoče najeti za zaključene skupine, novinarske konference, predavanja, delavnice in druge prireditve. Poleg storitve najema imamo v ponudbi tudi možnost pogostitve na dogodku, od preprostih odmorov s kavo in rogljički do kosil in večerij, vedno pa se lahko prilagajamo želji naročnikov. V letu 2022 je bilo tovrstnih pogostitev kar nekaj in zaradi dobrega odziva strank jih bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Za zaključene skupine smo po dogovoru organizirali vodene ogledе hostla in okolice, še vedno pa receptorji, ob povpraševanju, vsak dan ob 13. uri izvajajo krajše vodene ogledе za hostelske in zunanje goste. Predstavitve samega hostla pa še vedno opravljamo tudi za novinarje, blogerje in influencerje, ki so še vedno navdušeni nad zgodbo Celice in želijo pisati o njej na družbenih omrežjih.

4.4.4 Nastanitev beguncev iz Ukrajine

V marcu se je začela vojna v Ukrajini in od tam se je po Evropi razbežalo ogromno ljudi. Naš hostel je ob dogovoru z Mestno občino Ljubljana humanitarno nastanil velik del Ukrajinskega mladinskega orkestra. Pri nas so bivali od 6. do 31. marca in ob tem ustvarili 1150 prenočitev, kar je pomenilo dobro polovico prenočitev v marcu (49 % od skupnih 82 %). Ponudili smo jim prenočitev z zajtrkom, v začetku bivanja tudi kosilo in večerjo, kasneje pa je bila storitev toplih obrokov predana zunanjemu izvajalcu.

4.5 TRAJNOSTNO DELOVANJE ZAVODA

V letu 2022 smo tako za Hostel Celica kot Ljubljanski grad obnovili certifikat Zeleni ključ in članstvo v Zeleni shemi slovenskega turizma.

Zloženka Trajnostna vizija

4.5.1 Ljubljanski grad

Po obnovitvi Zelenega ključa je tudi Ljubljanski grad kot turistična atrakcija na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo kandidiral za sredstva na Javnem razpisu za spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za turistične nastanitve in gostinske ponudnike ter pridobil 5000 EUR sredstev, ki smo jih namenili za informiranje in promocijo trajnostne ponudbe.

V letu 2022 smo tako sledili zastavljeni trajnostni viziji in med zaposlenimi širili dobre prakse za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje:

- izvedli smo letno izobraževanje o trajnostni viziji znotraj vseh enot v okviru javnega zavoda;
- spodbujali smo zaposlene k uporabi javnega prevoza, prevoza z električnim avtomobilom in koles za prihod na delo;
- najemnikom grajskih prostorov smo omogočili organizacijo dodatnega načina prevoza z avtobusi na metan, v sodelovanju z LPP;
- poudarjali smo pomen pitne vode v Ljubljani in spodbujali k uporabi vode iz pipe;
- prek označevalnih nalepk smo zaposlene, zunanje izvajalce in partnerje ter obiskovalce osveščali o pravilnem ločevanju in zmanjševanje odpadkov, o zapiranju pip, o ugašanju avtomobilov v stanju mirovanja, o ugašanju luči itd.;
- v okviru promocije zdravja na delovnem mestu smo izvedli čistilno akcijo v marcu in maju ter jih prek e-novic usmerjali k izboljšanju počutja na delovnem mestu in pomenu čistega okolja in skrbi zanj.

V sklopu pridobljenega trajnostnega certifikata Zeleni ključ smo v letu 2022 sledili zastavljenim ciljem in jih uresničili z naslednjimi aktivnostmi:

- za službene poti po mestu so se uporabljala električna vozila;
- med obiskovalci smo promovirali ljubljansko pitno vodo in spodbujali k uporabi pitnikov na gradu;
- pospeševali smo trajnostni dostop na grad: s tirno vzpenjačo oziroma električnim vlakcem Urban;
- namestili in ustrezno označili smo številne ločevalne koše;
- namestili smo različne komunikacijske nalepke;
- praznična okrasitev Grajskega dvorišča je bila izvedena z živimi božičnimi drevesi podjetja Zeleno drevo, ki se po koncu okrasitve vrnejo v naravo. Notranjost pa smo okrasili z lesenimi smrekami;

- v Grajski trgovini Friderik smo kot prodajne artikle uvedli trajnostno naravnane izdelke, sodelovali smo z lokalnimi ponudniki, ki uporabljajo trajnostne materiale;
- v Grajski trgovini smo uvedli mobilno aplikacijo NoPrintz za izdajo brezpapirnih računov, cilj uvedbe aplikacije je zmanjšati porabo papirja;
- na novo smo uredili in zasadili zeliščni vrt;
- uporabljali smo recikliran papir;
- veliko mesečnih zloženek je bilo dostopnih v digitalni obliki;
- pospeševali smo nakup vstopnic prek QR-kode in spletne prodaje.

Ljubljanski grad z rednim vzdrževanjem hladilno-ogrevalnih sistemov spremlja in skrbi za optimalno porabo energije. V vseh prostorih so nameščene tudi LED-sijalke, prižiganje luči pa je senzorsko. Poleg tega uporabljamo banko ledu, ki omogoča hlajenje prostorov in ob tem veliko nižjo porabo energije.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo in družbena odgovornost:

- z restavracijo Strelec in chefom Igorjem Jagodice smo izvedli *Večerjo v vinogradu*;
- v sklopu vinske zgodbe in grajskega vina smo iz rdečegrajca izdelali makrone;
- omogočili smo ogled vsebin in kulturno-umetniškega programa različnih skupinam oseb s posebnimi potrebami, ki imajo tudi posebne ugodnosti;
- sodelovali smo z različnimi institucijami in jim podarili svoje programske vsebine: na primer predstava *Friderik, grajska podgana* za Junake tretjega nadstropja;
- s partnerji smo sooblikovali poseben doživljajski paket za upokoјence;
- odzvali smo se na družbeno koristne akcije ozaveščanja javnosti, na primer z nošenjem roza pentlje v rožnatem oktobru, z izobešanjem rdeče pentlje ob svetovnem dnevu aidsa in z občasnimi obarvanji gradu v podporo takšnim akcijam.

Večerja v vinogradu

4.5.2 Hostel Celica

V letu 2022 smo obnovili trajnostni certifikat Zeleni ključ in članstvo v Zeleni shemi slovenskega turizma. Na trajnostno strategijo v hostlu vizualno opozarjamo z napisi – THINK, ACT in SHARE. THINK (misl) goste in zaposlene spodbuja k razmišljanju o trajnosti ter zavedanju o njenem pomenu. ACT (deluj) nagovarja k dejavni udeležbi in uresničevanju ciljev, ki smo si jih zastavili, in ustreznim ukrepom. SHARE (deli) pa vabi k širjenju zamisli o trajnostni viziji tudi izven zidov hostla.

Pri gostinski in hostelski ponudbi smo nadaljevali naše trajnostne usmeritve iz preteklih let:

- goste in obiskovalce smo seznanili z našimi prizadevanji za varovanje okolja;
- z označevalnimi napisi smo goste spodbujali k trajnostnemu obnašanju tudi v času njihovega potovanja;
- ponujali smo zajtrk, ki vsebuje veliko lokalnih, slovenskih in v hostlu pridelanih sestavin in ne vsebuje plastične male embalaže;
- pijačo smo prodajali le v stekleni, večinoma povratni embalaži;
- goste smo spodbujali k pitju vode iz pipe;
- v info koticu smo nagovarjali goste k recikliranju in ponovni uporabi predmetov ter oblačil;
- goste smo spodbujali k uporabi javnih prevoznih sredstev in ponujali možnost najema koles;
- spodbujali smo k ločevanju smeti, varčevanju z električno energijo in varčevanju z vodo;

- spodbujali smo k razumnemu uživanju hrane in s tem stremeli k čim manjšim količinam zavržene hrane,

Še naprej smo skrbeli, da je naše poslovanje čim bolj trajnostno, z dobrimi praksami smo spodbujali zaposlene in sledili smernicam, ki nam jih narekuje pridobljeni certifikat:

- spodbujanje k uporabi javnega prevoza;
- obnovili smo svoje trajnostne usmeritve in veliko pozornost namenili varčevanju z energijo, recikliranju odpadkov na delovnem mestu in v prostem času;
- razširili smo zeliščni vrt in s tem poskrbeli za samooskrbo zelišč za kuhinjo in bar;
- sodelovali smo pri skupni čistilni akciji Ljubljanskega gradu, pometli in počistili igrišče na Metelkovi ter v okolici hostla;
- prešli na digitalno informiranje gostov in s tem zmanjševanju porabe papirja.

4.6 Nastanek morebitnih nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa

Ob izvajanju javne službe Ljubljanskega gradu ni bilo zaslediti nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa.

4.7 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta

4.7.1 Program izvajanja javne službe

Kulturno-umetniški program

Na področju glasbenega programa smo v leto 2022 vstopili s ciljem, da še naprej ohranjamo izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin ter prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot prizorišča za tovrstni program. Kontinuiteto izvedbe vsebin so na začetku leta pogojevali še omejitveni ukrepi na področju izvedbe kulturnih dogodkov. Glasbeni program Jazz Cluba Ljubljanski grad smo začeli januarja in februarja izvajati še z omejitvami v Hribarjevi dvorani s sedišči in predpisanimi razdaljami. Od marca do aprila in od septembra do decembra pa so petkovi koncertni večeri potekali že v normalnih okoliščinah, v Skalni dvorani, kjer domuje Jazz Club Ljubljanski grad. Tridnevni festival *Godibodi*, v začetku junija, je bil izveden že 15. po vrsti. Julija smo v sodelovanju z Imago Sloveniae gostili

260-članski Mladinski simfonični in pihalni orkester prestižne srednje šole Saratoga iz ZDA. Avgusta smo lahko po dveletni prekinitvi zaradi omejitev ponovno izpeljali *Piknikconcerte* v Obrambnem jarku. Septembra pa smo s praznovanjem petletnice delovanja Jazz Cluba Ljubljanski grad otvorili jesenski del programa kluba. Glasbeni programski sklop ocenjujemo kot uspešen, saj smo svojim obiskovalcem med letom zagotavljali kakovostne glasbene vsebine.

Tudi likovno-galerijski program v letu 2022 lahko ocenimo kot uspešnejši v primerjavi s predhodnim letom. Na novo smo postavili 11 začasnih razstav (dve od teh sta bili v program vključeni naknadno), ki so sledile strateškim usmeritvam, da so prilagojene strukturi naših obiskovalcev in da so vizualno privlačne. Med izvedenimi velja posebej izpostaviti poletno fotografsko razstavo Ulija Webra: *Trenutki*, ilustracij Hane Stupica in fotografsko razstavo National Geographica: *Spektakel*. Vsekakor je na izvedbo razstav pozitivno vplivalo izboljšanje epidemiološke slike, kar je skupaj z dobrim turističnim obiskom (predvsem v drugi polovici leta) zelo ugodno vplivalo na dober obisk ter na številne pozitivne odzive tega programskega sklopa.

V sklopu uprizoritvenega programa, ki je sicer po obsegu najmanjši izmed programskih sklopov Ljubljanskega gradu, smo v letu 2022 premierno izvedli program *Friderikovi pravljичni dopoldnevi: Ljudskosnedke*, ki je bil dobro sprejet med gledalci. Tudi sicer so vsebine v tem programskem sklopu naletele na izjemen odziv, nekateri dogodki so bili tudi večkrat razprodani, kot uspeh pa si poleg navedenega štejemo tudi dejstvo, da nam je uspelo realizirati sodelovanje z nekaterimi priznanimi izvajalci, kot sta na primer Anja Štefan in Marko Hatlak.

V letu 2022 smo v sklopu izobraževalnega programa izvedli vse prireditve, načrtovane za to obdobje, in ga ocenjujemo kot zelo uspešnega, ker se kaže v številu prodanih vstopnice ter v številu posameznih razprodanih dogodkov v primerjavi z letom 2021. Kot uspeh si štejemo dejstvo, da nam je v preteklih letih na tem področju uspelo pridobiti zvesto občinstvo, ki se je v veliki meri k nam vračalo tudi v letu 2022, na že uveljavljene vsebine in tudi na prireditve, ki smo jih premierno izvedli v tem letu. Programski sklop je uspešen tudi zaradi tega, ker z raznolikimi vsebinami pritegne vse starostne skupine, prav tako si skozi vse leto ob različnih priložnostih prizadevamo za dostopnost vsebin socialno šibkejšim skupinam.

V sklopu tradicionalnih prireditev smo izvedli vse načrtovane prireditve, kot novost tudi velikonočni *Lov na pirhe*, s tem pa smo se odzvali na potrebe naših obiskovalcev po tovrstnih (prazničnih) vsebinah. Posebej uspešni so bili dvodnevni *11. Grajski dnevi*, ki smo jih izvedli v maju na Grajskem

dvorišču in v Grajskem parku, po dolgem času brez omejitev, s tem pa nam je uspelo to za Ljubljanski grad tradicionalno prireditve ponovno umestiti na zemljevid večjih dogodkov za tovrstno občinstvo v Ljubljani.

Zaradi dejstva, da smo se s številom obiskovalcev približali predkoronskemu letu 2019, si lahko kot uspeh štejejo tudi *Film pod zvezdami*, ki je bil prav tako izveden brez kakršnihkoli omejitev, ki so zaznamovale izvedbo v preteklih dveh letih. Zvesto občinstvo festivala, ki ga vsako leto izvedemo v sodelovanju z javnim zavodom Kinodvor, se je hitro vrnilo in se zelo dobro odzvalo na kakovosten izbor filmov, ki so bili umeščeni v program.

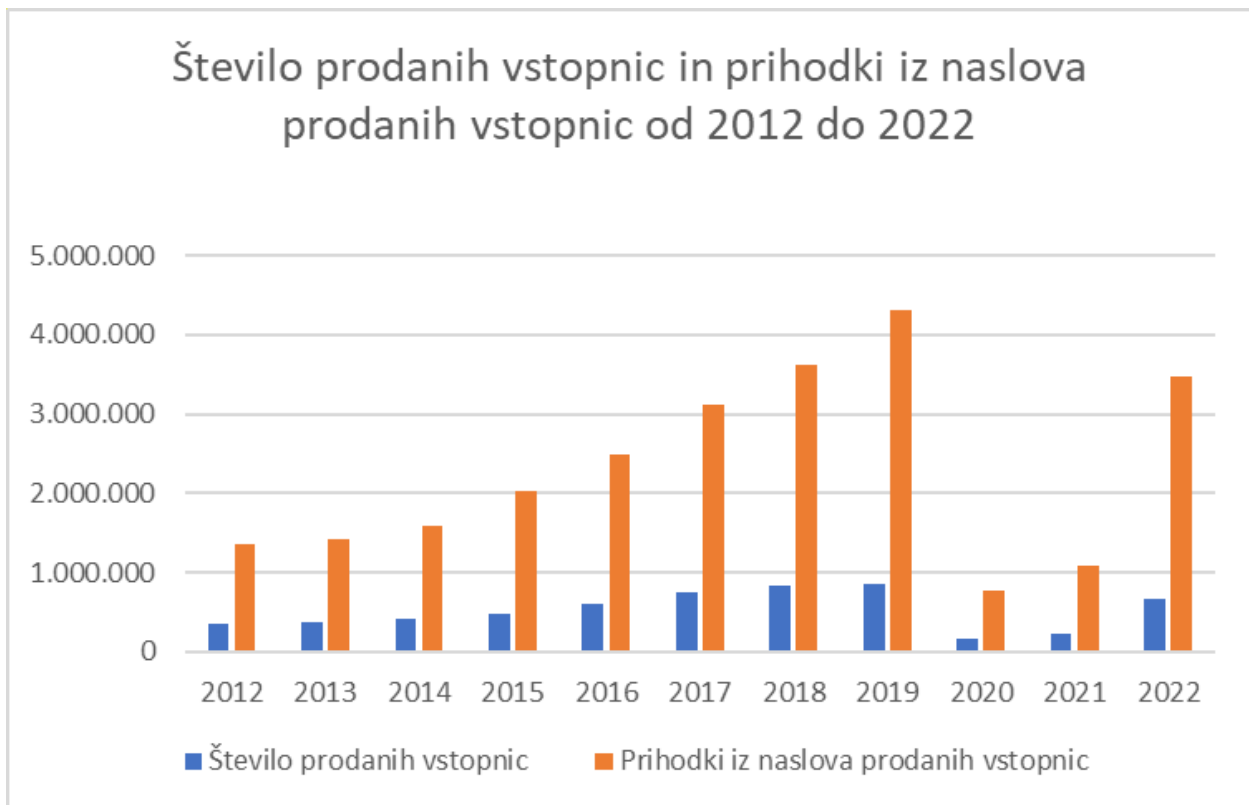
Zaradi celovite in kakovostne predstavitve premične in nepremične kulturne dediščine ocenjujemo programski sklop muzejsko-razstavnih program kot uspešen, na drugi strani pa je bil zaradi nekaterih ukrepov, predvsem v prvi polovici leta, še vedno opazen upad obiska posameznikov in organiziranih skupin v primerjavi z obdobjem pred epidemijo. V času od glavne turistične sezone pa do konca leta so bile številke v nekaterih segmentih (na primer obisk šolskih skupin) že povsem primerljive z letom 2019. Dodatno občinstvo smo nagovorili tudi z nekaterimi novimi pedagoškimi programi in tudi s pripravo na doživljajski vodeni ogled *Kulinarični časovni stroj*.

V začetku leta 2022 je epidemija še nekoliko zaznamovala izvedbo kulturno-umetniškega programa na tej lokaciji, saj smo ga začeli izvajati v sredini februarja. Kljub temu lahko glede na novo pridobljeno in hitro vračajoče se občinstvo v primerjavi z obdobjem v času epidemije ta programski sklop označimo kot popolnoma uspešen, ne samo zaradi števila izvedenih dogodkov, temveč tudi zaradi dejstva, da smo ga uspešno nadgradili z novim koncertnim ciklom *Celica špila*, za katerega si bomo prizadevali, da bo postal programska stalnica na tem prizorišču tudi v prihodnjih letih.

4.7.2 Program izvajanja drugih dejavnosti, namenjenih izvajanju dejavnosti javne službe

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2021	2022/2012
Število prehodov	952.738	1.016.829	1.129.049	1.190.441	1.246.813	1.373.319	1.316.336	1.336.190	313.266	460.355	1.004.349	2,18	1,05
% prodanih vstopnic v prehodih	38,07	36,06	37,13	39,30	47,76	54,42	63,15	64,18	49,33	51,36	66,67	1,30	1,75
Število prodanih vstopnic	362.725	366.707	419.194	467.861	595.421	747.371	831.315	857.533	154.541	236.453	669.627	2,83	1,85
Prihodki iz naslova prodanih vstopnic	1.361.268	1.426.085	1.578.364	2.027.546	2.484.546	3.116.101	3.618.098	4.309.804	765.815	1.091.929	3.480.504	3,19	2,56
Povprečni prihodek od prodane vozovnice	3,75	3,89	3,77	4,33	4,17	4,17	4,35	5,03	4,96	4,62	5,20	1,13	1,38

*Podatek pri letu 2016 vsebuje vse vstopnice, tudi tiste za kulturne prireditve, saj smo s tem letom prešli na enoten sistem blagajniškega poslovanja.

Leta 2022 smo skupno prodali 669.627 vstopnic in tako ustvarili 3.480.504 EUR prihodkov. Med obiskovalci, ki jih zajamemo v statistiki prodanih turističnih vstopnic, smo zabeležili 29 odstotkov domačih in 71 odstotkov tujih obiskovalcev. Med tujci prevladujejo obiskovalci iz Italije, Nemčije, Francije, Nizozemske, Velike Britanije in ZDA. Do vojne v Ukrajini so bili med prvimi tremi skupinami gostov iz tujine tudi Rusi, katerih obisk je po začetku vojne močno upadel.

4.8 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja

Javni zavod Ljubljanski grad je leta 2022 zagotavljal gospodarno in učinkovito ravnanje z razpoložljivimi sredstvi.

Delež prihodkov za izvajanje javne službe v celotnih prihodkih znaša 84,13 %.

4.9 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

v/na (naziv proračunskega uporabnika)	
JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD	
(sedež proračunskega uporabnika, šifra in matična številka)	
GRAJSKA PLANOTA 1, 1001 LJUBLJANA	
Šifra:	38628
Matična številka:	3887359
<p>Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.</p> <p>Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev, in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.</p> <p>Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v/na (naziv proračunskega uporabnika)</p>	
JAVNEMU ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
Oceno podajam na podlagi:	
* ocene notranje revizijske službe za področji:	
* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:	
* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna...)	
V/Na (naziv proračunskega uporabnika)	
JAVNEMU ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
je vzpostavljen(o):	
1. primerno kontrolno okolje (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na/v celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x

<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
2. upravljanje s tveganji:	
2.1 cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na/v celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
2.2 tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na/v celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.	
6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) z lastno notranje revizijsko službo,	
b) s skupno notranje revizijsko službo,	x
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	
d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.	
ad b) Navedite naziv skupne notranje revizijske službe : Služba za notranjo revizijo MU MOL.	
Sedež in matična številka skupne notranje revizijske službe: Slovenska cesta 44, 1000 Ljubljana	
Matična številka:	5874025
V letu 2022 (leto, na katero se Izjava nanaša) sem na področju notranjega nadzora izvedla naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):	
– Izvedena je bila notranja revizija področja Hostla Celica – službe za hotelske namestitve in gostinstvo, kjer pomanjkljivosti niso bile ugotovljene.	
Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje): Ocenjujemo, da na/v pretežnem delu poslovanja obvladujemo tveganja.	
Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:	
Direktorica, Mateja Avbelj Valentan	
Datum podpisa predstojnika:	
10. 2. 2023	

4.10 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli

Kulturno-umetniški program

Zastavljeni cilji pri izvedbi kulturno-umetniškega programa za leto 2022 so bili na podlagi izkušenj iz preteklega obdobja določeni z mislijo, da bo delovanje zavoda na področju kulture in umetnosti še vedno nekoliko pod vplivom epidemioloških ukrepov, kar je veljalo za začetek leta, ko so bili nekateri dogodki izvedeni v okrnjeni obliki, sicer pa je izvedba dogodkov od pomladi potekala nemoteno, v nekaterih primerih je obisk celo presegal pričakovanja.

4.11 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja

Poslanstvo Ljubljanskega gradu je predstavitev premične in nepremične kulturne dediščine, katere skrbnik je zavod. S stalnimi muzejskimi postavitvami na Ljubljanskem gradu kot najbolj obiskani turistični točki v Sloveniji predvsem prek tujih obiskovalcev dejavno predstavljamo kulturno dediščino Ljubljanskega gradu in Slovenije ter tako krepimo prepoznavnost Slovenije in Ljubljane v tujini, poleg tega pa ta učinek vsako leto povečujemo z vsebinsko raznolikimi in strokovno izvedenimi vodenimi ogledi ter preostalimi turističnimi produkti, ki udeležencem ponujajo celovit vpogled v bogato in zanimivo preteklost Ljubljanskega gradu ter njegove ožje okolice.

Kulturno-umetniški program z izvedbo kulturnih prireditev na področju glasbenega, likovno-galerijskega, uprizoritvenega, izobraževalnega, filmskega programa in tradicionalnih prireditev sooblikuje celovito kulturno in turistično ponudbo v Ljubljani in tako pri domačih obiskovalcih dviguje zavest in védenje o slovenski kulturi, hkrati pa povečuje njeno prepoznavnost pri tujih obiskovalcih posameznih programskih vsebin. Dostopnost programov povečujemo z vključevanjem v različne akcije; prizadevamo si, da bi tovrstne vsebine postale še dostopnejše za socialno ogrožene ter gibalno in senzorno ovirane obiskovalce.

Spletno stran redno posodabljam z novimi vsebinami in ponudbo, kar uporabnikom omogoča boljši pregled nad dogajanjem na Ljubljanskem gradu, informacije pa so tako postale še dostopnejše. Prek e-trgovine na spletni strani obiskovalcem omogočamo ugodnejši nakup vstopnic za vsebine na Ljubljanskem gradu.

Na Ljubljanskem gradu omogočamo dostop gibalno oviranim, vendar ga zaradi nekaterih danosti in zakonitosti žal ne moremo zagotoviti v celoti. Za gibalno ovirane in osebe s posebnimi potrebami sta zagotovljeni brezplačna vožnja z vzpenjačo in brezplačna vstopnica za grajske vsebine, s klančinami in dvigalom jim omogočamo dostop na Grajsko dvorišče ter v dvorane, kjer poteka kulturno-umetniški program, poleg tega pa jim zagotavljamo prilagojen ogled stalnih postavitev *Slovenska zgodovina* in *Lutkovni muzej*, pa tudi prilagojen ogled grajskega poslopja.

Zavzemamo se za to, da bi bile naše vsebine čim bolj dostopne senzorno oviranim. Tipna maketa Ljubljanskega gradu na Grajskem dvorišču je opremljena z legendo v Braillovi pisavi in latinici; Ljubljanski grad je tako postal senzorno dostopnejši za slepe in slabovidne. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* je opremljena tudi z avdiovodniki in taktili za slepe in slabovidne, *Virtualni grad* pa s podnapisi v trinajstih svetovnih jezikih in v slovenščini za gluhe; stalno postavitev *Kaznilnica* smo naglušnim in gluhim približali z informacijsko-doživljajskim sklopom razstave. Senzorno oviranim je večinoma prilagojena tudi stalna postavitev *Lutkovni muzej* (taktili, avdiovodenje). Vsebine na sistemu avdiovodenja po razstavi *Slovenska zgodovina*, po *Lutkovnem muzeju* in po Ljubljanskem gradu so prilagojene tudi ljudem z okvaro sluha, saj je avdiovodenje opremljeno s sistemom indukcijske zanke. Na Ljubljanskem gradu si prizadevamo, da bi vsem obiskovalcem zagotovili čim boljšo dostopnost, zato se glede na možnosti objekta odločamo za ukrepe, ki so inovativni in vključujejo pametne rešitve.

V izvedbo investicij obnove prireditvenih prostorov in spremljajoče infrastrukture kar največ vključujemo rešitve, ki povečujejo dostopnost prostorov in vsebin gibalno in senzorno oviranim osebam.

Ker tirna vzpenjača deluje vse dni v letu, se dostopnost grajskega poslopja in njegove okolice povečuje; vzpenjača prav tako omogoča lažji dostop gibalno oviranim in osebam s posebnimi potrebami. Njeno obratovanje zaradi majhnega ogljičnega odtisa ne škoduje okolju.

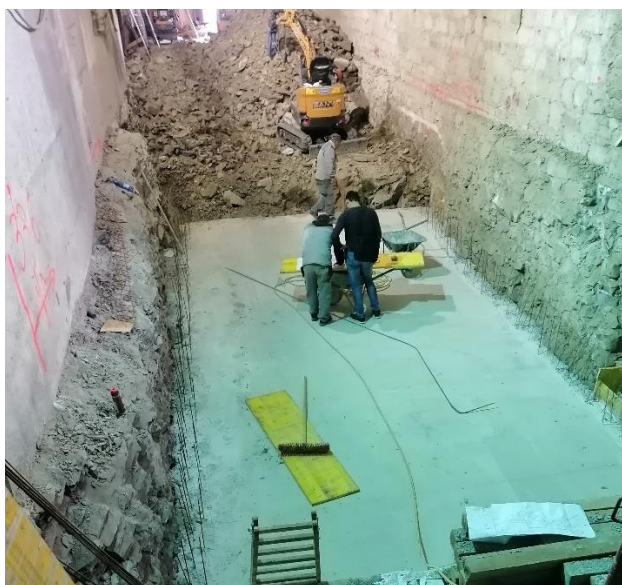
Ljubljanski grad je za javnost odprt vse dni v letu, obiskovalcem je tako v vseh letnih časih na voljo raznovrstna kulturno-umetniška in turistična ponudba. Prizadevamo si, da bi bila ta namenjena vsem starostnim skupinam, domačim in tujim obiskovalcem, ljudem z različnimi zanimanji in pričakovanji v zvezi z obiskom.

5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE TER OBRATOVANJE IN NAKUP OPREME

5.1 Investicije

S Pogodbo o financiranju investicij javnega zavoda na področju kulture za leto 2022 smo od ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana prejeli sredstva v višini 650.000 EUR za izvedbo:

- 1. Obnova Kazemat, II. faza:** V letu 2022 smo začeli izvedbo gradbeno-obrtniških del obnove Kazemat, dvorane, ki bo po svoji obnovi skupaj s pomožnimi prostori omogočala različne kulturne programe, tudi najzahtevnejše, saj bo opremljena z multimedijско opremo in klimatizacijo, ki bo omogočala organizacijo razstav najboljčutljivejših slikarskih in kiparskih del ter občutljivih muzejskih eksponatov. Dokončna obnova prostora, postavitve inštalacij in ureditev večnamenske dvorane bodo na Ljubljanskem gradu pomenile pomembno pridobitev, saj bo imel prostor zaradi svoje prvinskosti in oblike posebno naravo.

Dela pri obnovi Kazemat

5.2 Obratovanje ter tekoče in investicijsko vzdrževanje

S pogodbo o financiranju javnega zavoda za leto 2022 smo za financiranje tekočega vzdrževanja in obratovanja prejeli 440.000 EUR. Na tem področju je odprava pomanjkljivosti potekala v lastni režiji

ali skupaj z zunanjimi pogodbenimi sodelavci. Dnevno so se opravili obhodi vseh notranjih in zunanjih površin gradu in Hostla Celice. Izvajala so se popravila in redno vzdrževanje stavb, prostorov, opreme ter zunanje okolice. Preverjala so se delovanje, vzdrževanje in izvajanje popravil na ogrevalnih, klimatskih in vodovodnih inštalacijah. Skrbelo se je za zalogo rezervnih delov, orodja in potrošnega materiala.

Na področju investicijskega vzdrževanja in večjih vzdrževalnih del smo v letu 2022 izpeljali naslednja večja dela:

- zamenjava kamnitih površin rešetk in plošč ter sanacija meteorne kanalizacije na Grajskem dvorišču,
- ureditev odvodnjavanja pri pitniku na Grajskem dvorišču,
- zamenjava inoksnih obrob in odtočnih kanalov v Spodnjem lapidariju,
- sanacija zamakanja na Razglednem stolpu in izvedba tesnjenja in sanacije zapiranja oken na zgornji galeriji,
- pleskanje prostora med Virtualnim gradom in Razglednim stolpom,
- osvetlitev prostora Plemiške ječe,
- čiščenje fasade,
- obnova podstavka makete za slabovidne na Grajskem dvorišču,
- izdelava stopnic iz poročnih dvoran do strojnice,
- montaža hladilca – dograditev hladilca v klimat v Skalni dvorani,
- menjava motorja za neposredni prenos na klimatu na Grajskem gledališču in v Zgornjem lapidariju,
- predelava nape (iz ogrevanja na hlajenje) v kuhinji restavracija Strelec,
- IT-paneli za ogrevanje v prostorih uprave,
- zamenjava travne ruše na Grajskem dvorišču,
- sanacija pomožnega prostora - Virtualni grad,
- sanacija parketa v grajskih prostorih,
- zasteklitev obokov nad vhodom v Grajsko kavarno,
- obnova klopi v Grajskem vinogradu,
- nadstrešek na letnem vrtu, ki bo pokrtil oder za glasbenike in bo v hladnejšem delu sezone opremljen z grelniki v Hostlu Celica,
- obnova zidu na letnem vrtu v Hostlu Celica,
- beljenje ter druga sprotne popravila in zamenjava opreme v Hostlu Celica.

5.3 Nakup opreme

Na področju tehnične podpore prireditvam je bil z namenom dopolnitve obstoječe in z namenom zamenjave dotrajane opreme med letom opravljen nakup na področjih zvočne (vhodno-izhodne digitalne vezalne in merilne enote) in scenske opreme, ki smo jo dopolnili z dodatki za aluminijsko odrsko konstrukcijo. Navedena tehnična oprema nam omogoča nemoteno izvedbo trženjskih in kulturno-umetniških prireditev.

Na področju vzdrževanja, čiščenja in urejanja okolice smo dobavili baterijsko kosilnico, baterijski pihalnik, žago za kovino, udarni vrtalnik in sesalce. Dobavili smo tudi opremo za pomožni prostor v Virtualnem gradu.

Na objektu Hostel Celica smo zamenjali dotrajano opremo na letnem vrtu in tiskane table za oglaševanje zamenjali za digitalne zaslone.

5.4 Informacijska tehnologija

V letu 2022 smo na področju informacijske tehnologije izvedli nabavo dodatne računalniške opreme in licenc za računalniške programe. Izvedli smo menjavo glavnega usmerjevalnika ter s tem implementacijo novega požarnega zidu, kar nam zagotavlja večjo varnost in možnost podrobnejše analitike prometa ter analitike poizkusov vdora v omrežje. Na vseh nivojih infrastrukture smo dvignili interno hitrost prenosa podatkov na 10Gbps.

Dodatno smo razširili brezžično omrežje za zaposlene in s signalom pokrili tudi težje dostopnejše točke na Ljubljanskem gradu. V strežniški sobi smo za ta namen implementirali novo namensko pametno stikalo.

Tako na razstavi Slovenska zgodovina kot v Lutkovnem muzeju so zamenjani vsi zaslone na dotik, delovne postaje pa so zamenjane z RPi-enotami.

V tem letu se je nadaljeval projekt implementacije elektronske kontrole pristopa, s katero je opremljena že večina vrat. Poleg tega smo na ta medij združili tudi evidenco delovnega časa, projekt pa je predviden za zaključek leta 2024.

6. ANALIZA KADROVANJA

VIR FINANCIRANJA		Število zaposlenih na dan 1. 1. 2022	Število zaposlenih na dan 30. 6. 2022	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022	Število zaposlenih na dan 1. 1. 2023
1.	Državni proračun				
2.	Proračun občine	19,84	19,84	19,84	19,84
3.	ZZZS in ZPIZ				
4.	Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (takse, pristojbine, koncesnine, ...)				
5.	Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	49,16	48,16	50,16	50,16
6.	Nejavna sredstva za opravljanje javne službe in sredstva prejetih donacij				
7.	Sredstva EU ali dr. mednarodnih virov vključno s sredstvi sofin. iz državnega proračuna				
8.	Sredstva za financiranje javnih del				
9.	Sredstva ZZZS za zdravnike ...ter sredstev za projekte in programe, namenjenih za internac. in kakovost v izobraževanju in znanosti				
10.	Sredstva za zaposlene na podlagi Zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda				
	SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH (od 1. do 10. točke)	69	68	70	70
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 1, 2, 3 in 4	19,84	19,84	19,84	19,84
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 5, 6, 7, 8, 9 in 10	49,16	48,16	50,16	50,16

Na dan 31. 12. 2022 je bilo v zavodu 70 redno zaposlenih, od tega:

- 68 zaposlenih za nedoločen čas;
- 1 zaposleni za določen čas zaradi začasno povečanega obsega dela;
- direktorica zavoda, ki je vezana na mandat.

Kadrovski načrt za leto 2022 je bil narejen na podlagi obstoječih, optimiziranih delovnih procesov zavoda, analize stanja delovnih ur in analize stanja organizacije dela in sistemiziranih delovnih mest ter glavnih in podpornih procesov zavoda. Leto 2022 je tudi leto, ko so se razmere na trgu dela

spremenile in kadrovske načrti niso bili v celoti doseženi zaradi nekonkurenčnosti plač v javnem sektorju.

Da bi se delovni procesi nemoteno izvajali, smo v aprilu zaposlili dodatno sobarico v Hostlu Celica ter v juniju okrepili ekipo tehnične podpore programom z zvokovnim tehnikom. Zaradi zaključka delovnega razmerja vodje Hostla Celica smo izvedli optimizacijo delovnih procesov in reorganizacijo dela Hostla Celica – službe za hotelske namestitve in gostinstvo. Zaposlena strokovna delavca Hostla smo premestili na delovna mesta z večjim obsegom delovnih nalog in odgovornosti (na delovni mesti vodje Hostla Celica in koordinatorja recepcije), obenem pa zaposlili dva strokovna delavca Hostla, enega za določen čas enega leta zaradi začasno povečanega obsega dela. Zaradi reorganizacije dela smo prepoznali potrebo po stalnem vzdrževanju stavbe, zato smo namesto zasedb dveh predvidenih delovnih mest izvedli zaposlitev oskrbnika Hostla Celica.

Zaradi nepredvidene smrti sodelavke in po letu 2021 povečanega zanimanja in izvajanja komercialnih dogodkov smo izvedli nadomestni zaposlitvi na delovnem mestu strokovni sodelavec za trženje. Zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti smo izvedli nadomestni zaposlitvi čistilke (februar 2022) in gospodinjca (oktober 2022).

Spremenjene okoliščine na trgu dela so v letu 2022 pomenile izziv na kadrovskem področju pri pridobivanju novih delavcev, kar se pričakuje tudi v nadaljnjih letih. V letu 2022 smo štirikrat objavili razpis za prosto delovno mesto tehnični delavec II – strojnik za zaposlitev v službi za obratovanje tirne vzpenjače, a nismo pridobili ustreznega kandidata. Štirikrat smo objavili tudi razpis za prosto delovno mesto mojster luči in bili šele na zadnjem razpisu uspešni ter bomo ekipo tehnične podpore programom okrepili predvidoma marca 2023. Zaradi zaključka delovnega razmerja sodelavca na delovnem mestu glavni vzdrževalec smo razpis za to delovno mesto objavili dvakrat in ga bomo predvidoma zapolnili februarja 2023.

6.1 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu

Program strokovnih izobraževanj za leto 2022 smo izvedli v skladu s strategijo zavoda in načrtom strokovnih izobraževanj. Na podlagi preteklih dveh let ukrepov in omejitev so se na področju izvajanja izobraževanj v veliki meri ohranila izobraževanja na daljavo oziroma prek spleta. Prav tako smo se udeleževali strokovnih izobraževanj v živo. Za strokovna izobraževanja so bili podlaga redni

letni razgovori z zaposlenimi, analiza opravljenih izobraževanj in upoštevanje želja zaposlenih po osebni in poslovni rasti.

Zaposlene smo v letu 2022 napotili na strokovna izobraževanja in usposabljanja s posameznih področij dela. Na področjih trženja, turizma, odnosov z javnostmi in namestitvenih dejavnosti smo se udeležili: 31. slovenskega oglaševalskega festivala, Dnevov slovenskega turizma, Svetovne turistične borze WTM London 2022, Biennale Art 2022, Golden Drum festivala, letne konference Europe's Famous Hostels in letne Hostelworld konference, E.commerce Jam konference, konference DiggIt, 27. marketinške konference (SMK), Dneva PR, šole digitalnega marketinga, Poročnega sejma Brdo in mednarodnega magic salsa festivala, IAB akademije, Lusofona Summer School ter seminarjev: Labelscape Project delavnice, Google analitike, Kako izboljšati spletno prodajo, uporabe družabnega omrežja LinkedIn, Prihodkovnega managementa v hotelirstvu ter seminarja s področja novitet na področju varstva potrošnikov. Zaposlene smo napotili tudi na posebno usposabljanje mentorjev za študente in dijake.

Na kulturno-umetniškem področju smo se udeležili konference Ment, Kulturnega bazarja in 15. regijske pripovedovalske delavnice JSKD OI Trebnje – Pravljične pokrajine z Ireno Cerar: Škratji paradiz, si ogledali sejem Frieze; na področju tehnične podpore programom pa smo zaposlenega napotili na opravljanje nacionalne poklicne kvalifikacije »oblikovalec zvoka«.

Zaposlene v službi za obratovanje tirne vzpenjače smo napotili na strokovni seminar za vodje obratovanja in sodne izvedence na žičniških napravah in smučiščih, srečanje članov TZS in seje tehnične komisije, na usposabljanje mentorjev za dijake in študente, na izpit za pooblaščenega inženirja s področja strojništva ter na 28. redno skupščino ZSŽ-GIZ.

Na področju finančnega, splošnega in kadrovskega poslovanja smo se udeležili F.e.e.l. Akademije za povečanje čustvene inteligence, Predstavitve certificiranja DPP in novosti, povezane z njimi, tim za usklajevanje ukrepov pa smo napotili tudi na izobraževanje za notranje svetovalce DPP. Udeležili smo se tudi: Dnevov poslovnih sekretark in sekretarjev 2022, konference Delovno pravo v praksi, konference Prožna odpornost podjetij in vloga družbene odgovornosti, šole o integriteti, 9. jesenskega srečanja računovodij v javnem sektorju ter seminarjev: Obračun DDPO določenih uporabnikov, Priprava računovodskega poročila za leto 2021 v javnem sektorju, Pravila sodobnega bontona in vrhunskega poslovnega protokola, S pravilno pisno komunikacijo do poslovne odličnosti, Minimalna

plača – posebnosti pri obračunu s primeri, Usmeritve za opravljanje tržne dejavnosti, Obdavčitev električnih vozil.

Na področju investicij in investicijskega vzdrževanja smo se udeležili Industrijskega sejma Celje, seminarja ZJN-3B ter spremenjeno zunanje poročanje evidenčnih naročil, šole javnega naročanja za naročnike, tradicionalnega 25. posveta Dnevi javnih naročil, usposabljanja s področja elektrotehnike, energetike in elektronike, Upravljanja z energijo v javnem sektorju (energetski pregled in knjigovodstvo ter poročanje in vodenje projektov), poslovne konference investicijskih priložnosti v Sloveniji.

Velik pomen smo v letu 2022 namenili trajnostno naravnanim in okoljsko prijaznim strokovnim izobraževanjem, in sicer smo se udeležili naslednjih delavnic in seminarjev: Digitalni preboj za večjo in trajnostno vrednost slovenskega turizma, Odgovorno ravnanje z odpadki na podlagi zakona o varstvu okolja (ZVO-2), Okoljsko, zeleno in trajnostno označevanje, Kako do doživetja Slovenia Green, delavnice o pomenu in pridobivanju trajnostnih certifikatov, zelenih praks in trajnostnem poslovanju, Podnebne spremembe in trajnostni razvoj slovenskega turizma, Na poti k digitalni preobrazbi turizma, Ekodizajn v krožnem gospodarstvu in zeleni prehod slovenskega turizma, ter se kot prejemnik zelenega ključa udeležili 1. srečanja dobitnikov programa Zeleni ključ.

V zavodu smo z namenom krepitev medsebojnih odnosov in dobre komunikacije že v letu 2021 zaradi primanjkljaja na področju medsebojne komunikacije organizirali delavnice na temo poslovne in medsebojne komunikacije za vse zaposlene, ki so bile izvedene v jesenskem času. V sklopu delavnic smo za vodje služb in nekatere strokovne sodelavce pripravili tudi individualna izobraževanja oziroma »coaching«, ki smo jih izvajali tudi še v letu 2022. Za vse zaposlene smo organizirali strokovno izobraževanje na temo »Gostoljubnosti« in »Prijazno je biti prijazen«, s katerim smo zaposlene opolnomočili o pomembnosti prijazne komunikacije, obrazne in telesne mimike. Izvedli smo tudi tečaje tujih in slovenskega jezika z namenom zagotoviti zaposlenim lažjo komunikacijo z našimi obiskovalci (angleščina, španščina). Da bi izboljšali praktična računalniška znanja, smo organizirali tečaje osnovnega in naprednega Excela in Worda, ki bodo zaposlenim skrajšala čas priprave analiz in drugih statističnih podatkov. Za vodje in nekatere druge strokovne sodelavce smo izvedli tudi izobraževanje »Vodenje manjših skupin« ter komunikacijsko delavnico za službo za trženje »Učinkovita komunikacija s strankami«. V juniju smo za vse zaposlene organizirali športno druženje, kjer smo se pomerili v različnih športih ter hkrati preživeli čas skupaj zunaj delovnih obveznosti, zavod pa je podprl tudi interne teambuildinge posameznih služb.

Dogodek	Število izobraževanj	Število udeležencev
Izobraževalne delavnice (ID)	14	116
Seminarji in tečaji (ST)	39	89
Strokovne konference in simpoziji (SK)	16	23
Sejmi na področju turizma, kulture, tehnične opreme (S)	5	8
Posebna in specializirana usposabljanja (PSU)	18	18
Druga strokovna izpopolnjevanja (DR)	7	9

Tabela 2: Strokovna izobraževanja glede na vrsto izobraževanja

Na področju varnosti in zdravja pri delu smo v letu 2022 organizirali usposabljanja za varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požari. V marcu smo organizirali usposabljanje oseb za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacije. Zaposlene smo napotili tudi na usposabljanje iz temeljnih postopkov oživljanja ter na intenzivni deseturni tečaj prve pomoči.

Dogodek	Število usposabljanj	Število udeležencev
Vaje evakuacije	0	0
Prikaz reševanja iz tirne vzpenjače	0	0
Usposabljanje oseb, odgovornih za gašenje začetnih požarov in izvajanja evakuacije	1	8
Varnost pri delu in varstvo pred požari	5	25
Usposabljanje za temeljne postopke oživljanja (TPO) in AED	2	35
10-urni tečaj prve pomoči	2	9
Usposabljanje za primer padca z višine	0	0

Tabela 3: Usposabljanja s področja varnosti in zdravja pri delu

6.2 Promocija zdravja na delovnem mestu

V okviru sprejetih smernic in Načrta za promocijo zdravja na delovnem mestu smo v letu 2022 organizirali dejavnosti, ki so zaposlenim pomagale krepiti zdrav življenjski slog, jih spodbujale k zdravemu načinu prehranjevanja (zagotavljanje košarice sadja vsak mesec) in k športnim aktivnostim (različne vrste rekreacije zaposlenih). Na delovnih mestih, kjer narava dela to dopušča, smo

omogočali občasno opravljanje dela na domu in gibljiv delovni čas. Zaposlene smo tudi spodbujali k udeležbi na športnih prireditvah in k izobraževanju o zdravem življenjskem slogu ter jih seznanjali z različnimi tehnikami razgibavanja in sproščanja na delovnem mestu.

V sklopu akcije MOL za čisto Ljubljano smo marca in maja 2022 očistili okolico Ljubljanskega gradu, Grajskega griča in Hostla Celica. Za zaposlene smo organizirali brezplačno vadbo pilatesa v prostorih Ljubljanskega gradu ter jim omogočali brezplačno udeležbo na različnih vrstah vadb (nogomet, plavanje, tenis). Zaposlene smo opozarjali na odgovorno ravnanje pri preprečevanju širjenja okužb in dosledno upoštevanje preventivnih ukrepov (nošenje zaščitnih mask, skrb za higieno rok in kašlja, skrbno prezračevanje prostorov, upoštevanje varne medosebne razdalje) ter jih sproti obveščali o tudi različnih, za zdravje pomembnih temah (vročina, uporaba krem za sončenje, zadostno pitje vode idr.). V jesenskem času so zaposleni v sklopu promocije zdravja na delovnem mestu imeli možnost udeležbe na ljubljanskem maratonu, v zimskem času pa smo zaposlene spodbujali k dobrodelnemu darovanju krvi. Zaposlene smo spodbujali k aktivnemu preživljanju prostega časa ter jih v e-poštnih sporočilih nagovarjali in spodbujali k zdravemu načinu življenja (prehranjevanje, gibanje, skrb za lastno zdravje, aktivni odmori med delom idr.). Zaposlenim smo kot preventivno zaščito omogočili tudi cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu.

Marca 2022 je zavod pridobil osnovni certifikat Družini prijazno podjetje. S certifikatom in izbranimi ukrepi smo v zavodu prepoznali pomembnost usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja, se zavezali k skrbi za zadovoljstvo zaposlenih v delovnem okolju in s tem h krepitvi pripadnosti, produktivnosti in motivacije zaposlenih.

7. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2022

7.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2022

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2022 realiziral za 6.605.839 EUR prihodkov. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe znašajo 5.557.713 EUR in predstavljajo 84,13 % celotnih prihodkov. Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 1.048.126 EUR in predstavljajo 15,87 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov iz sredstev ustanovitelja: 1.399.970 EUR
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 4.157.743 EUR

V poslovnem letu 2022 so bila v okviru osnovnega financiranja in dodatnih odločb o financiranju Mestne občine Ljubljana Javnemu zavodu Ljubljanski grad dodeljena sredstva v znesku 1.399.970 EUR. Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela v zavodu v višini 700.000 EUR, del materialnih stroškov delovanja zavoda v višini 440.000 EUR, del programskih stroškov v višini 210.000 EUR ter del za izvajanje investicij ter investicijskega vzdrževanja v višini 49.970 EUR.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 40.805 EUR. Predstavljajo prejeta sredstva s strani Zavoda za zaposlovanje za čakanje na delo in višjo silo, refundacije iz naslova COVID-19 in subvencijo za prejeta sredstva iz naslova žičniških naprav-tirna vzpenjača.

Nejavni prihodki za izvajanje dejavnosti javnih služb v znesku 4.116.938 EUR. Glavnino teh prihodkov predstavljajo vstopnine za Virtualni grad, Razgledni stolp, stalno razstavo Slovenske zgodovine, vožnjo s tirno vzpenjačo ter prihodki iz naslova najemnin. Med nejavne prihodke za izvajanje dejavnosti se uvrščajo tudi prejeta sredstva iz naslova donacij v višini 5.000 EUR ter zavarovalne odškodnine v znesku 66.628 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2022 se je iz naslova tržne dejavnosti ustvarilo 1.048.126 EUR prihodkov. Ti prihodki zajemajo prihodke od tržnih najemov opreme in ter prefakturiranje stroškov (232.268 EUR), prodaja artiklov (133.629 EUR), hotelskih (487.674 EUR) in gostinskih ter drugih storitev (194.555 EUR).

7.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2022

Leto 2022 je bilo za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad še okrnjeno zaradi epidemije koronavirusa, kar se je poznalo na ustvarjenih prihodkih.

Prihodki iz sredstev ustanovitelja po pogodbi o financiranju in dodatnem aneksu so bili v letu 2022 v znesku 1.399.970 EUR. Ustanovitelj je z aneksom dodatno sofinanciral del plač zaposlenih in pokrtil dodaten del tekočih stroškov obratovanja in programa.

7.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2022

Celotni odhodki so v letu 2022 znašali 6.277.169 EUR.

Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 5.280.983 EUR in predstavljajo 84,13 % celotnih odhodkov. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 996.186 EUR.

V poslovnem letu 2022 je strošek dela znašal 2.100.446 EUR.

Stroški materiala so v letu 2022 znašali 947.741 EUR. Največji del stroškov predstavljajo energije ter stroški materiala za dejavnost. Stroški storitev so bili v letu 2022 2.883.564 EUR.

Strošek amortizacije je znašal 185.962 EUR in drugi stroški v znesku 19.014 EUR. Nabavna vrednost prodanega blaga za leto 2022 znaša 137.432 EUR.

7.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2022

V letu 2022 smo stroške poslovanja skozi celo leto intenzivno spremljali, saj je zaradi epidemije koronavirusa bila situacija še vedno nepredvidljiva. Stroške smo racionalizirali in varčevali na vseh področjih poslovanja.

Javni zavod LJUBLJANSKI GRAD

Odgovorna oseba in funkcija:

Direktorica

Mateja AVBELJ VALENTAN

Kontaktna telefonska št. odgovorne osebe: 01/306-42-30

www.ljubljanskigrad.si, E-mail: tajnistvo@ljublanskigrad.si

REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2022

Prihodki in odhodki določenih uporabnikov za obdobje v EUR

AOP		Finančni načrt 2022	Realizacija 2022	Indeks REAL. 2022/ FN 2022
401	L SKUPAJ PRIHODKI (1.+ 2.)	8.407.500	6.605.839	78,57
402	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	7.602.500	5.557.713	73,10
403	A. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	5.387.500	1.440.775	26,74
404	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	50.000	40.805	81,61
	1. MK			
	1.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)			
	1.2. Sredstva za splošne stroške delovanja			
	1.3. Sredstva za programske materialne stroške			
	1.4. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	1.5. Sredstva za investicije			
	Skupaj 1.	0	0	0,00
	2. DRUGA MINISTRSTVA			
	2.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)			
	2.2. Sredstva za izdatke za blago in storitve			
	2.3. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	2.4. Sredstva za projekte			
	2.5. Sredstva za štipendije			
	2.6. Sredstva za Timo vzpenjačo-razpis	25.000	13.500	54,00
	Skupaj 2.	25.000	13.500	0,00
	3. DRUGI PRIHODKI IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA :	25.000	27.305	109,22
	3.1. Sredstva za javna dela, ki jih prispeva Zavod za zaposlovanje	25.000	905	3,62
	3.2. Drugi prihodki (COVID-ZAVOD.ZA ZAP.)		26.400	
407	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	5.337.500	1.399.970	26,23
	b.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)	860.000	700.000	81,40
	b.2. Sredstva za izdatke za blago in storitve	798.500	440.000	55,10
	b.3. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	b.4. Sredstva za projekte	229.000	210.000	91,70
	b.5. Sredstva za COVID			
	b.6. Sredstva za investicije	3.400.000		
	b.7. Sredstva za Timo vzpenjačo	50.000	49.970	99,94
410	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja			
413	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij			
418	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij			
419	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije			
420	B. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	2.215.000	4.116.938	185,87
421	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe:	2.185.000	3.974.666	181,91
	* vstopnine(VG,Stolp,stalna razstava slovenske zgodovine)	1.166.000	2.056.582	176,38
	* vstopnine TV	350.000	966.388	276,11
	* vstopnine(gl.program,delavnice,film,kombinirane karte)	105.000	222.509	211,91
	* prodaja CD plošč, maskot, lutk, povezanih z javno službo			
	* oddaja prostorov	414.000	651.595	157,39
	* kotizacije za seminarje in strokovna srečanja			
	* članarine, sposojnine			
	* snemanja in koprodukcije			
	* sredstva sponzorjev za javno službo	150.000	77.592	51,73
	*			

422	2. Prejete obresti		3.032	
423	3. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend			
424	4. Drugi tekoči prihodki(drugo,odškodnine zav.)		134.240	
425	5. Kapitalski prihodki			
	6. Prejete donacije:	30.000	5.000	16,67
426	* domače	30.000	5.000	16,67
427	* tuje			
428	* za odpravo posledic naravnih nesreč			
429	7. Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU			
430	8. Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij			
431	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	805.000	1.048.126	130,20
432	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (navedite):	805.000	1.048.126	130,20
	* najemina bazna postaja		1.849	
	* uporaba opreme	30.000	100.867	336,22
	* prefakturiranje prihodkov(prireditve,poroke)	140.000	131.401	93,86
	* prodaja artiklov	65.000	132.630	204,05
	* drugi prihodki			
	* Hostel Celica	570.000	681.379	119,54
433	* sponzorstvo			
434	3. Prihodki od najemnin, zakupnin, drugi prihodki od premoženja			
435	4. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend			
436	5. Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz javne službe (navedite)			
437	II. SKUPAJ ODHODKI (1. + 2.)	8.407.500	6.277.169	74,66
438	I. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	7.802.500	5.662.648	72,57
	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	1.580.000	1.767.105	111,84
	I. ZAPOSLENI, KLJIH FINANCIRA MOL			
	a. Plače in dodatki	480.000	470.008	97,92
	b. Regres za letni dopust	25.000	25.527	102,11
	c. Povračila in nadomestila	40.000	31.579	78,95
	d. Sredstva za delovno uspešnost	30.000	68.616	228,72
	e. Sredstva za nadurno delo	10.000	3.439	34,39
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči)		5.535	
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	520.000	542.063	104,24
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	65.000	62.641	96,37
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	85.000	97.120	114,26
	Skupaj 1.	670.000	701.824	104,75
	2. ZAPOSLENI, KISO FINANCIRANI IZ DRUGIH VIROV (druga ministrstva, lastni prihodki, javna dela)			
	navedite vir:			
	a. Plače in dodatki	580.000	664.571	114,58
	b. Regres za letni dopust	55.000	63.198	114,90
	c. Povračila in nadomestila	50.000	76.329	152,66
	d. Sredstva za delovno uspešnost	90.000	92.136	102,37
	e. Sredstva za nadurno delo	5.000	7.280	145,60
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči)		1.274	
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	675.000	763.987	113,18
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	105.000	140.800	134,10
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	130.000	160.494	123,46
	Skupaj 2.	910.000	1.065.281	117,06

453	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	2.822.500	3.128.281	110,83
	(Priloga C)			
	C.1. Splošni stroški delovanja	2.154.797	2.490.141	115,56
	C.2. Programski materialni stroški	582.526	481.690	82,69
	C.3. Drugi stroški in amortizacija	85.177	156.450	183,68
464	D. + E. PLAČILA DOMAČIH IN TUJIH OBRESTI			
465				
466	F. SUBVENCJE			
467	G. TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPOD.			
468	H. TRANSFERI NEPROF. ORG. IN USTANOVAM			
469	I. DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERJI			
470	J. INVESTICIJSKI ODHODKI	3.400.000	767.261	22,57
481	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	605.000	614.522	101,57
482	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM			
483		320.000	333.341	104,17
484	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	285.000	281.181	98,66
485	III / 1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	0	328.670	0,00
486	III / 2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	0	0	0,00
500	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN NALOŽB			
512	V. DANA POSOJILA IN NALOŽBE			
524	VI/1. PREJETA MINUS DANA POSOJILA	0	0	0,00
525	VI/2. DANA MINUS PREJETA POSOJILA	0	0	0,00
550	VII. ZADOLŽEVANJE			
560	VIII. ODPLAČILA DOLGA			
570	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE	0	0	0,00
571	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA	0	0	0,00
572	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	0	328.670	0,00
573	X/2 ZMANJSANJE SREDSTEV NA RAČUNIH			0,00
	Dodatek:			
	Po navodilih Zveze računovodij teh sredstev evidenčno ne izkazujete refundirana sredstva ZZS (boleznine)	40.000	43.236	39.559
	Datum: 10. 2. 2023			
	Pripravil: Tanja PLOJ		Odgovorna oseba: Mateja AVBELJ VALENTAN	
	Funkcija: Vodja finančno računovodske službe		Funkcija: DIREKTORICA	
	Podpis:		Podpis:	
	Telefon: 031 502 980			

RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022

1. ZAKONODAJA, KI JE BILA UPOŠTEVANA PRI VODENJU POSLOVNIH KNJIG

1.1 Zakonske in druge pravne podlage

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2022 izvajal svojo dejavnost na podlagi zakonov in drugih predpisov, od katerih pomembnejše, ki so se uporabljali pri vodenju poslovnih knjig, in smo jih tudi upoštevali pri pripravi zaključnega poročila, navajamo v nadaljevanju:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94, 8/96, 31/00, 36/00, 127/06),
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-upb, 14/13-popr., 101/13, 55/15-ZFisP, 96/15-ZIPRS11617 in 13/18),
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02, 114/06) v povezavi s Slovenskimi računovodskimi standardi in Mednarodnimi računovodskimi standardi,
- Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 57/12),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06 – ZUE, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13 94/14, 100/15, 84/16, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13, 100/15),
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 108/13),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11, 86/16),

- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07, 102/10),
- Pravilnik o vodenju registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Ur.l. RS, št. 25/17),
- Pravilnik o računovodstvu.

2. POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA

2.1 Sredstva

2.1.1 Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Javni zavod Ljubljanski grad uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja in amortizacijske stopnje skladne s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Zavod je v preteklih letih osnovna sredstva delno nabavljal iz tekočih prihodkov, amortiziral v breme poslovnega rezultata pa le del iz javnih sredstev, posledično so sredstva v upravljanju večja od obveznosti do za sredstva dana v upravljanje. Razlika se bo zmanjševala postopoma s priznanjem dela amortizacije, ki je evidentno pokrit v ceni storitev oziroma upošteva tudi delež gospodarske dejavnosti.

Stanje dolgoročnih sredstev na 31. 12. 2022:

a) Materialne pravice (88.273 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
STANJE 31. 12. 2022	210.758 €	122.485 €	88.273 €

Stanje se nanaša na licence za računalniško programsko opremo in na pravice za blagovno znamko Hostel Celica.

b) Nepremičnine (17.436.926 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
--	-------------------------	--------------------------	-------------------------

STANJE 31. 12. 2022	26.643.135 €	9.206.209 €	17.436.926 €
----------------------------	---------------------	--------------------	---------------------

V letu 2022 je zavod izvedel investicije v obnovo Kazemat. Posledično se je ob aktivaciji povečala nabavna vrednost nepremičnin.

c) Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva (552.715 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
STANJE 31. 12. 2022	3.123.591 €	2.570.876 €	552.715 €

Med opremo zavod izkazuje računalniško in drugo opremo za opravljanje dejavnosti, pohištvo, drobní inventar, večletne nasade.

2.1.2 Kratkoročna sredstva in kratkoročne časovne razmejitve

a) Denarna sredstva v blagajni in takoj unovčljive vrednotnice (75.578 EUR)

Denarnih sredstev v blagajni je bilo na dan 31. 12. 2022 za 75.578 EUR. Od tega je bilo v blagajni ter pomožni blagajni 14.447 EUR sredstev. Ostala sredstva v višini 61.131 EUR so predstavljala denar na poti (pologi v januarju 2023).

b) Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah (374.956 EUR)

Denarna sredstva so na podračunu EZR pri UJP na dan 31. 12. 2022 znašala 374.956 EUR.

c) Kratkoročne terjatve do kupcev (92.557 EUR)

Kratkoročne terjatve do kupcev znašajo 92.557 EUR. Stanje odprtih terjatev na dan 31. 12. 2022 predstavlja 1,40 % celotnega prihodka v letu 2022.

Terjatve se praviloma poravnavaajo tekoče, v skladu s pogodbenimi roki oziroma plačilnimi pogoji zavoda. Terjatve, za katere se predvideva, da ne bodo poravnane v roku ali niso poravnane v roku, zavod izkazuje na posebnem analitičnem kontu kot dvomljive ali sporne terjatve. Za terjatve, ki niso poravnane ob roku zapadlosti, se pripravijo in pošljejo opomini oziroma se izvede postopek izterjave.

d) Dani predujmi in varščine - konti skupine 13 (AOP 016)

Dani predujmi in varščine na dan 31. 12. 2022 znašajo 56.157 EUR in predstavljajo predujme za naročeno opremo, ki pa bo dobavljena v letu 2023.

e) Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (819.836 EUR)

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo na dan 31. 12. 2022 819.836 EUR. Največjo terjatev v znesku 671.488 EUR predstavlja terjatev do ustanovitelja za investicijo. Terjatev bo plačana v začetku leta 2023.

f) Kratkoročne terjatve iz financiranja (0 EUR)

Na dan 31. 12. 2022 zavod ne izkazuje kratkoročnih terjatev iz financiranja.

g) Druge kratkoročne terjatve (66.493 EUR)

Druge kratkoročne terjatve na dan 31. 12. 2022 znašajo 66.493 EUR, od tega jih v znesku 7.191 EUR predstavlja terjatve do Zavoda za zdravstveno zavarovanje iz naslova nege, bolniške nad 30 dni, 53.979 EUR pa terjatev iz naslova plačilnih kartic in terjatve iz provizije prodaje kooperantov.

h) Aktivne časovne razmejitve (7.880 EUR)

Na dan 31. 12. 2022 zavod izkazuje 7.880 EUR aktivnih časovnih razmejitev. Znesek predstavlja kratkoročno odložene odhodke, ki se nanašajo na leto 2023.

2.1.3 Zaloge (94.299 EUR)

Zaloge predstavljajo trgovsko blago, ki se prodaja v grajski trgovini in gostinskega materiala v Hostlu Celica.

Zaloge blaga se izvirno vrednotijo po nabavni ceni, ki je sestavljena iz nakupne cene, povečane za dajatve in druge neposredne stroške ter zmanjšana za dobljene popuste.

Zaloge so bile usklajene z dejanskim stanjem z rednim letnim popisom.

2.2 Obveznosti do virov sredstev

2.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

- a) Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine (35.553 EUR)

Javni zavod na dan 31. 12. 2022 izkazuje stanja kratkoročnih obveznosti za prejete predujme kupcev v znesku 35.553 EUR in predstavlja plačila za storitve, ki bodo realizirane v letu 2023.

- b) Kratkoročne obveznosti do zaposlenih (183.355 EUR)

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih na dan 31. 12. 2022 znašajo 183.355 EUR in se nanašajo na obveznost za izplačilo plač za mesec december 2022. Obveznost do zaposlenih je bila v celoti poravnana januarja 2023.

- c) Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev (420.329 EUR)

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na dan 31. 12. 2022 znašajo 420.329 EUR. Obveznosti do dobaviteljev poravnavamo v zakonsko predpisanih rokih.

- d) Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja (101.671 EUR)

Druge kratkoročne obveznosti na 31. 12. 2022 znašajo 101.671 EUR in se nanašajo na obveznost za DDV (71.141 EUR), obveznost za plačilo davka od dohodka za leto 2022 v znesku 24.439 EUR in obveznost iz podjemnih in avtorskih pogodb.

- e) Kratkoročne obveznosti do proračunskih uporabnikov (6.181 EUR)

Na 31. 12. 2022 smo imeli za 6.181 EUR obveznosti do proračunskih uporabnikov, vse ne zapadle.

- f) Kratkoročne obveznosti iz financiranja

Kratkoročne obveznosti iz financiranja znašajo na 31. 12. 2022 (336 EUR)

Na 31. 12. 2022 smo imeli za 336 EUR kratkoročnih obveznosti iz financiranja za plačilo lizinga za kombi.

g) Pasivne časovne razmejitve (162.843 EUR)

Na kontni podskupini 29 zavod izkazuje kratkoročno odložene prihodke iz naslova sponzorstev, ki so bila sklenjena in prejeta sredstva v 2022, zaključijo pa se v letu 2023.

2.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

a) Dolgoročni odloženi prihodki (10.235 EUR)

Na kontih skupine 92 je na dan 31. 12. 2022 stanje 10.235 EUR. Gre za prenos prihodkov s strani Simobila (najemnina za bazno radijsko postajo).

b) Druge dolgoročne obveznosti iz poslovanja (22.359 EUR)

Na kontih skupine 97 na dan 31. 12. 2022 izkazujemo stanje v znesku 22.359 EUR, ki predstavlja obveznost za plačilo lizinga-glavnice in obresti, ki zapadejo v plačilo po letu 2024.

c) Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje (20.316.833 EUR)

Ta znesek predstavlja neodpisano vrednost sredstev prejetih v upravljanje (MGML, FL, JP LPT, MOL). Vrednost se je povečala na račun izvajanja investicij in zmanjšala za delež tržne amortizacije za leto 2022 .

d) Presežek prihodkov nad odhodki - konti skupine 985 (AOP 985)

Na kontih skupine 985 je na dan 31. 12. 2022 ugotovljen presežek prihodkov nad odhodki v znesku 981.509 EUR - 13.441 EUR iz leta 2011, 8.965 EUR iz leta 2012, 10.408 EUR iz leta 2013 in 9.378 EUR iz leta 2014, 6.452 EUR iz leta 2015, 26.247 EUR iz leta 2016, 39.796 EUR iz leta 2017, 10.795 EUR iz leta 2018, 341.214 EUR iz leta 2019, 22.890 EUR iz leta 2020, 237.567 EUR iz leta 2021 ter

291.718 EUR iz leta 2022. V letu 2022 se je skladno z sklepom sveta zavoda delno porabil presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2021 in sicer v znesku 37.361 EUR.

3. POJASNILA K IZKAZOM PRIHODKOV IN ODHODKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov Javnega zavoda Ljubljanski grad za leto 2022 je pripravljen na osnovi podatkov poslovnih knjig, vodenih v skladu z določbami zakona o računovodstvu, slovenskimi računovodskimi standardi ter kodeksom računovodskih načel.

Pojasnila dopolnjujejo preglednice v prilogi računovodskega in poslovnega poročila. Prikazujejo poslovanje zavoda v letu 2022 .

3.1 Analiza prihodkov

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2022 realiziral za 6.605.839 EUR prihodkov. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe znašajo 5.557.713 EUR in predstavljajo 84,13 % celotnih prihodkov. Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 1.048.126 EUR in predstavljajo 15,87 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov iz sredstev ustanovitelja: 1.399.970 EUR
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 4.157.743 EUR

V poslovnem letu 2022 so bila v okviru osnovnega financiranja in dodatnih odločb o financiranju Mestne občine Ljubljana Javnemu zavodu Ljubljanski grad dodeljena sredstva v znesku 1.399.970 EUR. Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela v zavodu v višini 700.000 EUR, del materialnih stroškov delovanja zavoda v višini 440.000 EUR, del programskih stroškov v višini 210.000 EUR ter del za izvajanje investicij ter investicijskega vzdrževanja v višini 49.970 EUR.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 40.805 EUR. Predstavljajo prejeta sredstva s strani Zavoda za zaposlovanje za čakanje na delo in višjo silo, refundacije iz naslova COVID-19 in subvencijo za prejeta sredstva iz naslova žičniških naprav-tirna vzpenjača.

Nejavni prihodki za izvajanje dejavnosti javnih služb v znesku 4.116.938 EUR. Glavnino teh prihodkov predstavljajo vstopnine za Virtualni grad, Razgledni stolp, stalno razstavo Slovenske zgodovine, vožnjo s tirno vzpenjačo ter prihodki iz naslova najemnin. Med nejavne prihodke za izvajanje dejavnosti se uvrščajo tudi prejeta sredstva iz naslova donacij v višini 5.000 EUR ter zavarovalne odškodnine v znesku 66.628 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2022 se je iz naslova tržne dejavnosti ustvarilo 1.048.126 EUR prihodkov. Ti prihodki zajemajo prihodke od tržnih najemov opreme in ter prefakturiranje stroškov (232.268 EUR), prodaja artiklov (133.629 EUR), hotelskih (487.674 EUR) in gostinskih ter drugih storitev (194.555 EUR).

3.1.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničeni prihodki v letu 2022

Leto 2022 je bilo poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad še okrnjeno zaradi epidemije koronavirusa, kar se je poznalo na ustvarjenih prihodkih.

Prihodki iz sredstev ustanovitelja po pogodbi o financiranju in dodatnem aneksu so bili v letu 2022 v znesku 1.399.970 EUR. Ustanovitelj je z aneksom dodatno sofinanciral del plač zaposlenih in pokrili dodatni del tekočih stroškov obratovanja in programa.

3.2. Analiza odhodkov

Celotni odhodki so v letu 2022 znašali 6.277.169 EUR.

Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 5.280.983 EUR in predstavljajo 84,13 % celotnih odhodkov. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 996.186 EUR.

V poslovnem letu 2022 je strošek dela znašal 2.100.446 EUR.

Stroški materiala so v letu 2022 znašali 947.741 EUR. Največji del stroškov predstavljajo energije ter stroški materiala za dejavnost. Stroški storitev so bili v letu 2022 2.883.564 EUR.

Strošek amortizacije je znašal 185.962 EUR in drugi stroški v znesku 19.014 EUR. Nabavna vrednost prodanega blaga za leto 2022 znaša 137.432 EUR.

3.2.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi odhodki v letu 2022

V letu 2022 smo stroške poslovanja skozi celo leto intenzivno spremljali, saj je zaradi epidemije koronavirusa bila situacija še vedno nepredvidljiva. Stroške smo racionalizirali in varčevali na vseh področjih poslovanja.

4. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2022

V skladu z 2. odstavkom 35. člena akta o ustanovitvi in 19. člena Zakona o računovodstvu predlaga Svetu zavoda, da se presežek prihodkov nad odhodki v višini 291.718 EUR nameni za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad.

Ljubljana, 10. 2. 2023

Pripravila:

Tanja Ploj

Direktorica:

Mateja AVBELJ VALENTAN